

Ижлггүй Үлгэр Жишээ Хүн

Хазрэт-и
Мухаммэд
Мустафа

Осман Нури Топбаши

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Истанбул - 1441 / 2020

© Эркам Нийтлэл - Истанбул: 1441 / 2020

Хазрэт-и
Мухаммэд Мустафа
Осман Нури Топбаш

Номын Түрк хэлний эх: Emsalsiz Örnek Şahsiyet
Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)
Зохиолч: Осман Нури Топбаш
Орчуулсан: Н. Эрх
Найруулсан: Н. Заяа
Хянасан: Одгэрэл Баяндалай
График: Жихангир Ташдэмир
Хэвлэсэн газар: Эркам Нийтлэл
ISBN: 978-605-302-583-2
Хэвлэсэн газар: İkitelli Organize Sanayi Bölgesi Mah.
Atatürk Bulvarı, Haseyad 1. Kısım
No: 60/3-C Başakşehir, İstanbul, Türkiye
Утас: (90-212) 671-0700 pbx
Факс: (90-212) 671-0748
Э-мэйл: info@islamicpublishing.org
Тор нь: www.islamicpublishing.org
Language: Mongolian

Ижилгүй Үлгэр Жишээ Хүн

Хазрэт-и
Мухаммэд
Мустафа ﷺ

Осман Нури Топбаш

Аугаа Эрх нь Хүндэт Пайгамбар ﷺ -ийг
маань ингэж таниулав:

“Чамайг орчлонг энэрэх “рахмэт” болгож
илгээв.” (эл-Энбия, 107)

﴿تَبٰرَكَ الَّذِيْ جَعَلَ لِّلْمَوْتِ الْوَسِيْلَ﴾

“Аяа алдар суут пайгамбар! Бид чамайг
үнэхээр нэгэн гэрч, сайн сайхан мэдээ дуулгагч,
сэрэмжлүүлэн анхааруулагч, Аллахын
тушаалаар хүмүүсийг Түүнд урин гэгээрүүлэх
нэгэн гэрэл, зам заах нэгэн хөтөч болгон
илгээв.” (эл-Ахзаб, 45-46)

﴿تَبٰرَكَ الَّذِيْ جَعَلَ لِّلْمَوْتِ الْوَسِيْلَ﴾

“Тангараглая, та нараас Аллах болон ахират
өдөрт итгэн Аллахыг ихээр дурдсан итгэгчдийн
хувьд Расулуллахад үсвэ-и хасэнэ (хамгийн
төгс үлгэр жишээ) бий.” (эл-Ахзаб, 21)

﴿تَبٰرَكَ الَّذِيْ جَعَلَ لِّلْمَوْتِ الْوَسِيْلَ﴾

“Аяа Элч минь! Андашгүй чиний төлөө
барагдашгүй нэгэн шагнал бий. Эргэлзээгүй чи
агуу ёс суртахууны эзэн юм.” (эл-Калэм, 3-4)

﴿تَبٰرَكَ الَّذِيْ جَعَلَ لِّلْمَوْتِ الْوَسِيْلَ﴾

“Итгэгчид ээ! Аллахад бууж өгцгөө,
пайгамбарын үгийг дагацгаа, тэгээд дэмий үйл
бүү хийцгээ!” (Мухаммэд, 33)

«ﷻ»

“Хэн, Аллах болон Расулын үгэнд орно,
тэр Аллахын хишгийг хүртсэн пайгамбарууд,
сиддикчүүд, шэхидүүд ба салихчуудтай хамт
байх болно. Тэд хэчнээн их азтай нөхөд вэ!”
(эн-Ниса, 69)

«ﷻ»

“Аллах ба мэлэкууд нь Пайгамбарт ихээр
салам хийдэг (мэнд илгээдэг). Итгэгчид ээ! Та
нар ч Түүнд салават хэлж бүрэн дүүрэн хүлээн
зөвшөөрөхийн хамт мэнд илгээцгээ.”
(эл-Ахзаб, 56)

Өмнөх үг

Аллахаас хүртсэн онцгой шинжээрээ бүх пайгамбаруудын титэм болсон Хүндэт Мухаммэд Мустафа ﷺ-гийн үммэт болох нэр хүндийг бидэнд хайрласан аугаа Мэвладаа эцэсгүй магтаал, талархал өргөө! ...

Давтагдашгүй ааш зангаараа хамаг хүн төрөлхтөнг мөнхийн жаргалын замд хөтөлсөн, аврал ба үнэний нэгэн туяа болох үүрдийн Наран, Хазрат-и Пайгамбартаа ﷺ мөнхийн мэндчилгээ өргөө! ...

Аллах Таала, Түүнийг хүн төрөлхтний хамгийн хямрал бухимдалтай хэцүү үед элч болгож илгээв. Дэлхий тамлал, дарамт хүчирхийллийн харанхуй дотор уйлж байсан эрин зуунд Түүнийг энэрлийн элч, рахмэт болгож орчлонд, хүн төрөлхтөнд бэлэглэсэн юм. Түүнийг эртний зэрлэг нийгмийн, эсэргүүцэл мунхгаараа адгуус амьтдаас ч дор харанхуй бүдүүлэг дэлхийд холхи хязгаараас мандсан хэртиг од шиг илгээж хайрлав.

Өөрөөр хэлбэл аугаа Аллах;

Түүнийг;

Амьд амьгүй бүх оршигчдод, чулуу болон хөрсөнд, мөрөн ба тэнгист, газар болон тэнгэрт, цаг хугацаа ба орон зайд, ялангуяа хүн төрөлхтөнд эцэсгүй нэгэн энэрэл

болгож хайрлав; элбэг дэлбэг, аврал, энэрэл ба халамж хайр болгов.

Ямар агуу энэрэл гээч- Оршигч бүр нь түүний алдар хүндээр туурвигдсан бөгөөд Түүний хайрын нөлөөгөөр Эрх/Аллах/-ийн дагшин онгонд хүрнэ.

Ямар агуу энэрэл гээч - Халамж хайр нь хамаг хүн төрөлхтнийг, түүнчлэн хамаг оршигчдийг бүтээх шалтгаан нь болов.

Ямар агуу энэрэл гээч - Аугаа Эрх, Түүнийг хамаг оюун ухаан болон зүрх сэтгэлт бүхэнд үүрд мөнх амьдралын эх булаг болгож хамгийн гойд онцгой шинжүүдтэй нь хамт хүн төрөлхтөнд хайрласан юм.

Ямар агуу энэрэл гээч - Түүнтэй хамт эцэсгүй авралын удирдамж болох Куран судрыг илгээжээ.

Ямар агуу энэрэл гээч – Тэр Рахман ба Рахим Аллахын хамгийн хайрт Хабиб нь, миражийг хүртсэн Элч нь мөн.

Ямар агуу энэрэл гээч - Гэгээн элч байгаагүй бол хамаг орчлон зэлүүд цөл болон хувирах байлаа.

Ямар агуу энэрэл гээч - туурвилуудын эхлэл Түүний туяагаар бий болжээ.

Ямар агуу энэрэл гээч - Хаана сайн сайхан, гоо үзэсгэлэн оршин Түүний сайн сайхны тусгал юм. Тэр л бүхнийг бүтээхийн шалтгаан нь юм. Орчлонд Түүний туяанаас хүртэхгүйгээр дэлгэрэх ганц ч цэцэг үгүй! Учир нь, Гэгээн элч байгаагүйсэн бол бүх юм бий болохгүйсэн. Тэр бий, тийм учраас бид бүхэн бий. Тэр огт гундахгүй,

харин ч өдөр тутам, цаг бүр илүү сэргэдэг нэгэн тэнгэрлэг цоморлиг мөн.

Ямар агуу энэрэл гээч - Түүний үнэ цэнийг аугаа Аллах өөрөө л тайлбарлана. Түүнчлэн түүний амар мэндийг эрээд...

Түүний ижилгүй Энэрлийн ачлал ивээл доор хамаг орчлон даяар жинхэнэ амар амгаланг эдлэв. *Мунхгийн харанхуйд тэмтчин эсэргүүцлийн мананд автаж амь тэмцсэн хүн төрөлхтөн, Гэгээн элчийн нээсэн шинжлэх ухаан, эрдэм ба үнэний замаар уудам тэнгэрт жигүүрээ дэвж уужим амьсгал авч эхлэв.* Хорвоогийн хатуу бүхэн Түүний эрдэмт гарын аясаар зөөлрөн шив шинэ өнгө байдалд оров. Бузар булайд эзлэгдсэн зүрх сэтгэл бүхэн Түүний тунгалаг рашаанаар угаагдан, цэвэр цэмцгэр болж, бүгд гэрэл туяагаар дүүрэн хайрын орон болов.

Жишээлбэл авралаас өмнөх Абиссиний хүн Вахши нь цусан ундтай, мангасын сүнстэй аймшигт араатан шиг хүн байв. Харин дараа нь Вахши, Түүний агуу эрдэм чадалд бууж өгөөд нулимстай нэгэн сахаби болов. Тэр мэт бусад нь ч авралаас өмнө элдэв олон муу шинж бүрдсэн, сүнсний хувьд амьгүй мэт болцгоосон байв. Гэтэл дараа нь тэд авралын булгаас ууж мөнхийн амийг олсон ба бүгд “Хазрэт” гэх цолоор дуудуулдаг агуу нэр хүндтэн болцгоов.

Түүнчлэн Гэгээн Элч маань Аугаа Эрхийн бүтээсэн хамгийн гайхамшигт, хамгийн агуу тэнгэрлэг урлаг мөн. Тэр, ил далд бүх талаараа гоц нэгэн гайхамшиг мөн. Хамгийн төгс төгөлдөр, хамгийн нэр хүндэт, хамгаас

илүү хайрт нь мөн. Хүн төрөлхтний түүхэнд үнэний туйл болсон сүлэхэ (зөв хийгчид), асфияа (цэвэрчүүд), эвлияа (андууд), хүкэма (шүүгчид) ба жихангирчууд (баатрууд) бүгд л түүний тусгал, түүний нөлөө юм. Тэр, нарнаас ойсон сарны гэрэл юм. Учир нь Тэр хамаг орчлонд илгээгдсэн Хүчит Туурвигчийн нэгэн энэрэл, ивээл, бэлэг юм.

Үүнээс үзвэл Аллахын тэнгэрлэг тааламжид хүрэх зам-Түүнд хайртай, үнэнч шударга байхтай шууд хамаатай.

Энэ үнэнийг Аугаа эрх аетүүддээ ингэж айлдана:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“(Расул минь!) Ингэж хэл: Хэрвээ Аллахад хайртай бол намайг дагацгаа, Аллах та нарыг ч хайрлан нүглийг тань өршөөг. Аллахын өршөөл хязгааргүй, энэрэл ч адилхан.” (Ал-и Имран, 31)

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

“Хэн Расулын үгэнд орвол, Аллахын үгэнд орсонд тооцогдоно. Хэн нүүрээ буруулвал (Расул минь, үүнийг мэд) Бид чамайг, тэдний манаачаар илгээгээгүй..!” (эн-Ниса, 80)

Аллахад итгэн үнэмшсэн хэн нэгэн кул тоомсоргүй байж болохгүйг аетүүд ийнхүү тодруулна;

Аугаа Эрхийн хайрыг хүртэх ганцхан заавар нь Аллахын Элчийн үгэнд орох, Түүнийг дагах, Түүний эргэн тойронд ойртон дөхөх юм. Эс тэгвээс итгэсэнд тооцогдохгүй. Үүнээс үзвэл аливаа кул өөрийгөө Аллахад өөр аргаар хайрлуулж чадахгүй. Өөрийгөө Аллахад хайрлуулж чадаагүй кулын бүх үйлс ч дэмий хоосон юм.

Тэгвэл амьдрал болон сэтгэлийн маань төвд байнга Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ л байх ёстой. Түүний ижилгүй үлгэр жишээ зан нь бидний даган дуурайх ёстой ааш зангийн **цор ганц төгс үлгэр** загвар юм.

Үүний тулд хамгийн чухал нь Түүнийг ойроос таних... Маш ойроос ухаарч чадах... Түүнтэй хамт амьсгалж, зүрх нь адилхан лугшиж чадвал, Асхаб-и кирам (Түүний андууд) шиг... Пайгамбарын халуун элгэн нөхөд шиг...

Ийм нэг хэмжээ – Түүнд зохих түвшин – бидний хувьд боломжгүй боловч ядаж зам дээр нь байх нь асар их баяр баясгалан. Учир нь Түүний ижилгүй зангаас өөдөсхөн боловч хувь хүртэх нь олдошгүй хувь заяа, зам мөр юм.

Үүний тулд Түүний агуу занг илүү ойроос таниулах зорилгоор таны гарт энэ өчүүхэн бүтээлийг хүргэхийг хичээлээ. Уг бүтээлдээ Хүндэт Расулын ﷺ үлгэр жишээ зан араншингийн тухай эх сурвалжуудаас нэгэн тойм бэлтгэлээ.

Магадгүй бидний үгс Түүнд зохиж хүрэхээргүй, гэхдээ бид бүхэн ярьж бас амьдарч буй байдлаараа Тэр хамгийн агуу тэнгэрлэг бэлэгт талархах хэрэгтэй байдаг. Түүний бүхий л орчлонд илгээсэн дуусашгүй энэрэл ба амар амгаланг, маш олон хүндрэл, төвөг бухимдалд автсан хүн төрөлхтний төгсгөлийн үед хүргэх нэгэн гүүр болох нь бидний хамгийн том үүрэг. Тэр урлагийн оргил гайхамшгийг хамаг хүн төрөлхтөнд ярьж таниулах нь бидний сэтгэлийн өр. Ялангуяа бид төрх байдлаараа Түүнийг хамгийн гоёор төлөөлөх нь бидний хувьд хамгийн том нэр төр...

Аугаа Эрх бид бүхэнд Түүний ижилгүй үлгэр жишээнээс их хувь хайрлах болтугай! Сэтгэлийг маань Түүний хайрын ордон болгох болтугай! Түүнд бууж өгч хүлээн зөвшөөрөх шалгалтад биднийг амжилтад хүргэн, Тэнгэрлэг хайр ба тааламжид хүргэх болтугай!

Амин...¹

-
1. Уг бүтээлийг бэлтгэхэд хөдөлмөрлөсөн хүндэт шавь нартаа, үйл ажиллагаа нь тэдний хувьд нэгэн урсгалтай хандив болохыг Аугаа Эрхээс залбиран гуйя.
-

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

✿ Ижилгүй Үлгэр Жишээ Хүн

✿ Хамгийн Сайхан Үлгэр Жишээ

Ижилгүй Үлгэр Жишээ Хүн Хазрэт-и Мухаммэд Мустафа ﷺ

Пайгамбаруудын түүх болон тоолол нь анхны оршигч “Мухаммэдийн Туяа”-г анхны хүнд гардуулахаас эхэлж; “Мухаммэдийн бие лагшин хорвоо дэлхийд мэндэлснээр төгс болсон байдаг. Өөрөөр хэлбэл уг агуу сүнс хамгийн цэвэр, хамгийн шилмэл ургаар үе дамжин Хазрэт-и Абдуллахад хүрч Амина Хатун жирэмсэн болоход Хазрэт-и Абдуллахын духнаас Оршигчдийн туяаг зөөсөн уг жаргалтай эхэд нэвтэрч эцэст нь жинхэнэ эзэн нь болох Гэгээн Элчид нь хүрч оров.

Орчлонгийн эмх цэгц нь Расулуллахын ﷺ маань туяанаас үүссэн байдаг. Тийм л учраас орчлон дахь янз бүрийн бүтээл ба тэнгэрлэг хүчний олон урсгал Түүний туяанаас дэлгэрсэн нэгэн мишгэл юм. Адам ﷺ -ын хөрсөнд Расулуллахын хөрснөөс нэгэн хувь оруулсан учраас Адам ﷺ -ын гэмшил, наманчлал хүлээн зөвшөөрөгдсөн. Хадис-и Шарифт мэдүүлснээр:

“Адам ﷺ диваажингийн орноос гарах шалтгаан болсон алдаагаа ухаарч:

«–Раб минь ээ! Мухаммэдийн үнэний төлөө Чамаас намайг өршөөхийг гуйя» гэв. Аллах Таала:

«—Аяа Адам аа! Би Мухаммэдийг арай туурвиагүй байхад чи хаанаас мэдээ вэ?» хэмээн айлдав.

Адам ﷺ:

«—Раб минь! Намайг анх туурвин надад сүнснээсээ үлээхэд чинь толгойгоо өндийлгөхөд Огторгуйн баганууд дээр “Ла илаха иллаллах, Мухаммэду’р-Расулуллах” гэж бичсэнийг харсан билээ. Чамайг өөрийнхөө нэрийн дэргэд туурвисдынхаа зөвхөн хамгийн энхрийг нь хүлээж авахыг би ухаарч ойлгосон юм! » гэв.

Тэгэхлээр нь Аллах Таала:

«—Чиний зөв, Адам аа! Үнэхээр Тэр, Миний хувьд туурвисдын хамгийн энхрий нь мөн. Түүний төлөө Надад залбир. Би ч чамайг өршөөлөө. Хэрэв Мухаммэд байгаагүйсэн бол Би чамайг туурвихгүйсэн!» хэмээн айлдав.”²

Ингэж Хазрэт-и Адам ﷺ, Расулуллах ﷺ -ыг маань өршөөл залбирлынхаа шалтгаан болгон тэнгэрлэг өршөөлөөс хүртэв. Тэр агуу Расул нь Ибрахим и -ын удамд холбогдов; гал түүнд сэрүүн болов. Тэр агуу сувд нь Исмаил и -ын тананд орохлоор, түүний нэрээр тэнгэрээс тахил болгон нэгэн хонь буулгав.

Үүнээс үзвэл пайгамбарууд ч Түүний үнэний төлөө тэнгэрлэг рахмэтийг хүртсэн байна. Түүгээр ч үл барам түүнийг дагах жимд хүрэхийн тулд Түүнд үммэт болохыг хүссэн Хазрэт-и Муса ﷺ шиг пайгамбарууд ч илрэв:

Катадэ бин Нуман -ы дамжуулснаар Хазрэт-и Муса ингэж хэлэв:

“–Аяа Раб минь! Надад өгсөн хуудсуудад чинь³ хүмүүсийн дундаас- сайн сайхныг тушааж муу үйлсийг хориглох хамгаас буянтай нэгэн үммэтийг дурдсаныг би харлаа. Аллах минь, тэднийг миний үммэт болго!”

Аллах Таала:

“–Тэд, Ахмэтийн үммэт юм.” хэмээн айлдав.

Муса :

“–Раб минь! Хуудсуудад: дэлхийд ирэхдээ хамгийн сүүлд, диваажинд орохдоо хамгийн эхэнд байх нэгэн үммэтийг дурдсаныг харлаа. Тэднийг миний үммэт болго!” гэв.

Аллах Таала:

“–Тэд, Ахмэтийн үммэт юм.” хэмээн айлдав.

Муса :

“–Аяа Раб минь! Мөн хуудсуудад нэгэн үммэтийг дурджээ, тэдний судар тэдний зүрхэнд бөгөөд цээжээрээ л уншина. Гэтэл тэднээс өмнөх үммэтүүд судраа харж уншдаг, номоо алдвал түүнээс юу ч санаж чадахгүй байв. Чи уг үммэтэд өмнө нь аль ч үммэтэд өгөөгүй цээжлэх хүч хайрласан бололтой. Аллах минь, тэднийг миний үммэт болго!” гэв.

Аллах Таала:

“–Тэд, Ахмэтийн үммэт юм.” хэмээн айлдав.

3. Тэвратын хуудсууд.

Хазрэт-и Муса:

“–Раб минь! Тэнд өмнөх судруудад ч сүүлчийн сударт ч итгэн үнэмшсэн бөгөөд нэг нүдтэй, төөрөлдсөн худалч Дажжалтай байлдах нэгэн үммэтийг дурдана. Түүнийг миний үммэт болго!” гэв.

Аллах Таала:

“–Тэр, Ахмэтийн үммэт юм.” хэмээн айлдав...

Муса ﷺ:

“–Раб минь! Тэнд нэгэн үммэтийг дурдсан байна, тэд нэг л сайн үйл хийхээр зорилго тавиад бүтээж чадахгүй байсан ч түүнийг буянд тооцож бүтээсэн тохиолдолд арваас долоон зуун буян хүртэнэ гэжээ. Тэднийг миний үммэт болго!” гэв.

Аллах Таала:

“–Тэд, Ахмэтийн үммэт юм.” хэмээн айлдав...

Тэгсэн Муса ﷺ, гар дахь хуудсуудаа хажуудаа тавиад:

“–Аллах минь! Намайг ч бас Ахмэтийн үммэт болго!” хэмээн залбирав.⁴

Товчхондоо нэгэн авралын гэгээн хүрхрэн шиг элч нарын чагт бүр нь бүхий л орчлонд энэрэл болохоор илгээгдсэн Хазрэт-и Мухаммэд Мустафа ﷺ –г маань ирэхийг урьдчилан зарлаж байв...

4. Табарий, Жамиу’л-бэян ан Тэ’вийли Айи’л-куран, Бейрут 1995, IX, 87-88; Ибн-и Кэсир, Тэфсирү’л-Курани’л-Азим, I-IV, Бейрут 1988, II, 259, (А’раф Сура, 154-р аетийн тэфсирт) ...

Эцэст нь хүлээж байсан туяа нь билгийн тооллын 571 он, сарны тооллын Рабиулэввэл сарын 12-ны Даваа гаригийн өглөө, нар мандах мэт бодит хорвоод морилж Абдуллах ба Амина нарын хайрын илрэл болж бүх цаг хугацаа, орон зайг хүндэтгэлтэйгээр гийгүүлэв.

Түүнийг мэндэлснээр Аллахын туяа энэ хорвоод халгин цалгив. Өглөө үдэш бүр нь өнгөө солив. Гайхалтай мэдрэмжүүд төрөв. Үг хэл, яриа хөөрөө, амт чанар өөрчлөгдөв. Бүх юм өөр нэгэн утга, өөр нэгэн тааламж олов. Мухар сүсэг бишрэлүүд, баримлан шүтээнүүд нуран сөнөв. Хосров нарын нутаг Мэдаины орднуудын багана болон цамхгууд нурав. Саавэ нуур- намаг болж хатав. Бүх сэтгэл- эрдэм ба элбэгээр дүүрэв. Элбэг дэлбэг нь хамаг орчлон буюу хамаг цаг хугацаа болон хамаг орон зайг эзлэв.

Хэрэв хамаг эрдмийг өөртөө цуглуулсан Хазрэт-и Пайгамбар хорвоог тоож ирээгүйсэн бол хүн төрөлхтөн галав юүлтэл дарлал, зэрлэглэл дотор үлдэж хүчгүйчүүд нь хүчтэйчүүдийнхээ боол болохсон. Тэгш эрх муу явдлын хөлд эвдрэхсэн. Дэлхийг дарлагч түрэмгийлэгчид эзлэхсэн. Яруу найраг үүнийг ямар сайхан илэрхийлсэн гээч:

Аяа Расулауллах, хэрэв Чи хорвоод ирээгүйсэн бол

*Сарнай дэлгэрэхгүй, алтан гургалдай жиргэхгүй,
Адам нэрийг мэдэхгүй*

Оришгчид утга учраа алдан гашуудалд автахсан!..

Аллахын Агуу анд Мэвлана –күддисэ сиррүх – ,
насаараа ухаанд багташгүй олон зовлонг давж дарлалыг

ялан дийлж баримлан шүтээнүүдийг эвдсэн Расулаллах ❀-даа хэр их талархах хэрэгтэйг маань ингэж илэрхийлнэ:

“Аяа өнөөдөр мусульман гэх алдрыг тээж яваа хүн гуай! Хэрэв Гэгээн Элч ❀ –ийн маань хөдөлмөр ба хуурамч шүтээнүүдийг устгах чармайлт байгаагүйсэн бол, өнөөдөр чи ч өвөг дээдэс шигээ буруу хуурамч шүтээнүүдэд мөргөн залбирч байх байлаа.”

Иргэншлээс хол, мунхаг нэгэн нийгэм дундаас гарсан уг **үммий** (уншиж бичиж мэддэггүй) **хүн**, толилуулсан шинжлэх ухаан ба эрдмийн агуулгаараа эринийхээ хүмүүсийг аргагүй үлгэрлэснээр үл барам, хараахан ирээгүй байгаа дэлхийн төгсгөл хүртэл юу ч хүрч чадахааргүй гайхамшгийн давалгаагаар ирэв. Энэ нь гарцаагүй бөгөөд Кур’ан Кэрим өнгөрсөн түүхийн байдлаас ирээдүйд илрэх хэрэг явдал хүртэл шинжлэх ухаан ба технологийн маш олон сэдвийг дурдсан ба 1400 жилийн турш ямар ч нээлт Түүнийг үгүйсгэж чадаагүй юм. Гэтэл өнөөдөр дэлхийд хамгийн ихээр алдаршсан нэвтэрхий толиуд ч жил бүр нэгэн хавсралт боть гаргаж өөрсдийгөө засан шинэчлэх шаардлагатай болдог.

Тэр өнчин үммий пайгамбар, хүнээр хичээл заалгаагүй; гэтэл хамаг хүн төрөлхтний аврагч, нууц орчлонгийн орчуулагч ба Үнэний сургуулийн багш болж ирлээ.

Хазрэт-и Муса, зарим дүрэм журам авчирсан байв. Хазрэт-и Давуд, Аллахад залбиран гуйснаараа ялгарсан байв. Хазрэт-и Есүс, хүн төрөлхтөнд магтаалын ёс

суртахуун болон өөрийгөө залбиралд зориулахыг сургахаар ирсэн байв. Исламын пайгамбар Хазрэт-и Мухаммэд Мустафа ﷺ эдгээрийг бүгдийг нь авчрав: Дүрэм журмыг ярьж өгөв. Сүнсээ төвшрүүлж тунгалаг зүрхээрээ Аллахад залбирахыг сургав. Хамгийн сайхан ёс суртахууныг мэдүүлж, амьдралаараа үлгэр жишээ болов. Дэлхийн хуурамч өнгө зүсэнд хууртан алдахгүй байхыг зөвлөв. Товчоор хэлбэл бүх пайгамбаруудын үүрэг ба эрдэм мэдлэгийг өөрийн биедээ цуглуулав. Ураг ба хүмүүжлийн язгуур, гоо сайхан ба эрдмийн баяр хөөр бүгд Түүнд цугларсан байв.

Тэрээр дөчин жилийн турш мунхаг нэгэн нийгэм дотор амьдрал. Нийгэм нь, Түүний толилуулах төгс төгөлдрийнх нь ихэнхийг мэддэггүй байв. Улс төрч, номлогч, уран илтгэгч гэдэг нь мэдэгдээгүй байв. Цэргийн том нэгэн дарга болох нь байтугай, энгийн цэрэг гэдгээрээ ч танигдахгүй байв.

Гэтэл андашгүй Түүний дөчин нас, хүн төрөлхтний хувьд хамгийн том эргэлтийн цэг болов.

Өнгөрсөн дэх аймаг улсууд, пайгамбаруудын түүх, кияамэт өдөр, жэннэт (диваажин) ба жэхэннэм (там)-ийн тухай Түүний ярьсныг хэн ч сонсоогүй байв. Зөвхөн өөрөө бусдаасаа огт өөр цэвэр нэгэн амьдралаар, агуу ёс суртахууныг толилуулан амьдарч байв. Гэтэл Хира агуйгаас харихдаа тэнгэрлэг нэгэн үүрэгтэй болж бүр өөрчлөгдсөн байв.

Түүнийг номлож эхлэхэд Арабын бүхэл хойг айдас ба гайхшралд орцгоов. Гайхамшигт уран илтгэх чадал

нь тэдэнд ийнхүү нөлөөлжээ (бараг илбэдэв). Яруу найраг, уран зохиол, зөв ба уран үг хэлэх тэмцээнүүд эцэслэн туйлдав. Түүнээс хойш ямар ч яруу найрагч тэмцээнд түрүүлсэн шүлгээ Кабагийн хананд өлгөхөөргүй болов. Ингээд хэдэн зууны хэвшил түүхэнд өөрчлөгдөв.. Жишээлбэл, алдарт шүлэгч Имрүүл-Кайсын шүлгийг маш сайхан мэддэг охин дүү нь:

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكَ وَيَا سَمَاءُ أَقْلَعِي
وَغِيضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ
وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

“Ингээд «Аяа газар аа усаа залги! Аяа тэнгэр ээ усаа тат!» гэв. Ус татрав; ажил бүтэж (онгоц ч) Жүдий уулан дээр гарч ирэв. Тэгээд: «Тэр дарлалын нийгэм тамд орог!» хэмээв.” (Худ, 44) аетийг сонсоод:

“–Одооноос хойш хэнд ч хэлэх үг үлдэхгүй. Ахын минь шүлэг ч бахархах талбайд гарч чадахгүй!..” гээд, Имрүүл-Кайсын хамгийн өндөрт өлгөөтэй яруу найргийг Кабагийн хананаас буулгав. Түүний дараа орох бусад өлгөөтэй шүлгүүдийг хэлэх юм үлдээгүй тул нэг нэгээр буулгацгаав.⁵

Расулаллах ﷺ бүх хүн төрөлхтөнд өөрийгөө дэлхий дээрх Аллахын Элч гэх үнэн мөнийг биеэрээ зааж өгөв.

5. Ахмэт Жэвдэт Паша, Кисас-и Энбияа вэ Тэварих-и Хулэфа, Истанбул 1976, I, 83.

Хамгийн шилдэг эрдэмтдийн насаараа явуулсан судалгаа шинжилгээний үйл явц ч хүн ба бодис юмсын нууц учрыг нь ухаарч амжаагүй байсан тэр нийгэм, соёл, эдийн засаг, улс төр, удирдлага, улс хоорондын харьцаа г.м. хамаг хэргийн хамгийн төгс дүрэм журмыг тогтоов. Мэдээж хүн төрөлхтөн онолын мэдлэг ба дадлага туршлагаар арвижин хөгжих тусам **Мухаммэдийн Үнэнийг** бүр сайн ойлгох болно.

Өмнө нь сэлэм барьж яваагүй, цэргийн боловсрол эзэмшээгүй, ганц нэгхэн удаа дайныг үзсэн агуу Пайгамбар, хамаг хүн төрөлхтнийг хамрах уужим энэрэлтэй боловч тэвхийн тулалдаан ба дэлхийн энх тайвны төлөө аргагүйн эрхэнд хамгийн хэцүү дайнаас ч ухраагүй зоригт дайчин цэрэг, авхаалж самбаатай удирдагч болов.

Тэрээр айл айлын үүдэнд нь очиж Аллахын шашныг хүмүүст зарлав. Гэтэл хувь тавилангүй хүмүүс, өөрт нь хүрч ирсэн авралын нарыг хүлээж авалгүй хаалгаа хааж үүрд мөнх харанхуйд үлдэхийг сонгов. Түүгээр ч барахгүй зарим нь тэнэг мунхгаасаа болж Түүнд бүдүүлэг хандацгаав. Гэтэл Тэр өөрийг нь доромжлон зовоосонд биш тэдний- ухамсаргүй дорой буурай, бүдүүлэг байдлаа мэдэхгүй байгаад нь гуниглав.

Ийнхүү хүмүүст:

“Би учрыг нь тайлбарласныхаа хариуг та нараас нэхээгүй !..” (Сад, 86) хэмээн айлдаж зөвхөн Аллахын тааламжийг зорьсноо үргэлж илэрхийлж байв.

Есөн жилийн дотор дайснаасаа гурав дахин цөөн цэргийн хүчээр Арабын бүх орныг эзэлж авав. Энэ дайнд хоёр талаас итгэмээргүй цөөн хүний амь эрсдэж эгэл жирийн эрдэм боловсролгүй ардын арми эрин зуунд гайхагдах амжилтад хүрсэн юм. Тухайлбал, түүнийг дагагсад тухайн үеийнхээ хамгийн хүчирхэгт тооцогддог Византи ба Персийн эзэнт гүрнүүдийг ялан дийлсэн юм..

Ингэж хүний түүхийн – хамаг нөхцөл эсрэг байсан ч – хамгийн том хувьсгалыг хийсэн Аллахын Элч ﷺ маань дарлагчдыг ялж, дарлагдагсдын нулимсыг арчив. Түүний энэ их үйлс өнчдийг тэтгэв. Түүний авчирсан аз жаргалын гэрэл гэгээ түмний сэтгэл санааг амаржуулав.

Шүлэгч Мэхмэт Акиф энэ тухай маш сайхан илэрхийлжээ.

Өнчин нь өсч өндийж, дөч хүрлээ

Өрөн дээр нь гишгэсэн цуст хөлнүүд уналаа

Нэг үлээж хүн төрөлхтнийг аврав, тэр Гэмгүй

Нэг ухасхийн кайсаруудыг, хосровуудыг дэвслэв!

Дорой буурайгийн хамаг эрх нь дарагдаж байсан, сэргэв;

Дарлагчид ялагдахыг мэддэггүйсэн, үхэцгээв!

Хамаг орчлонг энэрсэн, ил шэр хуулийг

Хамгаалах-эрх тэгш нэхэгчийн дэргэд авчрав.

Дэлхий юуны эзэн болсон ч, бүгд түүний татвар;

Нийгэм ч Түүнд өртэй, хувь хүн ч Түүнд өртэй.

Хамаг хүн төрөлхтөн тэр Гэмгүйд өртэй...

Аяа Раб, биднийг шүүх цагт өршөөлөө хайрла!..

Пайгамбаруудын тэргүүн Хазрэт-и Мухаммэд Мустафа ﷺ -гийн маань амьдрал нэгэн далай бөгөөд; бусад пайгамбаруудын амьдрал түүн рүү цутгах мөрөнтэй адил юм. Тэр өөрөөсөө өмнө ирсэн - зарим мэдээллээр - 124 мянга гаруй пайгамбарын мэдэгдсэн мэдэгдээгүй хамаг шинж тэмдгээс илүүг нь эзэмшсэн, хамгийн сайхан ёс суртахууны оргилыг төлөөлөв. Тэр өөрийнх нь үе болон хүн төрөлхтний билиг ба аргаар үзүүлсэн дэвшил дээр төгсгөлийн өдөр хүртэлх хэрэгцээг хангах (бүх хүнийг үлгэрлэн дагуулах) үлгэр жишээ нэгэн хүн мөн. Ийм учраас хамаг хүн төрөлхтний Төгсгөл Үеийн Элч болж илгээгдсэн юм.

Жишээлбэл: Аллахын Элч ﷺ агуу ёс суртахуунт шинжээ товчоор илэрхийлэхдээ:

“Би сайхан ёс суртахууныг гүйцээн бүрэн болгохоор илгээгдэв” хэмээн айлдав. (Муватта, Хүснү’л-хулук, 8)

Тэр энэ ертөнцөд өмч хөрөнгө хэмээн эд бараа үлдээгээгүй; хамаг хүн төрөлхтөнд агуу ёс суртахуун ба ааш зангаа л хамгийн үнэт өв болгож үлдээсэн юм.

Хамгийн Сайхан Үлгэр Жишээ

Түүхэнд бүх амьдрал нь хамгийн жижигхэн зүйлд ч хүртэл үлгэр жишээ болсон ганцхан пайгамбар, ганцхан хүн бол Хазрат-и Мухаммэд Мустафа ﷺ маань мөн. Үе үеийн Пайгамбарууд, хүнийг Аугаа Эрх ба сайн сайхан, ач буянтай үйлд чиглүүлэхэд жишээ болохуйц тодорхой хэмжээний төгс үлгэр дуурайл үлдээсэн байдаг. Гэхдээ хамгийн сүүлийн Гэгээн Элчийн ﷺ маань хамгийн эглээс хамгийн төгс нь хүртэл хамаг үйл, үг ба илэрхийлэл, хүн төрөлхтөнд мэдрүүлсэн бүхэн нь цаг мөч бүхэнд мартагдахын аргагүй гэрэлт хөшөө мэт сүндэрлэжээ. Мөн түүний эдгээр хайр сургамж нөлөө нь Аллахын хайрласнаар олон зууны өмнөөс киямат хүртэл төрөх сүүлийн хүнд ч дамжих шинж агуулсан байдаг.

Амьдралын янз бүрийн сайн муу нөхцөл байдал, гэнэтийн үйл явдлын өмнө өөрсдийгөө төөрөгдлөөс хамгаалахын тулд шүкүр хийх (талархах), тэвэккүл буюу хувь тавилантайгаа эвлэрэх, бэрхшээлийг тэвчих, хичээнгүй байх, зориг, харамгүй сэтгэл, сэтгэл ханамж, сэтгэлийн баялаг, бусдад санаа зовох, өглөгч даруу зан, аливаад эрх тэгш хандах, шударга байдлаа алдахгүй байх мэтийн ёс суртахууны агуу шинж тэмдгийг хамгийн сайнаар нь амьдралдаа биелүүлэх ёстой. Энэ бүхэнд үлгэр жишээ болохоор Аугаа Эрхийн бүх хүн төрөлхтөнд бэлэглэсэн хамгийн агуу төгс үлгэрлэгч нь эелдэг, цэвэр,

шилмэл, үлгэр жишээ амьдралаараа шалгарсан хүн-Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ маань билээ.

Гэгээн Элчийн амьдрал нь кияамэт хүртэл ирэх хамаг үе удмынханд үлгэр жишээ болно. Куран Судар Түүний тухай:

“(Аяа Расул минь!) Чиний төлөө барагдашгүй нэгэн шагнал гарцаагүй бий. Ямар ч эргэлзээгүй Чи агуу ёс суртахуунаас дээгүүр билээ,” (эл-Калэм, 3-4) хэмээн айлдав.

Хүндэт Расулаллах ﷺ -ын маань амьдрал болон төгс төгөлдөр ааш зан нь зөвхөн хүний ухаанд багтах байдлаараа ч хүний үйл явдлын оргилыг бүтээнэ. Тэр тэргүүлэх үүргээ хүн төрөлхтний дунд өөрөө жишээ болох аргаар бүтээсэн оргилын пайгамбар ба үлгэр жишээ нэгэн хүн мөн. Аллах Таала нь Тэр ариун оршигчийг – Куранд өгүүлснээр – **“үсвэ-и хасэнэ”** буюу хамгийн төгс үлгэр жишээ нэгэн хүн болгон хүн төрөлхтөнд бэлэглэсэн юм.

Ает нь ингэж айлдана:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن
كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

“Тангараглая, та нараас Аллах болон ахират өдөртэй учрахыг бэлэгшээж Аллахыг ихээр дурддаг итгэгчдийн төлөө Расулаллахад үсвэ-и хасэнэ хамгийн төгс жишээ бий.” (эл-Ахзаб, 21)

Хазрэт-и Пайгамбар бидэнд амьдралынхаа туршид бүх талаараа шилмэл гоо сайхан болон төгс төгөлдрийг толилуулав. Дотроо ч гаднаа ч байгаа бүх байдлаараа хамгийн гоо сайхан Түүнд л байдаг. Тийм учраас хүн бүр Хазрэт-и Пайгамбар -ын маань хүндэт амьдрал ба Сүннэтийг нь өөртөө жишээ болгож аваад хамгийн гоё ба хамгийн төгсийг олж мэднэ.

Тэр:

Шашны тэргүүн байснаараа үлгэр жишээ. Төрийн тэргүүн байснаараа үлгэр жишээ. Тэнгэрлэг ярианы цэцэрлэгт нь орогсодод жишээ. Аллахын хишигт талархал үзүүлэхээрээ болон даруу зангаараа жишээ юм.

Хүнд хэцүү нөхцөл байдал, цаг үед тэвчиж чадсанаараа, Аллахад бууж өгч хүлээн зөвшөөрснөөрөө үлгэр жишээ. Олзонд шунадаггүй өгөөмөр зангаараа жишээ. Гэр бүлийнхэндээ өгсөн халамж хайраараа жишээ. Хүчгүй доройчуудыг, ядуус, боолуудыг энэрч нигүүлснээрээ жишээ. Гэмт хэрэгтэнд өршөөл үзүүлж ойлгосноороо жишээ юм:

Хэрвээ чи их хөрөнгөтэй баян нэгэн бол Арабын хамаг орныг эзэлж бүх агуу ноёдыг нь өөртөө хайраараа татсан Тэр агуу Пайгамбарын даруу ба өгөөмөр занг нэг бод!

Хэрвээ чи хүчгүй нэгэн бол дарлан мөлжигч мүширикчүүдийн гарт Мэккэд зовж шаналж байсан Хазрэт-и Пайгамбарын амьдралаас жишээ ав!

Хэрвээ нэгэн ялан дийлэгч, эзлэгч бол Бэдр болон Хүнэйн дайнундад дайснаа хожсон эр **зориг** ба **буулт 2-ын аль хэрэгтэйг нь гаргаж чаддаг** Пайгамбарын амьдралаас сургамж ав!

Аллах хамгаалаг, хэрэв хожигдсон ялагдсан нэгэн бол тухайн үед Ухудын Дайнд шэхид болсон, шархадсан асхабынхаа дунд **тэвчээртэй зоригтой** алхаж явсан, **Аллахад бууж өгөгч** Пайгамбарыг сана!

Хэрвээ багш бол мэсжидэд Сүффэгийн хүмүүст **нарийн, уяхан ба мэдрэмжтэй сэтгэлийнхээ** эрдмийг дамжуулан тэнгэрлэг тушаалыг заасан Пайгамбарыг бод!

Хэрвээ шавь бол өөрт нь вахий авчирсан Жибрил-и Эминий өмнө **хүмүүжил, анхаарал ба бишрэлийг** үзүүлж суусан Пайгамбарыг төсөөл!

Хэрвээ сурган номлогч эсвэл итгэмжтэй боловсруулагч бол Пайгамбарын Мэсжид дотор анд нөхөдтэйгээ ярилцан сэтгэл зүрхнээсээ **гүн ухаан цацруулсан** Пайгамбарын эгшиглэнт хоолойг анхааран сонс!

Хэрвээ чи эрх тэгийг хамгаалж түүнийг тунхаглан зарламаар байхад чамайг дэмжих ганц ч туслагч үгүй бол ямар ч тусламж байхгүй ч Мэккэгийн дарангуйлагчдад **үнэнийг зарлан тэднийг авралд урьсан** Пайгамбарын амьдралыг хар!

Дайснаа ялж бөхийлгөсөн, мухар сүсгийг устган үнэнийг зарласан нэгэн бол Мэккэгийн ялалтын өдөр ялагч нэгэн удирдагч байсан атлаа уг ариун нутагт агуу даруу

зангаараа- **шүкр** буюу талархлаа илэрхийлэн- тэмээн дээрээ мөргөх шахам бөхийн орж ирсэн Пайгамбарыг нүдэндээ амилуул!

Хэрвээ газар тариалангийн эзэн бөгөөд тэндэх ажлаа цэгцэлмээр байвал Бэни Надир, Хайбар ба Фэдэкийг эзэмшсэний дараа тэдгээр газруудыг засч хамгийн сайн удирдагчдыг ажилд томилсон эрдэм **мэдэлтэй** Пайгамбараас жишээ ав!

Хэрвээ хэн ч үгүй ганцаардсан нэгэн бол Абдуллах ба Аминагийн өнчин хүү, хөөрхий Гэмгүй, **Өнчин Туяаг** бод!

Хэрвээ чи өсвөр нэгэн бол Мэккэд авга ах Эбү Талибынхаа сүргийг хариулагч залуугийн амьдралыг анхаарлдаа ав!

Хэрэв наймаа жин тээж аянд гарсан худалдаачин бол Дамаскад, Йеменд очдог худалдаачдын хамгийн агуу нь байсан хүний байдлыг судал!

Хэрвээ шүүгч бол Мэккэгийн агуу ноёд бие биетэйгээ байлдах гэж байхад **тэгш ухаалаг** шийдвэрээр Хар Чулууг Каба дахь байранд нь тавьсан Түүний цэцэн шийдлийг бод!

Тэгээд нүд сэтгэлээ өнгөрсөн түүх рүү эргүүлэн харахад- Мадина хотод, мэсжидэд сууж ядуу зүдүүчүүд, хөрөнгөтөн баячуудыг огтхон ч ялгалгүй, хүмүүсийн хооронд **хамгийн эрх тэгшээр шийдвэр гаргасан** Тэр Пайгамбарыг сайн харж ав!

Хэрвээ эр нөхөр бол Хазрэт-и Хатимжэ ба Хазрэт-и Айшээгийн нөхөр- Тэр ариун хүний цэвэр амьдралд, гүн мэдэрэмж ба халамжид нь анхаарлаа хандуул!

Хэрвээ аав бол Фатимату'з-Зэхрагийн аав, Хазрэт-и Хасан ба Хазрэт-и Хүсэйний өвөг байсан Тэр хүн тэдэнд яаж хандсан байдлаас сур!

Чи хэн, хэний хэн ч байсан, ямар байдалд байсан ч, өдөр-шөнөгүй үргэлж Хазрэт-и Мухаммэд ﷺ –ийг маань өөртөө хамгийн төгс боловсруулагч ба хамгийн сайн удирдагчаа болгоход хангалттай...

Тэр маш сайхан нэгэн сургагч хөтөч юм чинь Түүний сүннэтээр хамаг бурууг засч чадна... Замбараа алдсан ажлаа янзлан өөрийгөө хүмүүжүүлнэ... Түүний гэрэл гэгээ болон удирдамжийн ачаар амьдралын бухимдлаас аврагдан жинхэнэ баяр баясгаланг олно!...

Үнэхээр Түүний сэтгэлийн ертөнц нь ховор олддог турьхан цэцэг ба анхилуун үнэрт сарнайгаар чимэглэсэн диваажингийн цэцэрлэгтэй ч зүйрлэмгүй гоо үзэсгэлэнгийн орон юм.

Үүнээс үзэхэд Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ -ийн маань амьдрал, нийгмийн аль ч давхаргад өөрөөр хэлбэл эрс тэс өөр нөхцөлд амьдарч байгаа хүмүүст ч хамгийн төгс жишээ юм. Жишээлбэл, ялтны амьдрал шүүгчид, шүүгчийн амьдрал ялтанд үлгэр жишээ болохгүй. Тэр чигээр нь хамаг амьдралаа эд хөрөнгө олоход зүтгэн өнгөрөөсөн ядуугийн байдал ч, баялаг дүүрэн яваа хөрөнгөтөнд жишээ болохгүй. Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ –ын маань амьдрал энэ хоёрын аль

талд ч жишээ болно. Учир нь Аугаа Эрх түүнийг хүний нийгэмд хамгийн доод түвшин буюу “**өнчин**”-ий шинжээс эхлэн амьдралын бүх түвшний үеүдээр дамжиж хүч чадал ба эрх мэдлээрээ хамгийн өндөр байр суурь болох төрийн тэргүүн ба пайгамбарын үүрэгт дэвшүүлсэн байдаг.

Гэгээн Элчийн маань амьдралын түвшин, хүний амьдрал дахь бүх төрлийн өгсөх уруудах үе шатуудад маш олон үлгэр жишээ толилуулдаг. Ийм учраас Түүний амьдрал – ямар ч түвшин, ямар ч нөхцөл байдалд байсан – хамаг хүн төрөлхтөнд өөрийн хүч чадлын хэрээр дуурайж чадахаар үнэн, бодит ба төгс жишээг бий болгосон юм.

Товчхон хэлбэл Тэр, Аугаа Эрхийн хүн төрөлхтөнд бий болгосон хамгийн төгөлдөр урлагийн гайхамшиг мөн. Тэр нь нийгмийн хамгийн доод түвшинээс хамгийн дээд түвшин хүртэл ажил амьдрал гээд бүх тал дээр, бүх хүн төрөлхтөнд хамгийн гоё үлгэр жишээ юм. Түүний ижилгүй үлгэр жишээ занд, жинхэнэ итгэгчдэд үнэн мөний хамгийн сайхан хэмжүүр мөн.

Хүн төрөлхтөнд авралын замыг заан тэдэнд үлгэр жишээ удирдамж болохыг хичээсэн (Пайгамбарууд болон тэднийг дагагсад, салихуудаас бусад) бүх хүн ялангуяа бүхнийг өөрийнхөө дутуу оюун ухаанаараа тайлбарлах гээж оролддог гүн ухаантнууд бусдыг үлгэрлэн дагуулах талаараа үргэлж дутуу дулимаг байдаг. Учир нь пайгамбарууд тэнгэрлэг вахийгаас эх авсан тул бие биедээ батлуулсан авралын удирдамж болдог. Тэд бүгдээрээ Аллах Таалагаас ирсэн тэнгэрлэг дүрэм журмыг зөвлөсөн

байдаг. Тэд байнга; “Аллах ингэж тушаасан.” гэцгээдэг байжээ.

Гэтэл үнэнийг олох замд хүмүүст удирдамж болох зорилготой гүн ухаантнууд- тэнгэрлэг батламжгүй бөгөөд дур зоргоороо, дутуу дулимаг оюун ухаандаа найдаж шийддэг учраас, байнга; “Миний бодлоор ийм байна.” гэцгээв. Үүний үр дүнд нэг нэгийнхээ системийг няцаан бие биенийгээ үгүйсгэж ирцгээв. Ийм учраас өөрсдийгөө ч, нийгмээ ч боловсруулж чадаагүй юм.

Жишээлбэл: Аристотель: ёс суртахууны гүн ухааны зарим хууль ба үндэс суурийг тавьсан боловч, вахий аваагүй учраас түүний гүн ухаанд итгэн үнэмшиж түүнийг хэрэгжүүлээд баяр баясгаланд хүрсэн ганц ч хүн харж чадахгүй аж. Учир нь гүн ухаануудын зүрх нь ариутгал хийгдээгүй, сүнс нь цэвэрлэгээ үзээгүй, бодол ба үйлс нь вахийн шилмэл тусламжаар төлөвшөөгүй юм.

Вахийгаар хүмүүжээгүй оюун ухаан болон зөн совингоос аврагдах ганц арга нь: Төгсгөлийн Үеийн Элчээр хүн төрөлхтөнд ирсэн “Хабл-и Мэтин” буюу хамгийн бат холбоо болох Куран Судар мөн. Кураны гүн үнэнийг хамгийн бодит хэрэгжүүлсэн жишээ ч Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ-ийн маань баялаг амьдралд байдаг. Тэгэхлээр амьдралын зорилго, бүтээгдсэнийхээ утга учрыг хэрэгжүүлэх ёстой хүн төрөлхтний хувьд хамгийн чухал ажил үүрэг нь эрдэмт Куран болон Сүннэтээс эх авч, энэ замыг барих явдал юм.

Учир нь Куран Судар ба Сүннэт нь дэлхий болон ахиратын баяр баясгалангийн жор, Оршигчийн Туяаны

үүрд мөнх дурсамж юм. Тэрээр үммэттээ (*бидэнд*) Куран ба Сүннэт хэмээх хоёр том удирдамж үлдээв.

Нөгөө талаас Хазрэт-и Пайгамбарыг ﷺ маань элчийн үүргээ эхлэхээс нь өмнө, Түүнд хайртай ард түмэн нь төгөлдөр занг толилуулагч **“Чи итгэмжтэй ба үнэнч!”** хүн хэмээх эрхэм нэр хүндийг өгснийх нь дараа л номлолоо эхэлсэн байдаг.

Ард түмэн Түүний сайхан зан араншин, уяхан сэтгэл, үнэнч байдлыг пайгамбарын үүрэг ирэхээс олон жилийн өмнө ч мэдэж Түүнийг хайрладаг байв. Түүнд **эл-Эмин** буюу хамгийн итгэмжтэй гэх нэр өгсөн ард түмэн нь, Кабагийн Хар Чулууг байрлуулах тухай маргалдахдаа Түүний шүүлтийг дуртайяа хүлээн зөвшөөрцгөөж, шийдвэрт нь эсэргүүцэлгүй бууж өгсөн байв.

Учир нь Алладын Элчийн ﷺ ер бусын үнэнч зан нь (түүнд хараахан итгээгүй байсан) том дайснуудынх нэг болох **Эбү Суфьяныг** ч гайхшруулдаг байв.

Визансын Эзэнт Гүрний Гераклиус- **Эбү Суфьянаас:**

“–Тэр, амласнаасаа буцаж байсан удаа бий юу?” гэж асуухад:

“–Үгүй! Тэр хэзээд өгсөн амандаа хүрдэг!” гэж хариулахаас өөр юм хэлж чадаагүй. (Бухари, Бэд’ү’л-вахь 6, Салат 1, Садакат 28; Мүслим, Жихад 74)

Түүнчлэн Пайгамбарын маань ширүүн дайсан болох **Эбү Жэхил** ба түүний найзууд нь нэгэн өдөр:

“–Мухаммэд ээ! Үнэндээ бид чамайг үгүйсгэхгүй; Чи бидний хувьд үнэнч шударга хүн. Гэхдээ бид Чиний авчирсан юмыг үгүйсгэнэ.” гэсэн нь мунхаг үеийн Арабууд, Элчид маань хэр их итгэж байсныг илтгэдэг.

Уг явдлын дараа энэ ает буув:

“Тэдний хэлсэн үг үнэхээр чамайг зовоож буйг бид мэднэ; үнэндээ тэд Чамайг үгүйсгэхгүй, тэр харгисууд Аллахын аяатуудыг мэдсээр байж үгүйсгэцгээдэг.”
(эл-Эн’ам, 33)⁶

Тэгээд хамгийн ширүүн дайснууд нь ч Расулаллах ﷺ –ын маань пайгамбар байсныг сэтгэлээрээ хүлээн зөвшөөрсөн боловч гагцхүү их зангаасаа болж Түүнийг үгүйсгэв.

Орчлонгуудын Тэр Хаан, мүшрикчүүдийн хувьд ч **«Мухаммэдү’л-Эмин»** хэмээн нэрлэгдсэний бас нэгэн гэрэлт шалтгаан:

Хайбарын Дайны үед Еврэйчүүдийн талаас Есар гэх нэртэй нэгэн малчин, Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ –ын маань дэргэд хүрч ирэв. Түр ярилцсаны дараа тэр Исламд ороод Мусульманчуудад элсэхийг хүсэв. Гэтэл Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ түүнд, эхлээд хонийг эздэд нь буцааж өгөөд дараа нь мусульманчуудын дунд орохыг тушаав.⁷ (Тухайн

6. Бахидий, Эсбабү Нүзүүли’л-Куран, шал: Кэвал Бэсыюни Заглул, Бейрут 1990, х. 219.

7. Ибн-и Хишам, Сирэтү’н-Нэби, Бейрут 1937, Дару’л-Фикр, III, 397-398; Ибн-и Хажэр, эл-Исабэ, Бейрут 1328, Дару Ихьян’т-Түраси’л-Араби, I, 38-39.

үед дайн удаан хугацаагаар үргэлжлэн мусульманчууд хоол хүнсний дутагдалд орсон цаг байсан хэрнээ...)

Ямар ч эргэлзээгүйгээр энэ тушаал хамгийн хэцүү байдалд ч хариуцлага, үүргийн ухамсар ба итгэсэн хүнийг хүндэтгэхийн чухлыг толилуулсан маш их утгатай нэгэн жишээ мөн.

Пайгамбарын маань уг агуу байдал ба ёс суртахууны жинхэнэ хэрэгжилт Мираж үйл явдалд Хазрэт-и Эбү Бэкир ﷺ -ийн:

“Тэр хэлсэн бол зөв!” гэж хүлээж авсан байдлаар ч илэрнэ.

Расулаллах ﷺ -ын маань амьдралдаа харуулсан тоо томшгүй эрх тэгш ба энэрлийн илэрхийлэл бүр нь хамаг дэлхийд киямат хүртэл төгс нэгэн жишээ юм. Тэр ижилгүй Гэрэлт, хорвоод цацарсан гялбаат Туяаг харж чадсан хүнлэг ямар ч нүд Түүнийг үгүйсгэж чадахгүй. Жишээлбэл итгэн үнэмшээгүй боловч үнэний өмнө мэхийн ёсолсон гадны олон арван эрдэмтэн ч Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ -ын эрдэм ба амжилтыг чин сэтгэлээрээ баталсан байдаг. Эдний нэг болох **Томас Карлайл**:

“Түүний мэндэлсэн нь харанхуйг гийгүүлсэн туяа адил.” гэжээ.

Алдарт *Британика* нэвтэрхий тольд Пайгамбарын эрдэм чадлыг батлан ингэж бичсэн байдаг:

“Мухаммэдийн хүрсэн амжилтад хүний түүхийн туршид хэн нэгэн пайгамбар, төрийн зүтгэлтэн, ямарваа нэгэн засгийн аль нь ч хүрээгүй юм.”

Б. Смит:

“Мухаммэдаандашгүй ба бүгдийн хүлээн зөвшөөрснөөр ямар ч улс төрч, удирдагчдаас хамгийн агуу нь мөн.” гэжээ.

Зохиолч **Стэнлэй Лайн-Поло** жинхэнэ үнэнийг хэлжээ:

“Мухаммэд дайснуудынхаа өмнө хамгийн том ялалтад хүрсэн өдөр нь хамгийн том эрдмийн ялалтад хүрсэн өдөр мөн. Мэккэг ялсан өдөр Курайшийг ямар ч эсэргүүцэлгүйгээр чөлөөлсөн ба үүнийг бүх нийтийн өршөөл байдлаар хамаг Мэккэгийхэнд ч хүртээв.”

Зохиолч **Артур Гилман:**

“Мэккэгийн ялалтаас Түүний агуу занг үз. Өнгөрснийг бодвол тэднээс өшөө авах тухай бодох байсан. Гэтэл Хазрэт-и Мухаммэд, нэг дусал цус ч гаргахаас татгалзав. Агуу уужим сэтгэл гаргасан уг байдлаараа Тэр Аллахад талархлаа илэрхийлсэн юм.” гэжээ.

1789 оны Францын их хувьсгалын оюун санааны суурийг тавьсан, алдарт “Хүний Эрхийн Тунхаглал” –ын нийтлэгч, гүн ухаантан **Ла Фает** хуулийн систем бүрийг судлаад Исламийн хуулийн давуу талын үнэнийг ойлгоод ингэж хашхирчээ:

“Аяа суут Мухаммэд! Тэгш эрхийн цор ганц оргилд хүрчээ. Одоо хэн ч тэр оргилыг давж чадахгүй бөгөөд ирээдүйд ч давахгүй нь тодорхой!...”⁸

Жинхэнэ эрдэм, жинхэнэ үнэн, жинхэнэ ухааныг нь Түүний дайснууд нь ч хүлээн зөвшөөрч, давуу талыг нь баталж даган дуурайхаас өөр аргагүй болдог ажээ! ... Хазрэт-и Пайгамбарын эрдэм ба авхаалжийг нь түүнд итгэн дагаагүй хүмүүс ч баталсаар байдаг...

Учир нь Хазрэт-и Мухаммэд ❸ -ийн зан төлөв, ёс суртахуун нь янз бүрийн хэрэг явдлын аль алинд ч тустай хариу өгөх төгс төгөлдрийг өөртөө шингээсэн байдаг. Тэрээр дэлхий даяарын хамаг хүн төрөлхтний боловсролын үндэс нь юм. Түүнчлэн авралын туяа хайгчдын зам дээр гэрэл цацруулна. Түүний аврал, зөв замыг хайж буй хүн бүрийг төөрүүлэхгүй гийгүүлэгч нэгэн гэрэл юм. Тэр, бүх хүн төрөлхтний хамгийн агуу боловсруулагч билээ.

Түүний мэдлэг боловсрол хүн төрөлхтний бүх түвшинд тохирох цогцолбор шинжтэй. Бүх хүн төрөлхтөн арьс өнгө, угсаа гарал, нийгмийн байдал, ёс заншил, шашин шүтлэг, баян ядуугаас үл хамааран Түүнийг дагаж нэгдсэн юм. Хэн нэгнийг Түүнд дагаар орохыг хориглох ямар ч нөхцөл байгаагүй. Түүний орон зай зөвхөн нэгэн үндэстэнд зориулагдаагүй, Тэрээр чухам хүнийх нь хувьд хүлээн авдаг шинжлэх ухаан ба эрдмийн төв юм. Тэнд тэгш эрхийн үүднээс хүчгүй ба хүчтэй, баян ба ядуугийн хооронд ямар ч ялгаа байгаагүй...

8. Хар. Камил Мирас, Тэжрид-и Сарийнын Орчуулга, Анкара 1972, IX, 289.

Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ -ыг маань дагагсдыг нэг хараарай: Үүнд Абиссинийн Хан Нэжаший, Мэаны хүндэт Фэрвэ, Химьерийн тэргүүн Зүлкила, Фирүз-и Дэйлэмий, Йемений ноёдоос Мэракэбүд, Умманы захирлаас Үбэйд ба Жафэр мэтийн шилмэл хүмүүс байдаг.

Цаашлаад харвал тэдгээр ноёд захирагчдын хажууд Билал, Яасир, Сүхэйб, Хаббаб, Аммар, Эбү Фүкэйхэ ба хэн ч үгүй ядарсан ард; Сүмэйе, Лүбэйнэ, Зиннирэ, Нэхдие, Үммү Үбэйс мэтийн шивэгчид ба харж хамгаалах хүнгүй эмэгтэйчүүдийг ч харах болно.

Түүний агуу асхабын дунд холч мэргэн ухаан, оновчтой гийгүүлэгч бодолтой санаачлагч хүмүүс байснаар үл барам хамгийн нарийн үйлсэд зохимжтой, цөөн нууц эрдмийг эзэмшсэн, нутаг усандаа мэдлэг боловсролоороо гайхуулсан, удирдан чиглүүлдэг манлайлагчид ч байв.

Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ -ыг маань дагагсад нь хотын удирдагч, аймгийн захирагч нар байх бөгөөд хүмүүс тэдний ачаар баяр хөөр, аз жаргалд хүрцгээж эрх тэгш байдлын ач тусыг амсацгаав. Тэд, ард иргэдийг эсэн мэнд ба амар амгаланд хүргэв. Хүмүүс ч бие биетэйгээ ахан дүүс шиг болцгоов...

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

✿ Хазрэт-и Пайгамбарын Агуу Ёс
Суртахуун

✿ Онцгой Хэмжүүр.

Хазрат-и Пайгамбарын Агуу Ёс Суртахуун

Түүхийн турш Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ-аас өөр, бүх талаараа анхаарал татсан, хамаг шинж чанар нь төгс төгөлдөр хоёр дахь хүнийг олох боломжгүй юм. Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ -ын маань үлгэр жишээ зан араншин бүрдсэн шинж бүрийг тооцохыг оролдвол хэдэн мянган боть ном ч илэрхийлж чадахгүй.

Исламын шинжлэх ухаан, суурь⁹ болон ижтихад¹⁰ талаас ч Аллаһын Элчийн янз бүрийн шинжийг өөртөө баримт болгож авав. Ийм учраас Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ-ын маань шинж бүрийг тус тусад нь салбарлуулан шинжилсэн байдаг.

Жишээлбэл 1400 гаруй жилийн турш зохиосон Исламын хамаг ухаан нь Куран Судар ба Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ-ыг маань тайлбарлахыг хичээнэ.

9. Исламын шинжлэх ухаан суусан уг суурь нь “насс” хэмээн нэрлэдэг Куран Сүннэт хоёр юм. Сүннэт нь Расулаллах ﷺ -ын маань үг, үйл хөдлөл, хандлага болон хүлээн зөвшөөрөх байдал нь юм. Куран ба Сүннэтийн нээлттэй шийдвэр тавьсан сэдэвт ижтихадын үүрэг үгүй.
10. Ижтихад нь Куран Сүннэт хоёрын нээлттэй шийдвэр илэрхийлээгүй сэдвээр, ижтихад хийдэг мүжтэхидчүүдийн тодорхой аргаар дахиад Куран Сүннэтийн багтаамжаас асуудлыг шийдэх ажил юм.

Туурвилын гайхамшиг болсон Орчлонгийн Хүндэт Элчийг маань хүн төрөлхтөн төгс ойлгох боломжгүй. Учир нь хүнд заяагдсан сэтгэх чадвар нь түүний гайхамшгийг хүлээж авах, тайлбарлах, ойлгох хэмжээнд хүрэлцэхгүй юм. Нэг аяганд далайг багтаах аргагүй шиг Мухаммэдийн Туяаг бүрэн бүтэн ухаарах нь ямар ч боломжгүй.

Аллахын Элчийн үлгэр жишээ зан чанарын тухай сайхан жишээ далай шиг арвин боловч зөвхөн цөөн хэдийг энд дурдан дайлахыг хичээлээ:

Аллахын Элчийн Дүр төрх ба Ёс Суртахуун

Хазрэт-и Пайгамбар үзэсгэлэнт төрхтэй, төгс байдалтай, ижилгүй нэгэн ариун бие лагшин мөн. Аллахын Элчийн төрх байдлын төгс төгөлдрийг зохимжтой илэрхийлэх аргагүй юм. Жишээлбэл Имам Куртуби:

“Расулаллах -ын маань гоо сайхан нь бүгд ил гараагүй юм. Хэрэв түүний хамаг гоо сайхныг бүгдийг ил харуулсансан бол түүнийг харах хүч хүрэхгүй байх байсан” гэв.¹¹

Үнэхээр үргэлж Расулаллахын хамт байгсдын дотор, даруухнаасаа болоод Түүний туяат гоо сайхныг ханатлаа харж чадсан хүн маш ховор байв. Түүнчлэн ярилцаж байхдаа Хазрэт-и Эбү Бэкир, Хазрэт-и Өмэр хоёр харц далдиран доогуур харж суудаг байв. Тэд Хүндэт Элч рүү маань харж инээмсэглэвэл Орчлонгийн Хүндэт Элч маань

тэдэнд магтаалын мишээлээр хариулдаг байв. (Тирмизий, Мэнакиб, 16/3668)

Энэ тухай Египетийн булаан эзлэгч Амр бин Ас хожим хөгширсөн хойноо ингэж өгүүлжээ:

“Би удаан хугацаагаар Расулаллахынхаа хамт байсан. Гэхдээ түүнийг хайрлаж биширч хүндэтгэснээсээ болоод гэгээн дүр төрхийг нь ханатлаа харж ширтээж чадаагүй. Хэрэв өнөөдөр надад; «Бидэнд Расулаллахыг тайлбарла, Түүний тухай ярь» гэвэл- надад итгээрэй, би ярьж чадахгүй.” (Мүслим, Иман, 192)¹²

Хүндэт Расул -ын маань эргэн тойрондоо итгэл найдвар, амар амгаланг бэлэглэсэн ариун царай нь дүр төрхийн хамгийн гоё, хамгийн цэвэр нь байв. Еврэй эрдэмтдээс Абдуллах бин Сэлам нь Аллахын Элчийг Мадина руу нүүхэд сонирхож хажууд нь очоод, ариун нүүрийг нь хараад:

“Энэ нүүр ерөөсөө худал хэлэхгүй!” гээд мусульман болов. (Тирмизий, Киямэ, 42/2485; Ахмад, V, 451)

Учир нь Түүний гоо сайхан, сүр жавхлан, гэрэл гэгээ ба уяхан төрх нь өөр ямар нэгэн ер бусын зүйл эсвэл баталгаагүйгээр Аллахын элч болохыг нь батлахад хангалттай байв.

Аллахын Элч ямар нэг зүйлийг хүсэхгүй байгаа бол царайнаас нь шууд ойлгогдох бөгөөд дуртай байвал ч сэтгэл ханамж нь шууд мэдрэгддэг байлаа.

12. Бас хар. Ахмэт бин Ханбэл, эл-Мүснэд, Истанбул 1992, IV, 199.

Биеийн эрүүл чийрэг байдал, бат чанга хүмүүжил ба гайхамшигт тууштай шийдвэр нь илт харагдана. Зүрхний уяхан зөөлөн байдлын гүнзгийг тайлбарлах ч хэрэггүй юм. Ёстой нүүрэндээ гэрэлтэй, нүдэндээ галтай, үгэнд цэцэн, үйлэнд уран, сүү шиг сэтгэлтэй, далай шиг агуу давтагдашгүй ер бусын, гайхамшигт туурвил байв.

Түүнд дэмий үг гэж байхгүй, үг бүр нь эрдэнэ-сургамж байв. Түүний үгийн санд хэзээ ч хэрэггүй хов яриа байгаагүй. Хүн бүрийн оюун ухааны хэрээр маш ойлгомжтойгоор үгээ тохируулан хэрэглэдэг байв.

Зөөлөн даруу зантай, инээх нь хэтэрхий биш, ялдам мишээдэг байв.

Түүнтэй санамсаргүй тааралдсан нэгэнд хүндэтгэлийн мэдрэмж аяндаа төрнө. Харин түүнтэй уулзаж ярилцсан хүн, чин сэтгэлээсээ түүнд хайртай болдогсон.

Эрдэмтдийг мэдлэгийн түвшний хэрээр нь хүндэтгэдэгсэн. Садан хамаатнаа ч ихээр дайлдагсан. Гэр бүлийнхэн болон асхабтаа сайнаар хандсан шигээ бусдад ч адилхан эелдэг ханддагсан.

Үйлчлэгчиддээ сэтгэл ханамжтай байж өөрөө юу идэж юу өмсөнө тэдэнд ч түүнтэй ижлийг хэрэглүүлдэг байв. Өгөөмөр, уян сэтгэлтэй, халамжтай, энэрэлтэй хэдий ч хэрэгтэй үед хатуу зоригтой байв.

Түүний өгөөмөр байдлыг хэмжих аргагүй юм. Түүний өгөөмөр зан нь өөрөө хоосон үлдэхээс айхгүй, хэтийдсэн түвшинд байв.

Хазрат-и Жабир -ын илэрхийлснээр:

“Түүнээс нэг юм гуйхад, «үгүй» гэсэн тохиолдол байгаагүй.” (Мүслим, Фэдайл, 56)

Садан хамаатнаа хамгийн их зочилсон, ард түмэндээ хамгийн их халамж энэрэл үзүүлсэн, хүмүүст хамгийн өгөөмөр хандсан, муу ёс суртахууныг хамгийн их цээрлэсэн, хамгийн сайхан хүмүүжил ба ёс суртахуунтай нь Тэр байв.

“Кияамэт өдөрт итгэгч кулын шалгуурын жинлүүрт сайхан ёс суртахуунаас хүнд жинтэй зүйл байдаггүй. Аллах Таала муухай үйлс хийсэн, муухай үгс хэлсэн хүнд өшөөтэй.” хэмээн айлддаг байв. (Тирмизий, Бирр, 62/2002)

Расулаллах хэлсэндээ бат, амласандаа үнэнч байв. Ёс суртахуун, оюун ухааны талаар хамаг хүн төрөлхтнөөс давуу, хамаг магтаалын дээд нь Түүнд л зохино.

Хөнгөн гунигтай, байнга бодож эргэцүүлж явдаг. Дэмий чалчдаггүй, дуугүй суух нь их. Ярьж эхэлсэн бол дутуу орхидоггүй. Олон утгыг цөөн үгээр илэрхийлдэг байв. Удаан ойлгомжтой ярина. Илүү дутуу үггүй, цаанаа л уяхан энэрэнгүй хэрнээ эрүүл саруул, хүдэр чийрэг дүр төрхтэй байлаа.

Үнэн зөвийг эсэргүүцэх эсвэл эрх зөрчихөөс өөр тохиолдолд хилэгнэдэггүй байв. Харин эрх зөрчвөл, засагдахаас нааш тайтгарахгүй, байдал засарсны дараа тэнгэр мэт дөлгөөн тайван болно. Өөрийнхөө төлөө огт уурлаж байсангүй. Ганцхан өөртөө нь хамаатай нөхцөлд өөрийгөө хамгаалахгүй, хэнтэй ч маргалддаггүй байв.

Тэр хэний ч гэрт зөвшөөрөл авахгүйгээр ордоггүй байв. Өөрийнхөө гэрт байхдаа цаг хугацаагаа гурав хувааж; нэгийг Аллахад залбиран үйлчлэхдээ, нөгөөг гэр бүлийнхэндээ, гурав дахийг өөртөө зориулдаг байв. Гэвч өөртөө зориулан хувиарласан цагаа бусдын төлөө зарцуулж тэдэнд ивээл хайраа түгээж бүгдийн сэтгэлийг татдаг байв.

Дандаа нэгэн газартаа суухыг заншил болохгүйн тулд мэсжидийн өнцөг булан бүрт суусан гэдэг. Газар орнуудыг тэнгэрлэг ариун гэж үзэх ба нийгэмд язгууртныг ашиг сонирхлын үүднээс хандахыг зөвшөөрдөггүй байв. Хүмүүсийн дунд орохдоо хаана зай байна тэнд л сууна, тэднийг ч тийм байгаасай гэж хүснэ...

Хэн нэгэн түүнээс ямар нэгэн тусламж хэрэгцээ хүсвэл биелүүлэхээс нааш ерөөсөө тайвшрахгүй, боломжгүй байвал ядаж сайхан үгээр урам хайрлахаа мартахгүй. Тэр бүхний зовлонг хуваалцдаг байсан. Хэн байх нь хамаагүй ямар түвшнийх байсан ч, баян-ядуу, эрдэмт-мунхаг Түүний дэргэд хүн гэдгийнхээ хувьд тэгш эрхтэй байлаа. Уулзалт бүр уяхан сэтгэл, шинжлэх ухаан, хүмүүжил, тэвчээр, Аллахад найдах ба итгэх мэтийн эрдмийн урсгал, сайхан бүхний сан байв.

Дутагдал доголдлын хажуугаар дуугүй өнгөрөхгүй боловч хэнийг ч буруутгахгүй, сануулах хэрэгтэй болсныг мэдэрвэл, тухайн хүнийг гомдоохгүйгээр, эелдэг нэгэн жишээгээр тайлбарлана. Хэний ч ил гараагүй дутагдлыг сөхөөгүй бөгөөд сураглахыг ч хориглодог байв.

Орчлонгийн Хүндэт Эрхэм маань буянтай гэгээтэй найдвар дүүрэн сэдвээр л ярьдаг байв. Ярилцлага уулзалтууд нь цог золбоо дүүрэн байв. Түүнийг ярихад эргэн тойрныхон сонордон сонсож Расулаллах ﷺ –ын ярианаас амар тайвныг мэдэрдэг тухай ингэж бичжээ:

“Бараг толгойн дээр минь нэгэн шувуу суугаа, бид хөдөлбөл л нисэх байх гэмээр чимээгүй нам гүм суудаг байцгаав” гэжээ (Эбү Давуд, Сүннэт, 23-24/4753)

Түүнээс асхабад нь ойсон ёс суртахуун, хүмүүжил нь түүнээс юм асуухыг ч – ихэнхдээ – хэцүү гэж үздэг байв. Ийм л учраас цөлөөс нэгэн бадави ирж Хазрат-и Пайгамбараас юм асууж хариултаа аван ярилцахад нь, Түүний эрдмийг бид ч гэсэн авах юмсан гэж найдан хүлээж байцгаав.

Тэр амьдралынхаа турш дотно харилцааны гэрэлт хөшөө байв. Сэтгэлд нь байгаагүй ямар ч юмыг хэлдэггүй, өөрөө хийдэггүй ажлыг бусдад ч тушаадаггүй байв. Түүнийг амьд нэгэн Куран гэж болно.¹³

Аллахын Элчийн Даруу Зан

Расулаллах ﷺ богино хугацаанд дэлхий дээрх ямар ч хааны хүрч чадахааргүй зэрэг боломжид хүрсэн, итгэлт багш болж хүмүүсийн сэтгэлийг эзэлсэн боловч, хөл доор нь гишгэгдэх дэлхийн шимийг чухалчлалгүйгээр хуучны даруу байдлаараа аж байдлаа үргэлжлүүлэв. Урьд өмнө

13. Хар. Ибн-и Са'д, эт-Табакатү'л-Күбра, Бейрут, Дару Садр, I, 121, 365, 422-425; Хэйсэми, Мэжмау'з-Зэваид, Бейрут 1988, IX, 13.

амьдарч байсан тоосгон гэртээ, өнөө л даруу өрөөндөө эгэл жирийн байдлаараа амьдрав. Хасарвааны навч чихсэн нэгэн гудсан дээр унтана. Энгийн хувцас өмсөнө. Хамгийн эгэл ардын аж төрөх байдлаас дээргүй байсан юм. Заримдаа идэх юм юу ч олоогүй ч Рабдаа талархан өлссөнөө мартахын тулд хэвлийдээ чулуу зүүдэг байжээ. Ямар ч нүгэлгүй атлаа төвбэ (гэм нүгэлдээ гэмшин өршөөл эрэх), шүкүр (талархал) ба залбирлаа таслаагүй. Шөнө нь хөлөө хавдтал намаз мөргөл үйлдэн өнгөрөөнө. Дарлагдагсдыг дэмждэг байв. Өнчин, хэн хүнгүй, ядуу зүдүү хүмүүсийн тайтгаруулагч нь байж хамгийн дорд хүмүүсийн дунд ч өөрөө оролцон тусалдаг байв. Түүнчлэн тэдэнд уужим халамж энэрлээрээ хамгаалалт болдог байв.

Хүмүүсийн хувьд хамгийн ширүүн хатуу Маккаг эзэлсэн өдөр, айж сандарснаас болж чичирснээс шүд нь хангинан:

“–Аяа Расулаллах! Надад Исламыг таниулж өгөгтүн!” гэсэн овог аймгийханд, өнөөх эгэл даруу байдлаараа жишээ дурдан амар амгалан хайрлаж:

*“–Тайвшир миний дүү! Би нэгэн хаан эсвэл эзэн биш. (Хүндэт ээжийгээ дурдан) Курайшын, наранд хатаасан мах иддэг чиний хуучин хөршийн өнчин хүү байна!..”*¹⁴ гээд түүхэнд тэмдэглэгдэх даруу зангийн оргилыг бэлэглэж үлдээв.

14. Хар. Ибн-и Мажэ, Эт’имэ, 30; Табэраний, эл-Мү’сэмү’л-Эвсат, II, 64.

Тэр өдөр настай аавыгаа үүрч авчран түүнд итгэл өгөхийг гуйсан Агуйн Найз¹⁵ Хазрат-и Эбү Бэкирт:

*“– Ээ Эбү Бэкир минь ээ! Энэ настай хүнийг энэ хүртэл авчирч юунд ядраагаа вэ?! Бид түүний дэргэд очих хэрэгтэй байсан биш үү!”*¹⁶ гэсэн хариултыг өгч, сургаалаа айлджээ .

Аллахын Элч ﷺ байнга эгэл жирийн, алдаа дутагдал гаргадаг хүн гэдгээ ийнхүү мэдүүлэв:

“Би ч гэсэн та нар шиг хүн.” (эл-Кэхф, 110)

Түүний элч гэдгийг тангаргийн өгүүлбэрийн эхэнд заавал **“абдүхү: Аллахын кул”** гэсэн үгийг нэмэн үммэтээ төөрөхөөс хамгаалж байв.

Өөрт нь хэт хүндэтгэл үзүүлсэн хүмүүст:

“Та нар намайг хэт бүү өргөмжлөөрэй! Аллах Таала намайг «Элч» болгохоос өмнө «Кул» болгосон.” (Хэйсэмий, IX, 21) гэж сануулдаг байв.

Аллахын Элчид дөрвөн хүн дамжилдаг нэгэн хоолны сав байв. Нэг удаа үдээс өмнө Духа мөргөлөө үйлдсэний дараа хоол хийсэн савыг авчрав. Асхаб-и кирам ч цугларав. Сахабийн тоо ихсэхлээр Расулаллах ﷺ сөхөрч суув. Үүнийг үзсэн нэгэн бадавий, ийм даруу суусныг анзаарч ингэж асуужээ:

15. Агуй дахь Найз: Оршигчдын Туяа маань ба Хазрат-и Эбү Бэкрийн Сэвр Агуйд хамт байсныг илэрхийлнэ. Цаг хугацааны явцад дотно найзуудын төлөө уг нэрийг хэрэглэдэг болов.

16. Хар. Ахмэт, VI, 349; Хэйсэмий, VI, 174; Ибн-и Са’д, V, 451.

“–Яагаад ингэж сууна вэ?” гэв.

Расулаллах ﷺ ч:

“–Аллах Таала намайг даруу нэгэн кул болгож туурвисан болохоос биш хэрцгий нэгэн дарлагч болгон туурвиагүй!” хэмээн айлдав. (Эбү Давуд, Эт‘имэ, 17/3773)

Ингэж их зантай хүмүүс шиг биш гэдгээ илэрхийлэв.

Бас нэг удаа:

“–Хэн ч үйл ба залбирлынхаа ачаар диваажинд орж чадахгүй!” хэмээн айлдав.

Асхаб-и кирам андууран:

“–Та бас адилхан уу Расулаллах аа?” гэж асууцгаав:

“–Тийм, би бас!.. Зөвхөн Раббын минь тэнгэрлэг өршөөлхүрээсэй!.. Түүний халамж ба энэрэлд би багтаагүй тохиолдолд би ч диваажинд орж чадахгүй! Хийсэн үйлс минь намайг аварч чадахгүй!..” хэмээв. (Бухарий, Рикак, 18; Мүслим, Мүнафикун, 71-72; Ибн-и Мажэ, Зүхд, 20; Даримий, Рикак, 24)

Түүнчлэн Хазрат-и Пайгамбар ﷺ, хэрвээ та нар хувцсыг чамирхах, ихэмсэг зангаа илэрхийлэх, анхаарал татах зорилгоор өмсдөг бол киямэт өдөр доромжлолын хувцас өмсөнө гэдгийг хэлж үммэтээ тамын галаас сэргийлүүлэв. Үүнтэй хамаатай зарим хадис-и шарифт:

“Аллах, киямэт өдөр хормойгоо газар шүргүүлэн өмсөж ихэмсэг зан гаргасан хүний царайг харахгүй.”
(Бухарий, Либас, 1, 5)

“Хэн нэгэн дэлхийд алдрын хувцас өмсвөл, Аллах Таала түүнд кияамэт өдөр доромжийн хувцас өмсгөнө.”
(Ибн-и Мажэ, Либас, 24)

Мөн Пайгамбар маань ﷺ өөрт нь ноогдсон олзоо шууд тарааж үммэтийнхээ хамгийн доод түвшний эд бараа хэрэглэж буй хүмүүсийн адилаар амьдардаг байв.

Аллахын Элчийн Өгөөмөр Зан

Хазрэт-и Пайгамбар ﷺ өөрийгөө түгээгч үүрэгтэн гэж тайлбарлан бүхнийг өгөгч эзэн нь Аллах гэдгийг үргэлж сануулдаг байв.

Курайшийн мүшрикүүдийн томчуудаас Сафван бин Үмэйс, мусульман болоогүй хэдий ч Хунайн ба Тайфын дайнд Хүндэт Расул ﷺ-ын маань дэргэд явав.

Жиранад цугласан олзны дэргэд алхаж байхдаа Сафваны тэр барааны заримыг шуналтай ширтсэнийг анзаарсан Гэгээн Элч маань ﷺ :

“–Их таалагдаж байна уу?” хэмээн асуув. *“Тийм”* гэж хариулахад нь:

“–Ав, бүгд чинийх болог!” хэмээв.

Тэгэхлээр нь Сафван өөрийгөө барьж ядан:

“–Пайгамбарын зүрхнээс гадна ямар ч зүрх ийм өгөөмөр байж чадахгүй.” гээд тангаргийн үг хэлж мусульман болов.¹⁷

17. Вакидий, Мэгазий, Бейрут 1989, II, 854-855.

Тэндээс овог аймаг руугаа буцахдаа:

“–Миний ард түмэн! Мусульман болцгоо! Мухаммэд ядуурал ба гачигдахын зовлонг бодохгүй, өөрт байгаа бүхнээ бусдад өгч байна,” гэв. (Мүслим, Фэдаил, 57-58; Ахмад, III, 107)

Мөн л хэн нэгэн ирж Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -аас маань нэг юм гуйв. Аллахын Элчийн тэр мөчид түүнд өгөх юу ч байгаагүй. Тэр хүнд зээл авахыг зөвлөн өрийг нь өөрөө төлөхөө батлан амлав. (Хэйсэмий, X, 242)¹⁸

Тэрээр өвөг Ибрахим عليه السلام шигээ ямар ч хоолоо ганцаараа иддэггүй байв. Нас барагсдын өрийг хэн нэгнээр төлүүлж эсвэл өөрөө төлдөг байв. Өрийг нь төлөхгүйгээр хүний оршуулгын мөргөлийг үйлддэггүй байв. Нэгэн хадис-и шарифт:

“Өгөөмөр хүн Аллахад, диваажинд болон хүмүүст ойр; тамын галаас хол юм. Харамч бол Аллахаас, диваажин ба хүмүүсээс хол; тамын галд ойрхон!..” хэмээв. (Тирмизий, Бирр, 40/1961)

Өөр нэгэн хадис-и шарифтаа:

“Жинхэнэ итгэгчдэд уг хоёр шинж байж болохгүй: харамч зан ба муухай зан аранишин!..” хэмээв. (Тирмизий, Бирр, 41/1962)

18. Бас хар. Эбү Давуд, Хараж, 33-35/3055; Ибн-и Хиббан, Сахих, Бе - рут, 1993, XIV, 262-264.

Аллахын Элчийн Таква

Тэрээр хүмүүсээс хамгийн таква (Бүх нүглээс өөрийгөө хамгаалах, шашнаар хориглосон хараам болон эргэлзээтэй зүйлсээс зугтах чанар) байсан бөгөөд Аугаа Эрхээс түүнд таква хайрлахыг хүсч ингэж залбирдаг байв:

“Аллах минь! Нэфист минь такваг нь өгөөд түүнийг цэвэрлэ! Чи түүнийг хамгийн сайн цэвэрлэгч мөн. Чи түүний анд ба Эзэн мөн.” (Мүслим, Зикир, 73)

“Аллах минь! Чамаас хидает (аврал), таква, цэвэр ёс суртахуун ба сэтгэлийн баялаг гуйя.” (Мүслим, Зикир, 72)

Гэгээн Элч маань ﷺ такванаасаа болоод ядуус шиг амьдардаг байв. Хазрат-и Аиша Эх маань Түүнийг амьдралынхаа турш хоёр өдөр дараалан арвайн талх, өөр нэг эх сурвалжид гурван өдөр дараалан буудайн талх идэж үзээгүй тийм нэгэн амьдралд таалал төгссөнийг мэдүүлэв. (Бухарий, Эйман, 22; Мүслим, Зүхд, 20-22; Ибн-и Мажэ, Эт’имэ, 48)

Мөн Элч маань ﷺ үммэтээ такват амьдралд урамшуулан ингэж айлддаг байв:

“Мэдээж миний найзууд муттакичууд (такватан) мөн.” (Эбү Давуд, Фитэн, 1/4242)

“Хаана ч байсан Аллахаас иттика хийж, муу үйлийн араас сайн нэгэн үйл хий, энэ нь тэр муу үйлийг үгүй болгоно. Хүмүүст байнга ёс суртахуунтай ханд!” (Тирмизий, Бирр, 55/1987)

Жинхэнэ такваг олох аргыг бол ингэж заав:

“Кул, аюулд унах айдас зовнилоосоо болоод зарим зүйлсийг (хараам эсвэл халаал эсэх нь яг тодорхойгүй сээжигтэй зүйлсийг) орхихгүй бол жинхэнэ муттакичуудын түвшинд хурч чадахгүй.” (Тирмизий, Кияамэ, 19/2451; Ибн-и Мажэ, Зүхд, 24)

Түүний хувьд цагаан, хар эсвэл аль нэг үндэстний нөгөө үндэстнээсээ давуу илүү гэх ялгавар байдаггүй! Давуу тал нь зөвхөн таквагаараа л ялгарна. (Ахмад, V, 158)

Такватай холбоотой Хазрат-и Иса /Есүс/ ﷺ -ын нэгэн сайхан тайлбар байдаг:

Нэгэн хүн Иса ﷺ дээр ирж:

“—Аяа сайн ба буяны багш аа! Нэгэн кул, Аллах Таалад яаж такватай хандах вэ?” гэж асуув.

Иса ﷺ:

“—Энэ хэрэг амархан:

Аллах Таалатай гүн хайраар холбогд,

Түүний тааламжийн төлөө чадах чинээгээрээ сайн үйлс хий,

Өөрийгөө өрөвдөн хайрладаг шигээ Хамаг Адамынханд (хүн төрөлхтөнд) ч халамж ба энэрэл үзүүл!” хэмээн хариулав. Дараа нь ингэж айлдав:

*“—Надад бүү тохиолдоосой гэж боддог зүйлээ бусдад бүү хий! Тэр үед Аллахад жинхэнэ такватан байх болно.”*¹⁹

Хазрат-и Умар ﷺ ч нэгэн өдөр Үбэй бин Ка'б ﷺ -аас таквагийн утгыг асууна.

Үбэй ﷺ:

“–Чи ер нь “өргөстэй” замаар явж үзсэн Умар аа?” гэхэд.

Хазрат-и Умар:

“–Тийм ээ, тийм замаар явж үзсэн:

“–Яаж явав даа” гэж асууна.

Хазрат-и Умар:

“–Хувцсаа дээш өргөсхийж, гэмтэж бэртэхгүй байхад анхаарсаар явж ирсэн” гэв.

Тэгэхлээр нь Үбэй бин Ка'б ﷺ:

“–Таква гэдэг чинь тэр шүү дээ,” гэв.²⁰

Пайгамбарт маань сэтгэлээрээ хамгийн ойр хүмүүс нь муттакичууд мөн. Муаз бин Жэбэл ﷺ ингэж хэлнэ:

“Эрхэм Элч ﷺ намайг Йеменд захирлаар томилж илгээхдээ Мадинагаас гартал хамт явж үдэв. Би унаатай, харин тэр явган алхаж байв. Надад зарим нэг сургамж заавар айлдсаны дараа:

“–Муаз аа! Магадгүй энэ жилээс хойш чи намайг дахин харж чадахгүй! Тэр мэсжид болон булинд минь ирэх биз ээ!” хэмээв.

20. Ибн-и Кэсир, Тэфсирү'л-Кур'ани'л-Азим, Бейрут 1988, I, 42.

Эдгээр үгсийг сонсоод Тэр хүндэт нөхөр, Алладын Элчээс хагацахыг мэдээд гуниглан уйлав. Расулаллах ﷺ :

“*Битгий уйл, Муаз аа!*” хэмээн Мадина руу эргэж хараад:

“*Надад хамгийн ойрхон хүн, хаана байсан ч Алладын өмнө такватай ханддаг муттакичууд юм.*” хэмээн айлдав.²¹

Алладын Элчийн Амьдрал

Цаг ирж хамаг улс орнууд Расулаллах ﷺ –ын маань ивээл хамгаалалд нэгдэв. Гэгээн Элчид маань ﷺ Араб даяараа захирагджээ. Тэр чухам юу дуртайгаа хийж болох атал урьдын адил энгийнээр амьдралаа үргэлжлүүлэв. Өөрийгөө юуны ч эзэн байгаагүйгээ хэлж бүх юм Алладын хүчит гарт байдгийг мэдүүлэв. Заримдаа түүнд их хөрөнгө ирэх нь бий. Олон газраас тэмээн жингүүд Мадина-и Мүнэввэрэд хөрөнгө урсгав. Элч маань тэр бүхнийг хэрэгцээт хүмүүст тарааж эгэл амьдралаа хэвээрээ үргэлжлүүлэв. Тэр:

“*Ухуд уулын чинээ алттай болбол – өрөө төлөх мөнгөнөөс бусдыг нь – гурван хоногоос илүү хадгалахгүй.*” хэмээдэг байв. (Бухарий, Тэмэнни, 2; Мүслим, Зекат, 31)

Олон өдөр Расулаллах ﷺ –ын маань гэрт хоол хийх, гал түлэх түлш байхгүй тул; ихэнхдээ хоосон хонодог байв. (Ахмад, VI, 217; Ибн-и Са’д, I, 405)

Нэгэн өдөр Хазрат-и Умар Хазрат-и Пайгамбарын гэрэлт гэрт очив. Өрөөн дотуур гүйлгэн харвал хоосон байв. Гэр дотор хасарвааны навчаар нэхсэн нэгэн сийрс л байв. Аллахын Элч гэрэн дээр хэвтдэг бололтой. Хуурай сийрс нь Пайгамбар Эрхэмийн маань ариун арьсанд мөр үлдээсэн байв. Нэг буланд нь багахан арвайн гурил байв. Түүний хажууханд хадаасанд өлгөсөн хуучин усны тулам байв. Байгаа бүгд нь тэр!.. Арабын ертөнцийг бөхийлгөсөн Түүний гэрт ийм л эд хөрөнгө байлаа. Хазрат-и Умар эдгээрийг хараад санаа алдав. Өөрийгөө барьж чадалгүй уйлав. Хазрат-и Пайгамбар :

“–Умар аа , яагаад уйлав?” хэмээн асуув.

Умар :

“–Аяа Расулаллах минь, яаж уйлахгүй байх вэ? Кайсар Хосров хоёр баялагт умбаж байхад, Аллахын Элч хуурай сийрсэн дээр хэвтэж байх гэж дээ!..” гэв.

Хазрат-и Пайгамбар Хазрат-и Умарын сэтгэлийг тайтгаруулан:

“–Умар аа, битгий уйл! Дэлхийн хамаг шим баялаг – тэднийх, ахиратад биднийх болохыг хүсэхгүй байна гэж үү?!” хэмээв.²²

Үүнтэй төсөөтэй нэгэн явдлаас:

22. Хар. Ахмэт, II, 298; Табэраний, эл-Мү’жмү’л-Кэбир, шал. Хамди Абдулмэжид эс-Сэлэфий, Бейрут, Дару Ихяан’т-Түраси’л-Арабий, X, 162.

*“Дэлхий надад юунд хэрэгтэй гэж! Миний хувьд дэлхий- зуны нэгэн өдөр аялахаар гараад нэг модон доор сууж амарсны дараа дахин босч замдаа үргэлжлэн яваа хүнтэй төстэй.”*²³ хэмээв.

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ кияаматад дэлхийн ашиг шим, баялгыг хэрхэн олж хэрэглэх тухай шүүлтэд орохыг мэддэг учраас, үе үе:

“Аяа Раб минь! Намайг ядуу хүн болгож амьдруул; надад ядуугаараа үхэх хувь хайрла; намайг ядуустай хамт амьдруул!” хэмээн залбирдаг байв. (Тирмизий, Зүхд, 37/2352; Ибн-и Мажэ, Зүхд, 7)

Пайгамбарууд бүгд диваажинд орох тэнгэрлэг баталгаатай боловч, тэд өөрт нь хайрласан баялаг шим ба шашны сургаалыг түгээсэн эсэх талаар тооцоотой. А’раф Сурагийн 6-р ает нь ингэж айлдана:

“Мэдээж өөрсдөд нь пайгамбар илгээгдсэн хүмүүсийг ч, тэдний пайгамбаруудыг ч шүүх болно!”

Зүхд, таква ба ихсан мэтийн үгс бараг ижил утга илэрхийлсэн өөр өөр үгс юм. Тасаввуф боловсролын цөмийг нь бүрдүүлдэг эдгээр ойлголтуудын зорилго нь биеийн хүслэнг жолоодон оюун санаа, сүнсний дэвшлийг ихэсгэх аргаар “зүрх амар амгаланд хүрэх” мөн. Энэ нь ч Аллахад кул болоход шаардагдах “цэвэр зүрх” гэх түвшний нэгэн илэрхийлэл юм.

Аллахын Элчийн Эелдэг Зан

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ нь маш нарийн мэдрэмжтэй нэгэн байсан. Нэгэн өдөр газар шүлсээ хаяж буй нэгнийг хараад ариун царай нь гэнэтхэн улайж байсан газартаа хөшиж үлдэв. Сахаба гүйлдэн ирээд шүлсийг шороогоор булсны дараа Аллахын Элч ﷺ замдаа явж одов.

Хувцсаа янзалж тааруулж өмсөхийг зөвлөдөг, эмх цэгцгүй байдалд дургүй Хазрат-и Пайгамбар ﷺ үс сахал замбараагүй байхыг зөвшөөрдөггүй байв. Жишээлбэл нэгэн өдөр Расулаллахыг ﷺ мэсжидэд байхад гээг сахал нь арзайж сэгсийсэн нэгэн хүн ирэв. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ гараараа түүнд гээг сахлаа засахыг заав. Тэгээд Аллахын Элч ﷺ түүнд хандан:

“Ийм байдал, чөтгөршиг зүс царай нь эмх замбараагүй арзайн хэсэхээс илүү дээр биш гэж үү?” хэмээв. (Муватта, Шаар, 7)²⁴

Мөн Хазрат-и Пайгамбар ﷺ нэгэн өдөр үс нь босож сэгсийсэн нэгэн хүн хараад гайхширсан байдлаар:

“Яагаад энэ хүн үсээ угааж самнаагүй юм бол оо?” хэмээв.

Бохир хувцастай нэгнийг харахдаа:

“Энэ хүн хувцсаа угаах ус олж чадаагүй юм болов уу?” хэмээж мусульманчуудын цэвэр ба эмх цэгцтэй байх хэрэгтэйг илэрхийлэв. (Эбү Давуд, Либас, 14/4062; Нэсаи, Зинэт, 60)

24. Бэйхакий, Шуабү'л-Иман, Бейрут1990, V, 225

Бас нэгэн удаа, мөн л бохир замбараагүй хувцастайгаа жамийд орсон хүнээс:

“Бие тэнхээ сайн уу? Амьдрал ямар байна?” хэмээн асууж, нөгөө хүн эд хөрөнгийн байдал сайн гэдгийг хэлэхлээр:

“Тэгвэл, Аллахын чамд өгсөн эд хөрөнгийн үр шим чам дээр харагдаг!” хэмээн түүнд сануулга өгсөн юм. (Эбү Давуд, Либас, 14/4063; Нэсаи, Зинэт, 54; Ахмад, IV, 137)

Өөр нэгэн хадистаа ч:

“Аллах, кулдаа өгсөн баялгийг түүн дээр харах дуртай.” хэмээв. (Тирмизий, Эдэб, 54/2819; Ахмад, II, 311)

Расулаллах ﷺ –ын маань үлгэр жишээ зан нь энэрэл нигүүлсэл, эелдэг зөөлөн, соёлтой боловсон байдал болон уяхан зүрхнээс бүрдсэн байв. Бүдүүлэг хэн нэгэн:

“– Мухаммэд, Мухаммэд ээ!” гэж олон дахин хашхирсан ч удаа бүрт зөөлхөн байдлаар:

“–Хэлэгтүн, юу хүсэхсэн бол?” гэж хариулан эсрэг тал нь бүдүүлэг хандсан ч байнга эелдгээр хандсан байдаг.²⁵

Түүнчлэн Аллахын Элч ﷺ агуу эелдэг зангаасаа болоод зочдоо өөрөө л дайлдаг байв. (Бэйхакий, Шуаб, VI, 518, VII, 436)

Багадаа ч хэн нэгэнтэй эелдэг биш харилцаж маргалдаж сөргөлдсөн нь үгүй билээ.

25. Хар. Мүслим, Нүзүр, 8; Эбү Давуд, Эйман, 21/3316; Тирмизий, Зүхд, 50; Ахмэт, IV, 239..

Пайгамбар Эрхэм маань ﷺ өөрөө ийм агуу эелдэг байсан бөгөөд гэр бүлийнхнийгээ ч уг ёс суртахуунаар боловсруулжээ.

Жишээ нь Пайгамбарын маань зээ хүү Хазрат-и Хасаны ﷺ зан байдал үүний маш сайхан нэгэн жишээ юм:

Хазрат-и Хасан ﷺ Кабаг таваф хийж (Кабаг долоон удаа тойрох) Макам-и Ибрахим буюу Ибрахимын Оронд хоёр рэкат мөргөл үйлдэн гараа Туяат онгон өөд өргөн дэлгэж:

“Аяа Раб минь! Өчүүхэн, хүчгүй кул хаалган дээр чинь ирлээ. Аллах минь! Дорой үйлчлэгч чинь хаалганд чинь ирлээ. Аяа Раббий! Гуйгч нь чиний хаалганд ирлээ, ядуу кул чинь чиний хаалганд ирлээ!..” гээд сүсэглэн залбирдаг байв.

Ийнхүү салж ядан хөдөлсөн Хазрат-и Хасан ﷺ замдаа талх идэн ходоодоо цатгахыг хичээж буй хэсэг ядуу хүмүүстэй тааралдав. Тэдний сэтгэлийг олохоор дэргэд нь очиж мэндлэв. Тэд ч Хазрат-и Хасаны уг эелдэг байдалд татагдан түүнийг даруу хоолондоо урьцгаав.

Пайгамбарын зээ хүү Хазрат-и Хасан ﷺ эелдэг зангаараа тэр ядуустай хамт сууж:

“–Уг талх садака (хандив) биш гэдгийг мэдсэнсэн бол та нартай хамт идэхсэн.” хэмээв. Тэгээд тэдэнд сэтгэлээсээ, агуу эелдгээр хандан:

“–За, босцгоо, хэдүүлээ манайд очъё!” гэв. Ядуусыг сайхан цатгасны дараа тэдэнд хувцас өмсгөж, халаасанд ч

жаахан мөнгө хийгээд үдэв. Ингэж тэдний зүрхийг эзлэв.
(Хар. Эбшихий, эл-Мүстатраф, Бейрут 1986, I, 31)

Уг халуун ба эелдэг зан, түүнчлэн Туурви́гчийн хүн төрөлхтөнд халамж ба энэрлээрээ харж буйн хамгийн гайхамшигт төлөөлөгч нь мөн.

Хазрат-и Хасан ﷺ -ы уг байдлыг илтгэх өөр нэгэн жишээ:

Нэгэн өдөр Мадинагийн усан үзмийн талбайд очсон Хасан ﷺ тэнд хар арьст нэгэн боол харна. Уг боол барьсан талхнаасаа нэг үмх өөрөө идээд нэг үмхийг дэргэдэх нохойд идүүлнэ.

Хазрат-и Хасан ﷺ Аугаа Эрхийн “Рахман” алдар нэрээр уг боолын энэрлийг гайхан баярлана. Боолоос яагаад ингэснийг асуухад, уг боол хүмүүжлээсээ болж Хазрат-и Хасаны нүд рүү харж чадсангүй. Тэгэхлээр нь Хазрат-и Хасан ﷺ:

“–Залуу, чи хэн бэ?” гэж асуув.

Боол:

“–Хазрат-и Усманы хүү Эбаны үйлчлэгч.” гэв.

Хазрат-и Хасан ﷺ:

“–Тэгвэл, энэ тариалангийн талбай хэнийх вэ?” гэж асуухад боол:

“–Хазрат-и Усманы хүү Эбаных.” гэж хариулав.

Хасан ﷺ гаднаас харахад эгэл нэгэн боол, гэтэл үнэндээ Эрхийн том нэгэн анд ба сэтгэлийн хаан болсон энэ хүнтэй дотносох зорилгоор:

“–Эндээс битгий холдоорой, би удахгүй чиний дэргэд буцаж ирнэ.” гээд тэндээс хөрөнгөний эзэн Эбан дээр очоод газрыг нь ч боолыг ч худалдаж авав. Дараа нь дахиад боолын дэргэд ирж:

“–Залуу! Чамайг худалдаж авлаа.” гэв.

Харин боол хүндэтгэлээр босч:

“–Толгой минь! Аллахыг, Элчийг нь, чамайг дагана” гэв.

Хазрат-и Хасан ﷺ эдгээр үгсийг сонсохлоороо сэтгэл нь бүр уярав. Өөрийгөө өдий чинээ баярлуулан хөөрүүлсэн тэр боолын сэтгэлийн баялгийн хариуд :

“–Чи одооноос хойш Аллахын чөлөөт албат мөн! Энэ тариалангийн талбайг чамд бэлэглэлээ!” гэв. (Ибн-и Манзур, Мухтасару Тарихи Димешк, VII, 25)

Аллахын Элчийн Хүмүүжил

Расулаллах ﷺ чанга дуугаар хэзээ ч ярьдаггүй байв. Хүмүүсийн дэргэдүүр аяархан, мишээж өнгөрдөг байв. Муухай бүдүүлэг үг сонсвол хүмүүсийн өмнөөс санаа зовно. Хүмүүстэй харилцахдаа анхааралтай хандах бөгөөд сэтгэл санаа нь ямар байгаа нь нүүр царайнаас нь андашгүй байдаг. Ичих санаа зовох нь их бөгөөд чанга инээнэ гэж

үгүй. Зөвхөн инээмсэглэдэг байв. Сахабичуудын хэлснээр гивлүүр, нөмрөгтэй залуу бүсгүйгээс ч ичимхий байв.

Нэгэн хадис-и шарифт ингэж айлдав:

“Ичих нүүртэй, санаа зовох мэдрэмжтэй хүн л диваажинд очно! Ичгүүргүй байдал бол чулуун зүрхтэйн илэрэл бөгөөд тэд тамынх юм!..” (Бухарий, Иман, 16)

“Ичих нүүр, итгэл хоёр нэг дор байдаг; нэгэн явбал нөгөөх нь ч явна!” (Табэраний, Эвсат, VIII, 174; Бэйхакий, Шуаб, VI, 140)

“Бүдүүлэг үг хэллэг нь ичгэвтэр байдлаас өөр юм авчрахгүй! Ичих нүүр, ёс суртахуун хоёр нь хүний чимэг!” (Мүслим, Бирр, 78; Эбү Давуд, Жихад, 1)

Жинхэнэ ичих нүүр – **үхэхээ санан** дэлхийн төлөөх хайр(шунал хүсэл)-ыг зүрхнээс гаргасан үед олддог. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ асхабдаа байнга Аллахаас ном ёсоор нь ичихийг тушаадаг байв. Нэгэн удаа тэднийг Рабдаа хамд (Аллахыг магтах үг) хийн ичих нүүртэй гэдгээ илэрхийлэхэд нь, Аллахын Элч ﷺ жинхэнэ ичих нүүр нь биеийн хамаг эрхтнийг хараамаас (хор хөнөөлтэй хориотой зүйлс) хамгаалах, үхэхээ мартахгүй байх явдал гэж айлдав. Дараа нь ахиратыг хүссэн хүн- дэлхийн хайрыг орхих хэрэгтэйг сануулж ингэж чадсан хүн л Аллахаас ёсоор нь ичсэн болно хэмээн сургав. (Тирмизий, Кияамэт, 24/2458)

Аллахын Элч ﷺ хэний ч царай руу эгцлэн хардаггүй байв. Газар луу харах нь тэнгэр өөд харахаасаа илүү байв. Ичих нүүр ба агуу зангаасаа болж хэний ч алдааг нүүрэн дээр нь хэлдэггүй байв.

Хазрат-и Аиша эхийн маань хэлснээр, хэн нэгнээс түүний дургүй ямар нэг үг өөрт нь хүрвэл:

“Тэр яагаад ингэж хэлж байгаа юм бол?” гэхгүй “Зарим хүмүүст юу болоод ингэж ярьж байгаа юм бол” хэмээн айлддаг байв. (Эбү Давуд, Эдэб, 5/4788)

Гэгээн Элч маань ﷺ заримдаа тухайн хүмүүсийн алдааг тэдэнд зохидоггүйг мэдрүүлэх зорилгоор:

“Би яагаад та нарыг ингэж харж байна?” хэмээн²⁶ эелдэг аргаар сануулдаг байв.

Сургаал хэлэхдээ ч харсан хүнийг гомдоохгүй гэж бараг чичрих тэр агуу цуутай Пайгамбар- Энэрлийн хөшөө байв.

Ийнхүү пайгамбарын ёс суртахуунаар хүмүүжсэн Эрхийн анд Мавлана Хазрат, үнэнийг тодорхой хэдэн үгэнд ороож ингэж хэлжээ:

“Ухаан минь зүрхнээсээ «Итгэл гэж юу вэ?» хэмээн асуув.

Зүрх минь ухааны чих рүү ойртон «Итгэл нь хүмүүжлээс бүрддэг.» гэв.”

Аллахын Элчийн Зориг

Аллахын Элч ﷺ-ээс маань илүү баатрыг мөрөөдөх нь боломжгүй юм. Учир нь амьдралдаа айдас эсвэл сандралд

26. Бухарий, Мэнакиб 25, Эйман 3; Мүслим, Салат 119; Ибн-и Хиббан, IV, 534.

автсан дүр Түүнээс ер харагдаагүй. Ер бусын байдалд тэвчээр үзүүлж, түгшиж сандарсан зохимжгүй үед ямар нэг үйл хийдэггүй байв.

Түүнийг алахаар хүлээж буй хүмүүсийн дундуур “Яасин Сура”-гийн уг хоёр аетийг уншин айхгүйгээр өнгөрч одов:

إِنَّا جَعَلْنَا فِيْ أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ
مُقْمَحُونَ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ
سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

“Бид тэдний хүзүүнд уяа зүүв. Тэр уяа тэдний эрүүнээс өөд татна. Ийм учраас толгой нь дээшээ харна. Бид тэдний өмнөөс ба араас хана босгож тэдний хараанд саад хийв; одооноос тэд харж эс чадна.” (Яасин, 8-9)

Хазрат-и Али ﷺ айлдана:

“Бэдир дайн ид ширүүнээр үргэлжилж байх үеэр бид заримдаа Пайгамбар ﷺ -ынхаа ард нуугдан хоргодож байв. Биднээс хамгийн зоригтой нь Тэр байв. Дайсанд хамгийн ойр газар Тэр л зогсч байв.” (Ахмад, I, 86)

Бэра ﷺ, Хайрт ﷺ Элчийн маань зоригийн тухай ингэж ярих:

“Валлахи, бид дайн ширүүдэхэд Расулаллах ﷺ -д л хоргодож байв. Биднээс хамгийн зоригтой нь Аллахын Элчтэй нэг эгнээнд зогсож чадсан нь байв.” (Мүслим, Жихад, 79)

Тэрээр Аллахын шашин хамгийн эрхэм нь болог гэж байнга хамгийн урд тулалдаж байсан. Хунайн Дайны эхэнд Исламын цэрэг суларсанд Тэр тэсвэрээ огт алдалгүй өөрийн биеэр дайсны эгнээний яг гол руу нь орж унасан унаагаа зогсоолгүй, урагшаа давшилж асхабынхаа зоригийг чангалж байлаа. Эцэст нь Аллахын тусламжаар ялалтыг олсон юм. (Мүслим, Жихад, 76-81)

Ингэж айлддаг байв:

“Хуч ба шийдвэрээр нь амьдарч буй Аллахдаа тангараг өргөө, Аллахын төлөө байлдаж шэхид болохыг, дараа нь (сэргээд) байлдаж дахиад шэхид болохыг, дахиад байлдаж дахиад шэхид болохыг хүснэ...” (Мүслим, Имарэ, 103)

Аллахын Элчийн Уяхан Зан

Расулаллах ﷺ хүн төрөлхтний хамгийн уяхан нь байв. (Мүслим, Хаж, 137) Аиша эх маань ингэж хэлнэ:

“Ёс суртахуунаараа Хазрат-и Пайгамбараас илүү хэн ч үгүй. Асхаб эсвэл гэр бүлийнхнээс Түүнийг хэн нэгэн дуудвал *«Болгоогтун!»* гэдэг байв. Түүний эзэмшсэн агуу ёс суртахууны улмаас Аллах Таала: Гарцаагүй **Чи аугаа нэгэн ёс суртахууны дээд нь юм.!** » (эл-Калэм, 4) ХЭМЭЭХ аетийг буулгав.” (Вахидий, х. 463)

Гэгээн Элч маань ﷺ амьдралдаа хэзээ ч өөрийнхөө төлөө өшөө аваагүй бөгөөд үргэлж өршөөл хайрласан юм.

Мөн Хазрат-и Аиша эх маань Түүний агуу ёс суртахуун дахь уяхан шинжээс хэдийг ингэж илэрхийлнэ:

“Тэр хэнийг ч буруушаахгүй, муухайд муугаар хариу өгөхгүй, өршөөлөөр хандаж, муугаас холдож байв. Өөрийнхөө эрх ашгийн төлөө хэнээс ч өшөө авч байсангүй. Нэгэн боол эсвэл үйлчлэгч, түүнчлэн амьтанд ч гар хүрч үзээгүй юм...”²⁷

Хазрат-и Энэс ﷺ Орчлонгийн Хүндэтийг маань ярихдаа ингэж хэлэв:

“Би Расулаллахын гараас илүү зөөлөн ямар ч торго дурданд хүрээгүй. Алладын Элчийн үнэрээс илүү таатай анхилуун үнэр огт үнэрлээгүй. Элчид маань яг арван жил үйлчилсэн. Надад ганцхан удаа ч уцаарлаагүй. Хийсэн алдаанаас минь болоод «Яагаад ингээ вэ? » гэж огт хэлээгүйгээр зогсохгүй, хийгээгүй зүйлээс минь болоод «Ингэсэн бол болохгүй байв уу? » ч гэж хэлээгүй. (Бухарий, Савм 53, Мэнакиб 23; Мүслим, Фэзаил 82)

Расулаллах ﷺ нэгэн сахабийг:

“Чамд, Алладын таалдаг хоёр гоё шинж бий: Уяхан зан ба сэрэмж” үгсээр магтав. (Мүслим, Иман 25, 26)

Нэгэн Бадавий, Мэсжид Нэбэвид бие зассан байв. Сахаби нар түүнийг шууд загнаж эхлэв. Тэрэхлээр нь Хазрат-и Пайгамбар ﷺ:

“Түүнийг орхи оо. Бие зассан газар нэг ховоо ус асга. Та нар бусдад хялбаршил үзүүлэхээр томилогдсон, бэрхшээл хүндрэл учруулахаар биш.” хэмээв. (Бухарий, Вүдү’ 58, Эдэб/ 80)

Тэгээд тэр хүнд- мэсжид ямар чухал газар болохыг, бас мэсжид дотор ямар ёс суртахуунтай байх ёстойг эелдэг зөөлнөөр тайлбарлаж өгөв.

Энэс ингэж хэлнэ:

Расулаллахын хамт явж байв. Дээр нь Хэжраны давуугаар хийсэн хатуу эмжээртэй хүрэм байв. Нэгэн бадавий Хүндэт Элчийг гүйцэж очоод хүрмийг нь ширүүн татав. Хүрэмнийх нь энгэр заамыг ар шил дээр нь гартал угз татсан харагдана. Тэгээд бадавий нь:

“–Аяа Мухаммэд ээ! Гартаа байгаа Аллахын хишгээ надад ч бас өг гэж тушаа!” гэв.

Орчлонгийн Хүндэт Эрхэм маань бадавий руу эргэн мишээгээд түүнд зарим бараа таваараас өгөхийг тушаав. (Бухарий, Хумүс 19, Либас 18, Эдэб 68; Мүслим, Зекат 128)

Энэхүү агуу байдал нь шашныг таниулах үүргээ амжилттай биелүүлэхэд нь маш их дэм болжээ. Аугаа Эрх, Пайгамбар –ын маань энэ төгс төгөлдрийг ингэж мэдүүлнэ:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ
فَطَّاءً غَلِيظَ الْقَلْبِ لَأَتَفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

“Тэр үед Аллахын энэрлээр тэдэнд уян зөөлөн хандав! Хэрэв Чи бүдүүлэг ба хатуу сэтгэлтэй байсансан бол, гарцаагүй чамайг орхин тарцгаах байсан...” (Ал-и Имран, 159)

Үнэхээр тэр үеийн мунхаг хүмүүс Түүний уяхан ааль, өндөр ёс суртахуун, өршөөгч зангийн өмнө лаа шиг хайлж зэрлэг муу зангаас аврагдан хүмүүнлэгийн Тэр туяаны эргэн тойронд эргэлддэг болцгоов. Учир нь Тэр хүн төрөлхтний хохирлыг биш авралыг хүсч байв. Тамлалыг биш, энэрлийг төлөөлж байв.

Аллахын Элчийн Халамж ба Энэрэл

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ нэгэн хадистаа:

“Энэрэл үзүүлэгчдэд, Рахман болох (энэрэл нигүүлсэнгүй) Аллах Таала өршөөл хайрлана. Дэлхий дахинд халамж ба энэрэл үзүүл, тэгээд тэнгэр дэхүүд танд энэрэл үзүүлэг” хэмээв. (Тирмизий, Бирр, 16/1924)

Хүүхэд уйлахад ээж нь хэцүү байдалд оролгүй нэг хоромын өмнө ч гэсэн хүүхэд дээрээ очихын тулд мөргөлөө богиносгоход зөвшөөрөл өгсөн нь, олон шөнийг нулимсаа урсган үммэтийнхээ төлөө залбирсан нь, хамаг хугацаагаа хүмүүсийн тамаас аврагдахад зориулсан нь Аллахын Элчид буй уужим хайр халамжийн хамгийн тод жишээ юм.

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ орчлонгуудад энэрлээр томилогдсон учраас Түүний хайр ба энэрэл нь хамаг амьтдыг багтааж байв. Нэгэн өдөр Түүнээс муу үйлийн төлөө залбирахыг гуйцгаав. Тэгэхээр нь:

“Би дэлхийд хараал хийхээр томилогдоогүй, би нэгэн энэрлийн Пайгамбар юм.” хэмээв. (Мүслим, Бирр, 87; Тирмизий, Дэават, 118)

Исламыг таниулахаар Таифад очиход Таифын мунхаг, баримал шүтэгч, аминч ард түмэн нь түүнийг чулуудацгаа. Уулсын мэлэк Хазрат-и Жэбраилийн хамт ирж Расулаллах ﷺ -д маань:

“–Уг хоёруулыг хооронд нь нийлүүлж энэ ардыг мөхөөх үү?” гэхэд нь Хазрат-и Пайгамбар ﷺ зөвшөөрөөгүй:

“–Үгүй, би Аугаа Эрхээс- тэдний удмаас зөвхөн Аллаһад үйлчлэх, Тэрвээртэй эн тэнцэх тунш (Аллахтай хүч зэрэгцэх зүйл хайх нь өөрөөр хэлбэл гал, тэнгэр, баримал гэх зүйлсийг бурхан гэж шүтэх нь хамгийн балар мунхаг үзэл юм) хайдаггүй нэгэн үе хойч хайрлахыг хүснэм.” хэмээв. (Бухарий, Бэд’ү’л-халк, 7; Мүслим, Жихад, 111)

Өөрийг нь нутгаасаа чулуудан янз бүрийн доромжлол зүдгүүдээр хөөн гаргаж Хижрий тооллын 9 он хүртэл ширүүн эсэргүүцэж мусульманчуудад олон хохирол зовлон үзүүлсэн уг Таифчуудын төлөө:

“Аяа Раббий! Сакиф Аймгийнханд аврал хайрла! Тэднийг бидэнд илгээ!” гэж үргэлж залбирахад эцэст нь Таифын ард түмэн мусульман болохын тулд Мадинад хүрч ирцгээв. (Ибн-и Хишам, IV, 134; Тирмизий, Мэнакиб, 73/3942)

Эбү Үсэйд ﷺ Бахрайнаас авсан хэдэн олзны хүний хамт Пайгамбар Эрхэмийн маань онгонд морилов. Расулаллах ﷺ тэдний дунд нэгэн эмэгтэйг уйлж буйг хараад, түүнээс:

“–Яагаад уйлаа вэ?” хэмээн асуув. Эмэгтэй:

“–Тэр хүн миний хүүг зарав.” гэв.

Расулаллах ﷺ Эбү Үсэйдээс:

“Түүний хүүг зараа юу?” хэмээн асуув.

“Тийм” гэхэд нь:

“Хэнд?” хэмээв. Сахаби:

“Абсынханд” гэв.

Тэгэхлээр нь Аллаһын Элч ﷺ тэр сахабид:

“Унаандаа мордоод даруй эмэгтэйн хүүг аваад ир”
хэмээв.²⁸

Расулаллах ﷺ-ын маань халамж ба энэрэл нь түгээмэл шинжтэй байв. Нэгэн өдөр:

“Амийг минь хүчит гараараа барьсан Аллаһад тангараг өргөмүй, бие биедээ энэрэл үзүүлэхгүй бол та нар диваажинд хүрч чадахгүй.” хэмээн айлдав.

Асхаб-и кирам:

“Аяа Расулаллах аа! Бид бүгд энэрэлтэй” гэгцгээв.

Аллаһын Элч ﷺ:

“(Миний хэлсэн) энэрэл нь та нарын ойлгосон шиг зөвхөн бие биедээ үзүүлэх энэрэл биш. Түүнчлэн хамаг туурвигсдад үзүүлэх энэрэл юм, (тийм) хамаг оршигчдод үзүүлэх энэрэл!..” (Хаким, IV, 185/7310)

Аллаһын Элчийн Өршөөл

Аугаа Элч нь өршөөх дуртай. Кул алдаа хийсэн ч чин сэтгэлээсээ гэмшиж санаа зовон төвбэ хийвэл Аугаа Эрх

28. Али эл-Муттакий эл-Хиндий, Кэнзү’л-Уммал, Бейрут 1985, IV, 176/10044.

түүний төвбэг хүлээж авахаа амласан байдаг. Аугаа Раб маань, өөрөө маш их өршөөлтэй шигээ кулуудаа ч гэсэн бусдад өршөөлтэй хандахыг нь хүснэ.

Өршөөлийн шаардлага: гэмшил, Аллахын тушаал зарлигийг дагах ба хараамуудаас татгалзах юм. Өршөөлийн хамгийн гоё жишээнүүд Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань амьдралд бий. Ухудын Дайнд авга ах болох Хазрат-и Хамзааг хөнөөн уур хилэнгээсээ болоод элгийг нь хазан тасдсан Хиндийг, Маккаг эзэлсэн өдөр (Аллахыг танихыг илэрхийлдэг тэвхид (Аллахын нэгдэл) үгийн нэр хүндээр) өршөөсөн юм.

Хэббар бин Эсвэд нь Исламын дайчдын нэгэн тэргүүлэгч байв. Тэрээр Маккагаас Мадина руу тэмээгээр нүүж байсан Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань охин Хазрат-и Зэйнэбийг жадаар хатгаж тэмээнээс унагав. Хазрат-и Зэйнэб жирэмсэн байсан учир үр зулбаж, хүнд шархдан цус алдав. Энэ шарх нь дараа түүний үхлийн шалтгаан болсон юм. Хэббар энэ мэт өөр маш олон гэм хэрэг хийсэн байв. Тэрээр Маккаг эзэлсэн ялалтын дараа зугтаж олзлогдоогүй ч Расулаллах ﷺ Мадинад асхабынхаа хамт сууж байхад Хэббар өөрөө Гэгээн Элчийн дэргэд ирж мусульман болсноо мэдүүлэв. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ түүнийг ч өршөөв. Түүгээр үл барам түүнийг доромжлон үймүүлэхийг ч хориглов. (Вакидий, II, 857-858)

Эбү Жэхилийн хөвүүн Икримэ, Исламын тодорхой хэдэн дайсны нэг байв. Маккагийн ялалтын дараа Йемен рүү зугтаасан боловч эхнэр нь мусульман болж түүнийг

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань дэргэд авчрав. Алладын Элч ﷺ нь Икримэг таатай угтан:

“Аяа морьтон нүүдэлчин, тавтай морил!” хэмээн мусульманчуудад хийсэн харгислалыг нь хэлж ичээлгүй түүнийг өршөөв. (Тирмизий, Исти’зан, 34/2735)

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ олон удаа:

“Аллах минь, үммэтийг минь өршөө, тэд үнэхээр мэдэхгүй!” хэмээн залбирдаг байв. (Ибн-и Мажэ, Мэнасик, 56; Ахмад, IV, 14)

Емамэгийн тэргүүн Сүмамэ бин Үсал мусульман болохдоо Маккагийн мүшрикүүдтэй наймааны харьцаагаа таслав. Гэтэл Курайш хамаг хүнс болон хэрэгцээгээ Емамэгээс л авдаг байв. Өлсгөлөн, гачигдал дутагдалд автсан Маккагийнхан сандран Хазрат-и Пайгамбар ﷺ –т маань хүсэлт өргөдөл гаргав. Алладын Элч нь Сүмамэд захидал илгээж наймаагаа үргэлжлүүлэн хийхийг айлдав.²⁹

Гэтэл тэд, гурван жилийн турш мусульманчуудыг хоосрол ядуурлаар зовоосон мүшрикүүд байв. Алладын Элч ﷺ тэднийг ч өршөөв.

Бүр цааш нь, Алладыг Элч ﷺ нүүдлийн 7-р онд Хайбарыг эзэлсний дараа гандаж зүдэрсэн Маккагийн ардад алт, арвай ба хасарваанийн үр илгээж тусламж

29. Ибн-и Абдилбэрр, эл-Истиаб, Каир о.ү., I, 214-215; Ибн-и Эсир, Үсдү’л-Габэ, Каир 1970, I, 295.

хүргэв. Эбү Сүфьян энэ бүхнийг аваад Курайшийн ядуучуудад тарааж:

“–Аллах, миний дүүгийн хөвүүнийг буянаар шагнах болтугай! Тэр садан хамаатныхаа өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүллээ!” гээд сэтгэлийн тааламжаа илэрхийлэв. (Я’кубий, II, 56)

Ийнхүү олон ач буяныг нь харан сэтгэл нь зөөлөрсөн Маккагийнхан хэсэг хугацааны дараа бултаараа мусульман болцгоов.

Хүдэйбид дайралт хийж Аллахын Элчийг алахыг хүссэн нэгэн бүлэг этгээдүүд бүгдээрээ баригдсан байв. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ тэднийг ч өршөөв. (Мүслим, Жихад, 132, 133)

Хайбарын ялалтын дараа нэгэн эмэгтэй Аллахын Элчийн хоолонд хор хийсэн байв. Расулаллах ﷺ махыг амандаа хүргэнгүүтээ хортой болохыг анзаарав. Еврэй эмэгтэй хоолонд хор хийснээ хүлээсэн ч Хазрат-и Пайгамбар ﷺ тэр эмэгтэйд өршөөв. (Бухарий, Ти66, 55; Мүслим, Сэлам, 43)

Аллахын Элч өөрт нь хараал увдис хийж өвчлүүлсэн зартай еврэй Лэбид болон түүнийг ийм ажилд урамшуулсан хүмүүсийг вахийн аргаар мэдсэн байв. Гэтэл Лэбидийн гэм бурууг хэзээ ч дурдаагүй, түүнд ч хэлээгүй. Амийг нь хорлох гэсэн Лэбид болон түүнийг харьяатыг Бэний Зурайк еврейчүүдээс хэнийг ч алуулаагүй.³⁰

30. Хар. Ибн-и Са’д, II, 197; Бухарий, Ти66, 47, 49; Мүслим, Сэлам, 43; Нэсaiй, Тахрим, 20; Ахмэт, IV, 367, VI, 57; Айний, XXI, 282.

Учир нь Кур’ан-и Кэрим:

“(Аяа Расул минь!) Чи өршөөлийн замыг барь; өршөө; зохимжтойг тушаа; мунхгуудыг битгий тоо!”
(эл-А’раф, 199) хэмээн тушаана.

Аллахын Элчид ﷺ маань сэтгэлээрээ дөхөж Түүний өршөөлөөс ёсоор нь хувь авч чадсан оюунт кулууд ч тэнгэрлэг өршөөлд хүрэх найдвараар үргэлж өршөөлийн замыг л дагасан байдаг. Жишээ нь хүмүүс Халлаж-и Мансурыг чулуудахад тэр:

“–Аяа Раббий! Надаас өмнө намайг хаягсдыг өршөө!” гэж залбирав.

Аллахын Элч Хөршийн Эрхийг Хүндэлдэг

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ хөршийн эрхэд ихээхэн анхаарал тавихыг хүсдэг байв. Хадис-и шарифт:

“Жэбраил надад хөршидөө сайхнаар хандахыг маш олон удаа зөвлөсөн учраас эцэст нь хөршийг хөршидөө өвлөгч болгоно гэж бодсон.” хэмээв. (Бухарий, Эдэб, 28; Муслим, Бирр, 140-141)

Өөр нэгэн Хадис-и шарифтаа:

“Мусульман бус хөршид нэг эрх бий. Мусульман хөрш хоёр эрхтэй. Мусульман ба хамаатан садан хөрш гурван эрхтэй” хэмээн айлдав.³¹

Хөршийнхөө цонхоор ширтэх, хоолны үнэрээр тэднийг зовоох, тэдний дургүй үйлдлийг хийх нь хөршийн эрхийг зөрчих явдал юм.

Орчлонгийн Хүндэт ﷻ :

“...Аллах Таалагийн хувьд буянтай хөрш л бусад хөршдөө ашиг тустай байдаг.” (Тирмизий, Бирр, 28)

“Хөрш нь өлсч байхад өөрөө цатгалан хэвтээж байвал тэр итгэгч мусульман биш.” (Хахим, II, 15/2166a)

Эбү Зэр Гафарий Хазрат:

“Хазрат-и Пайгамбар ﷺ надад, хоол хийхдээ усаа бага зэрэг нэмж хийх, түүнээсээ хөршдөө тараахыг тушаал болгов...” гэв. (Ибн-и Мажэ, Эт’имэ, 58)

Эбү Зар ﷺ ядуу сахабигийн тоонд ордог байв. Гэвч ядуу байсан нь хөршийн эрхийг зөрчих шалтгаан биш юм.

Эбү Хүрэйра ﷺ - гийн мэдүүлснээр Расулаллах нэгэн өдөр ﷻ:

“–Үнэхээр итгээж үнэмшсэн болохгүй, үнэхээр итгээж үнэмшсэн болохгүй, үнэхээр итгээж үнэмшсэн болохгүй!” хэмээн айлдав.

Асхаб-и кирам:

“–Хэн итгэсэн болохгүй гэж, аяа Расулаллах?” гэж асууцгаав.

Орчлонгийн Тэр Эрхэм:

“Хийсэн муу үйлүүдээс нь болж хөрш нь аюулд орж буй хэн бүхэн!” хариултыг өгөв. (Бухарий, Эдэб, 29; Мүслим, Иман, 73; Тирмизий, Киямат, 60)

Өөр нэгэн риваятаас үзвэл:

“Хийсэн муу үйлүүдээс нь болж хөрш нь аюулд орох хэн бүхэн диваажинд орж чадахгүй” хэмээн айлдав. (Мүслим, Иман, 73)

Аллахын Элч Ядуучуудад Хандах нь

Пайгамбар маань ядуу, өнчин, хэн хүнгүй бүхэнд халамж үзүүлдгээрээ алдаршсан байв. (Бухарий, Нафакат, 1; Мүслим, Зүхд, 41-42) Тэдний эдийн засгийн талаарх дутагдлыг хөнгөвчлүүлэхийн тулд тэдэнд маш халамжтай ханддаг байв.

Эбү Саид ؓ ярина:

“Мухажирчууд (Маккагаас Мадинад нууж ирэгсэд) хэсэг ядуучуудтай хамт амьдардаг байв. Эдний зарим нь (биеэ бүрэн далдлах хувцас үгүй тул) хэсэг газраа (бусдын сүүдрийг ашиглан) далдлахыг хичээж байв. Хэн нэгэн бидэнд Кур’ан уншиж байв. Гэтэл Расулаллах ﷺ гарч ирээд бидний дэргэд суув. Аллахын Элчийг ирэхлээр Кур’ан уншигч нь дуугүй боллоо. Пайгамбар маань мэндэлж:

«–Юу хийцгээж байна? » хэмээн асуув.

«–Аяа Аллахын Элч ээ! Тэр бидний багш, бидэнд Кур’ан уншиж байна. Бид ч Аллах Таалагийн судрыг сонсож байна. » гэгцгээв.

Тэгэхлээр маань Орчлонгийн Хүндэт :

«Надад үммэтийнхээ дунд, өөрсөдтэй нь тэвчээр хатуужилтай байхыг зарлигдсан хүмүүстэй хамт бүтээсэн Аллахад талархaya!» хэмээв.³²

Дараа нь Аллахын Элч маш даруухнаар бидний дунд суув. Гараараа зааж:

«Ингээж (тойрч сууцгаа!) » хэмээв.

Цугларагсад даруй эргэн тойронд нь дугуй болон суугаад Түүн рүү харцгаав. Эцэст нь Расулаллах бидэнд энэ сайхан мэдээг дуулгалаа:

«Аяа үгээгүйчүүд ээ, сайхан мэдээ! Та нарт кияамэт өдөр ирэх гэрэл туяа дүүрэн мэдээллийг хүргэе. Та нар диваажинд хагас өдрийн өмнө орцгооно. Уг хагас өдөр нь (дэлхийн хугацаагаар) таван зуун жилтэй тэнцэнэ. »”
(Эбү Давуд, Илим, 13/3666)

Нэгэн өдөр Расулаллахыг Мадинад байхад нь ядарсан, тааруухан нэгэн овог аймаг ирэв; хөлдөө гуталгүй, өлсгөлөн ба халуунаас болоод яс арьс нь наалдсан байлаа. Үүнийг харсан Хазрат-и Пайгамбар

32. Пайгамбар маань энэ үгээрээ: “Рабдаа өглөө үдэш, Тэрвээрийн та - ламжийг ерөөн залбирагсдын хамт чин сэтгэлээсээ тэвч. Дэлхийн эд баялгийн чимэглэлийг нэхэн нүдээ тэднээс битгий салга. Зүрхийг нь Биднийг дурсахаас холдуулсан, муу муухай хүслээ дагасан, хэт хүч эрх мэдлийг хэтрүүлэн хүсэгч хүнийг битгий дага!” (эл-Кэхф, 28) гэсэн аетийг л сануулж байна. Үүнд Аллах Таала нь Хүндэт Элч -д маань, Исламыг хэнээс ч өмнө хүлээн зөвшөөрсөн ядуусын хамт тэдэнд тохиолдох бэрхшээлийг тэвчиж тэдэнд маш уяхан эелдэг хандахыг тушаасан юм.

маш ихээр гуниглаж нүүрнийх нь өнгө нь хувирав; Билал رضي الله عنه - аар эзан дуудуулж асхабыг цуглуулав. Асхаб уг ядуу хүмүүст элбэг тус хийхийг хараад Түүний сэтгэл жаахан амрав. (Мүслим, Зэкат, 69-70; Ахмад, IV, 358, 361)

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань амьдрал маш олон гайхамшигт, сургамжтай, үнэн шударга, халамж, энэрэл ба эелдэг зангийн жишээгээр дүүрэн. Тэрээр Эхнэр Хазрат-и Аишадаа:

“Аяа Аиша! Хагас хасарваань ч болтугай өг, ядуусыг битгий хоосон буцаа. Аиша! Ядуусыг хайрлаж тэднийг өөртөө ойртуул, киямэт өдөр Аллах ч чамайг Өөртөө ойртуулаг.” хэмээн зөвлөдөг байв. (Тирмизий, Зүхд, 37/2352)

Аббад бин Шурахбид رضي الله عنه ярина:

Нэг удаа би маш их ядуурсан байлаа. Тэгэхэд Мадинагийн нэгэн цэцэрлэгт орлоо. Ургамлаас идэж бас тулмандаа хийлээ. Гэтэл цэцэрлэгийн эзэн ирж намайг барьж зодож тулмыг авч Расулаллахад очоод миний тухай гомдол мэдүүлэв.

Аллахын Элч ﷺ цэцэрлэгийн эзэнд:

“–Мунхаг байхад нь сургасангүй, өлсч байхад нь цатгасангүй, чи!” хэмээв.

Тэгээд цэцэрлэгийн эзэнд миний тулмыг буцаан өгөхийг хүсэв.

Дараа нь Расулаллах ﷺ надад нэг эсвэл хагас са’ хэмжээний хүнс өгөв. (Эбү Давуд, Жихад, 85/2620-2621; Нэсый, Кудат, 21)

Ислам, эхлээд гэмт хэргийн учрыг илрүүлэн гэмт хэрэгтнийг аврахыг хичээдэг. Энэ тал дээр Исламын хууль дахь шийтгэлүүд нь аав ээж- хүүхдээ шийтгэхтэй адил юм. Зорилго нь түүнийг нийгмээс тусгаарлах биш, олон нийтийн дунд биеэ зөв авч явах, тэднийг хайрлан тэднээр хайрлуулахад оршдог.

Аллахын Элчийн Боол ба Олзны Хүмүүст Хандах Хандлага

Аллахын Элчийн энэрэл халамж нь дайнд олзлогдсон хүмүүстэй сайнаар хандахыг тушаадаг байв. Мус'аб бин Үмэйрийн дүү Эбү Азиз сургамжтай уг явдлыг ярих:

“Бэдир Дайнд би ч олзлогдож Энсараас хэсэг хүмүүс баригдсан байв. Аллахын Элч ﷺ :

«–Олзныхонд сайхан хандаарай!» хэмээв.

Түүний энэхүү тушаалыг гүйцэтгэгчид нь өглөө үдэш тэдэнд өөрсдийнхөө талхны хувийг өгч өөрсдөө хасарваань идэх төдийхнөөр аргалж байв. Би ч гэсэн санаа зовсондоо ичиж талхыг тэдний нэгэнд өгөхөд, тэд гараа огт хүргэлгүй надад буцаан өгч байлаа.” (Хэйсэмий, VI, 86; Ибн-и Хишам, II, 288)

Аллахын Элч эртнээс үргэлжилж ирсэн боолын системийг цэглэхийг зорилго болгож уг зорилтынхоо дагуу том том чухал алхмууд хийв. Тэр, завшаан бүрт боол чөлөөлөхийг урамшуулан магтаж үүнийг маш сайн үйл гэдгийг сургаж байв. Аливаа итгэгч хүн буян хийхээр бол хамгийн түрүүнд үргэлж боол чөлөөлөх хэрэгтэй хэмээн

дурдав. Хүндэт Элчийн хамгийн дотно найз Эбү Бэкир ﷺ хөрөнгийнхөө дийлэнх хэсгийг Түүний урамшуулснаар боол чөлөөлөхөд зарцуулсан.

Пайгамбар маань нэгэн өдөр Эбү Зэрийг ﷺ боолдоо санамаргүй ширүүн хандахыг харав. Тэрээр маш их гуньж:

“Аяа Эба Зэр, чи одоо ч мунхаг үеийнх шигээ байна уу?” хэмээн асуув. Үргэлжлүүлэн:

“Аллахын бүтээлүүдэд битгий хор хохирол хүргэ! Чамд хэрэггүй бол түүнийг чөлөөл; битгий их дарамт учруул, ажлыг нь хөнгөвчилж түүнд тусал!” хэмээн айлдав. (Бухарий, Иман, 22; Мүслим, Эйман, 38; Эбү Давуд, Эдэб, 123-124)

Нэгэн хүн хоёр боолоо гэрлүүлсэн байв. Дараа нь тэднийг салгахыг хүсчээ. Энэ үед боол нөхцөл байдлыг Хазрат-и Пайгамбарт мэдэгдэв. Тэгэхэд Гэгээн Элч маань ﷺ боолын эзэнд:

“Гэрлэх ба салах эрх нь чамд хамааралтай зүйл биш; чи битгий оролц!” хэмээв. (Ибн-и Мажэ, Талак, 31; Табэраний, Кэбир, XI, 300)

Ийнхүү ямар ч тохиолдолд асхаб нь байнга боол чөлөөлөхийг илүүд үздэг байв. Энэ сайн үйл үргэлжилсээр боолчлол үнэхээр үгүй болж өнөөдөрт хүрчээ. Өөрөөр хэлбэл дайны хуулиар хүн төрөтхтний түүхэнд боолын гинжийг хүний хүзүүнээс авч хаясан нь Ислам мөн.

Ислам нь боолын эзэнд байнга; “Идсэнээсээ идүүл, ууснаасаа уулга, өмссөнөөсөө өмсгө, илүү ажил ба ачаа битгий даалга, хэрэгцээг нь ханга!” хэмээн сургажээ. Боол чөлөөлөх нь итгэгч хүний хувьд авралын сайн зам ба буянт сайхан үйл гэдгийг сургасан ажээ. Боолуудын хувьд үнэхээр баярт нэгэн эрх авчирсан нь боол авахгүй байх нь боол чөлөөлөхөөсөө илүү буянтай болж боолтой болох нь ч нэг төрлийн боол болохтой адил утга агуулсан байдаг.

Аллахын Элч ﷺ маань өөд болохынхоо өмнө айлдсан сүүлийн үгс нь маш нарийн утгатай:

“Мөргөлд, ялангуяа мөргөлд анхаарцгаа. Гар доорх хүмүүсийнхээ хувьд Аллахаас айцгаа.” (Эбү Давуд, Эдэб, 123-124/5156; Ибн-и Мажэ, Васаяа, 1)

Өөрөөр хэлбэл Расулаллах ﷺ боолчлолын хаалгыг боломжоороо хаасан, гарах хаалгыг ч алдлан нээж ийм байдлаар хүмүүсийн эрх чөлөөндөө хүрэхийг байнга урамшуулсан байдаг. Боолчлолыг халах үүнээс зөв арга байх уу?

Исламын, боолыг ямар түвшинд гаргасныг гэрчлэх ийм нэгэн тохиромжтой жишээг дурдъя:

Бидний мэдэхээр Аббисины Билал, Исламаас өмнө нэгэн боол байв. Харин мусульман болоод Пайгамбарын маань тэргүүн мүүззин (мөргөлд дуудах, эзэн уншигч хүн) болж хамаг мүүззинүүдийн ахлах болов. Манай иргэншлийн намаз мөргөлд үлгэр жишээ мэсжидүүдийн мүүззиний хэсэгт орших: «Аяа Хазрат-и Билал-и Хабэший» самбарууд нь үүний амьд илэрхийлэл юм.

Түүнчлэн Хазрат-и Хатижа эхийн Пайгамбарт маань бэлэглэсэн боол асан Зэйд бин Харисаг ﷺ Пайгамбар маань ﷺ чөлөөлж тэр ариун сахаби ч пайгамбартаа хайртай итгэгч гэдгээрээ маш олон эрдмийн үлгэр жишээ болсон юм. Түүний хөвүүн Усамаг ﷺ залуу байхад нь Элч маань ﷺ өөрөө цэргийн даргаар томилсон юм.

Нөгөө талаас Испаний ялалтыг гартаа авсан Тарик бин Зияд өмнө нь худалдагдаж зарддаг, хүзүүндээ чагттай нэгэн боол байв. Гэтэл Исламын ачаар тэр боол, хүний нэр алдарт зохимжтой түвшинд дэвшин Исламын цэргийн захирагч болов.

Товчоор Ислам, боолыг эзэн болгосон гэсэн үг. Мүшрикүүд угаасаа Исламыг ийм шалтгаанаар эсэргүүцдэг байв. Манай эрин буюу 21-р зууны үгүйсгэгчдэд ч ижил шинж харагдагдахгүй байна гэж үү? Өнөөгийн дэлхийд дарангуйлагчид хэт олон чөлөөт хүнийг боол мэт ажиллуулахгүй байна гэж үү? Гагцхүү эд барааг нь мөлжихийн тулд гэнэн, хүч дорой аргагүй хүмүүсийн эрхийг, эрх чөлөөний нэрээр хуурч байгаа хэрэг биш гэж үү? Сонсоход чихэнд дулаан нэр томьёогоор, өнөөдрийн хүн төрөлхтөн дэх харгис боолчлолын систем нь хуучин харгисчуудынхаас ялгаатай байна уу?

Тэгвэл боолчлолын системийг агуу зарчим ба хариуцлагаар тэглэсэн Исламын- хүнийг хүндэтгэсэн үнэ цэнэ ба эрдэмт ойлголт өнөөдрийн нийгэмд ч хүн төрөлхтөнд маш чухал хэрэгтэй. Эс тэгвээс хүн төрөлхтөн эрх чөлөө гэсэн нэртэй боловч хэрэгжүүлэлт нь боолчлол хэмээх хомхой ойлголтын мухарт хохирогдох болно.

Хүчгүйчүүдийг цусыг нь сорох мэт өрөвдэлтэй ял цондонгоор харах; зэрлэгшсэн вампируудын бохир арга барил; ямар ч шалтгаантай бай хэрэгтэй гэж үзвэл боол болон боолын эздэд Агуу Пайгамбарын үгээр:

*“Тэд та нарын ах дүүс мөн; идсэнээсээ идүүл, ууснаасаа уулга!”*³³ хэмээн зохих хэр хэмжээг нь тогтоосон Исламын агуу ёс суртахуун хаачаа вэ!..

Тийм учраас өчигдөр байсан шигээ өнөөдөр ч хүн төрөлхтөн Түүний үгэнд орох шаардлагатай. Учир нь Тэр баян ядуу, дарга ажилтан, эзэн үйлчлэгч хэн байсан ч хүн бүрийг хүн шиг амьдруулан хүн төрөлхнийг хүний нэр алдарт хүргэсэн ба уг хэргийн хөдлөшгүй хэм хэмжээг тогтоосон билээ. Жишээлбэл, асхабаас Хүндэт Элчид очиж:

“–Үйлчлэгчдийнхээ алдааг хэдий чинээ уучлах вэ?” гэж асуусан хүнд:

“–Өдөр бүр далан удаа уучлаарай!” хариултыг өгөв. (Эбү Давуд, Эдэб, 123-124/5164; Тирмизий, Бирр, 31/1949)

Энэрлийн далай Пайгамбар Эрхэмийн маань уг зөвлөгөө нь хүний сэтгэлийг хүндэтгэх тухайд жирийн хүмүүс ойлгож ухаарахааргүй еэлдэг зангийн илэрхийлэл мөн:

“Та нарын үйлчлэгчдээс нэг нь хоол авчрахад түүнийг хамт ид хэмээн ширээндээ суулгахгүй бол, ядаж ганц хоёр идэх юм өгөг. Учир нь хоолыг амт чанартай халуун

33. Мүслим, Эйман, 36-38.

байлгахын тулд нэлээн хөдөлмөрлөж байж ийм болгосон хэрэг.” (Бухарий, Эт’имэ, 55; Тиомизий, Эт’имэ, 44)

Аллах Таала хүсвэл байдлыг эсрэгээр нь эргүүлж үйлчлэгчийг эзэн, эзнийг үйлчлэгч болгож мэднэ. Тэгвэл, Аллахад талархан тэдэнтэй сайнаар хандах ёстой.

Аллахын Элч Эмэгтэйчүүдэд Хандах Арга нь

Мунхгийн үед эмэгтэйчүүдийг хүн гэж ханддаггүй байв. Ирээдүйд янхан болно гэсэн төсөөллөөр охидыг энэрэлгүйгээр, амьдаар нь хөрсөнд булдаг байв. Цэвдэг сэтгэл ба мунхгаасаа болж нэгэн гайнаас хамгаалагдахын тулд илүү муухай үйл хийж хүн алах хэрэгтэй болдог байв. Аугаа эрх нь Кур’ан-и Кэрим, Нахл Сурагийн 58-р аетэд тэдний байдлыг ингэж тайлбарлана:

“Тэдний нэгэнд охин төрсөн тухай сайхан мэдээ дуулгахад, уурлан хилэгнэж царай нь хав хар болно!”

Эмэгтэйчүүдийг, охидыг нэр хүнд алдуулна хэмээн, эд бараа шиг үзэж доромжилдог байв.

Расулаллах -ын маань тушаалаар бүсгүйчүүдийн хууль зохиов. Эмэгтэй хүн нь нийгэмд ариун ба ач буяны жишээ болов. Эх хүний алдар мандав.

*“Диваажин эхчүүдийн хөлөн доор!”*³⁴ хадис дахь Мухаммэдийн энэхүү магтаалаар эмэгтэй хүн зохих үнэ цэнэдээ хүрэв.

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ Эрхэмийн маань эмэгтэйчүүдэд хэр эелдэг хандаж байсны уг жишээ нь маш гоё юм:

Нэгэн аялалд Энжэшэ хэмээх үйлчлэгч дуу дуулангаа тэмээнүүдийг хурдлуулав.³⁵ Хазрат-и Пайгамбар ﷺ тэмээн дээрх эмэгтэйчүүдийн турьхан бие нь гэмтэж мэднэ гэсэн бодлоор, эелдэг нэгэн аргаар:

“Аяа Энжэшэ! Анхаар, шилнүүд бүү хагараг!” хэмээв.
(Бухарий, Эдэб, 95; Ахмад, III, 117)

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ өөр нэгэн хадистаа ингэж айлдав:

“Хүчгүй хоёр этгээд, өөрөөр хэлбэл өнчин хүүхэдтэй эмэгтэйн эрхийг зөрчихгүй байхыг хүн бүрт хатуу анхааруулав.” (Ибн-и Мажэ, Эдэб, 6)

“Итгэгч хүн эхнэрээ голох ёсгүй. Түүний зарим нэгэн аашид дургүй ч өөр нэг талд нь татагдаж болно.”
(Мүслим, Рада, 61)

Учир нь эмэгтэй хүн, өргөст газар биш, хайрын амтат сарнайн цэцэрлэг мөн гэвэл зохино. Түүнийг хайрлахыг Аллах өөрөө дурссан байдаг. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ энэ тухай ингэж айлдана:

“Дэлхийд эмэгтэй хүн ба сайхан үнэрийг Надад хайрлуулсан юм. Мөргөлийг ч мөн нүдний минь гэрэл туяа болгов.” (Нэсаи, ‘Ишрэтү’н-Ниса, 10; Ахмад, III, 128, 199)

35. Тэмээнүүд гоё дуу дуулахад дуртай байдаг. Тэмээчид ч сүргээ хур - луулахын тулд дуу дуулна. Үүнийг “Хида” гэдэг.

Хүний туурвилын эх болох эмэгтэй хүнийг Хазрат-и Пайгамбарт хайрлуулсныг хайнга байдлаар үзэж болохгүй.³⁶ Уг хайр, Аугаа Эрхийн туурвилд хийсэн зөвхөн тэнгэрлэг хайрын нэгэн шат байсныг мэдэх хэрэгтэй. Тийм учраас энэ нь эмэгтэй хүнийг шохоорхох биш, харин ч эсрэгээр нь тэдэнд агуу үнэ цэнийг өгөх юм. Хүний түүхэнд эмэгтэй хүн ийнхүү өндөр үнэ цэнэд зөвхөн Исламын агуу ертөнцөд л хүрсэн байдаг. Исламаас бусад нь эмэгтэйчүүдийн нэр хүндийг өсгөхдөө зөвхөн дэлгүүрийн цонхны бараа адил үнэлж түүний цаана эмэгтэй хүн зөвхөн эдийн засаг ба эд бараа мэт хэрэгцээ гэж үзэх үзэл хэвээр байна.

Энэ ойлголтоор эмэгтэйчүүдэд хандах үзлийг өөрчилж өнөөдөр Исламын арвин баялаг газар дэвсгэрийг гартаа авч жинхэнэ гольдролд нь оруулах шаардлагатай юм. Эмэгтэй эрэгтэй хоёр анх туурвигдсан мөчөөс эхлээд

36. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань гэрлэлтийн алийг нь ч махбодийн шунал гэж үзэх боломжгүй юм. Тэр хэн нэгэн бүсгүйг залуудаа ч хүсээгүй, өөрт нь гэрлэх санал тавьсан 40 настай, хүүхэдтэй бэлбэсэн нэгэн эмэгтэй асан Хазрат-и Хатижатай гэрлэхийг хүлээж зөвшөөрч амьдралынхаа хамгийн идэр үеэ түүнтэй хамт өнгөрөөсөн юм. Түүний дараах гэрлэлтүүд нь нэлээд насжсан үед нь таарна. (54 наснаас хойш) Энэ бүхэн өөрийнх хүслээр биш, тэнгэрлэг тушаалаар хэрэгжсэн, олон далд нууц учрын хамт ялангуяа шашныг эмэгтэйчүүдэд сургахад зорьсон байдаг. Түүнчлэн энд гэрлэсэн эмэгтэйчүүд хөгшин, хүүхэдтэй ба аргагүй дорой бэлэвсэн хүмүүс байв.

Товчоор, Хазрат-и Пайгамбар ﷺ-ын маань нэгээс бусад гэрлэлт нь түүний хижээл болон пайгамбарын үүрэг хүнд болсон эринтэй тааралдсан нь уг гэрлэлтийн тэнгэрлэг томилолтоор ба Исламыг өргөн хүрээнд амархан хүргэх зорилтоор хэрэгжсэнийг тодруулна. Дэлгэрэнгүй мэдээлэл авахаар хар. Осман Нури ТОПБАШ, Хазрат-и Мухаммэд Мустафа, I, 130-140.

нэг нэгээ нөхөн бүтээх уужим хоёр хорвоо юм. Гэтэл уг бүтээлүүдэд Аугаа Эрхийн зүгээс эмэгтэйд нь илүү нөлөө бүхий “дүр” өгсөн байдаг. Учир нь нийгмийг буруу дорой болгогч нь ч, алдар хүндэд хүргэгч нь ч эмэгтэй мөн. Тэгвэл Исламын ойлголтод үзүүлснээр алдар хүндэд хүргэх эмэгтэйд боловсруулах нь хамгийн том үүрэг болсон бөгөөд хадис нь ингэж айлдана:

“Хэн нэгэн гурван охин эсвэл охин дүү нараа хамгаалан өсгөж сайхан хүмүүжлүүлж гэрлүүлээд тэдэнд сайхнаар хандахаа үргэлжлүүлэх аваас тэр хүн диваажинд очно.” (Эбү Давуд, Эдэб, 120-121/5147; Тирмизий, Бирр, 13/1912; Ахмад, III, 97)

Өөр нэгэн хадис-и шарифдаа ч Хазрат-и Пайгамбар ﷺ:

“Хэн нэгэн хоёр охиноо идэр нас хүртэл өсгөж хүмүүжүүлбэл, киямэт өдөр тэр хүнтэй би ингэж хамт л байх болно.” хэмээн айлдаж, долоовор дунд хоёр хуруугаа нэгдүүлсэн байв. (Мүслим, Бирр, 149; Тирмизий, Бирр, 13/1914)

Мөн сайхнаар хүмүүжсэн эмэгтэйн үнэ цэнийг ингэж тодруулав:

“Дэлхийн энэ амьдрал богино хугацааны ашигаас бүрдэнэ. Тэр үр ашгийг олгох хамгийн буянтай оришгч нь шашин шүтлэгтэй, сайхан зантай эмэгтэй мөн.” (Мүслим, Рада, 64; Нэсаи, Никах, 15; Ибн-и Мажэ, Никах, 5)

Ерөнхийдөө алдартай том хүмүүсийн ард байнга сайхан зантай нэгэн эмэгтэй байдаг. Жишээлбэл Хазрат-и Пайгамбар ﷺ Эрхэмийн маань анхны мэдүүлэх үүрэгт, өөрт нь анхны бөгөөд хамгийн том тулгуур Хазрат-и Хатижа эх

маань болж Элч маань үүнийг насан туршдаа мартаагүй билээ. Бас Хазрат-и Алигийн амжилтад Хазрат-и Фатима эхийн маань үүрэг тодорхой юм.

Өөрөөр хэлбэл сайхан ёс журамтай эмэгтэй нь дэлхийн хамгийн том ба буянтай шим мөн. Үүнээс үзвэл Пайгамбар ﷺ маань буянтай хүн болох шаардлагыг, эмэгтэйчүүдэд буянтай хандах гэж илэрхийлэв:

“Итгэгчдийн итгэлийн хувьд хамгийн төгс нь хамгийн сайхан ёс суртахуунтай нь мөн. Та нарын хамгийн буянтай нь эмэгтэйчүүдэд ёс журамтай хандагч мөн.” (Тирмизий, Рада, 11/1162)

Ийм байхад, эмэгтэй хүнийг зөвхөн тааламжийн бараа шиг үзэх, түүнийг махбодийг хүслэнгийн эд шиг ухаарах нь нэгэн мунхаг доройтлын шинж юм. Эмэгтэйг үл таних мунхаглал юм. Аллахын, эмэгтэй хүнд өгсөн агуу шинжүүдийг үл харагч гэсэн үг юм. Өнөөдөр эмэгтэйг хуурмаг хорвоогийн сурталчилгааны нэгэн багаж мэт үзэх нь түүний нэр хүндийн хувьд маш гашуун урам хугарам нөхцөл байдал юм.

Гэтэл эмэгтэйг нийгмийн жинхэнэ бүтээгчээр боловсруулах ёстой. Тэр байлдан дагуулагчийг өсгөх тэнгэрлэг тэврэлт байх ёстой. Бидний амьдралын эхэн үеийг хэвэлдээ, дараа нь тэвэртээ, тэгээд үхтлээ зүрхэндээ тээдэг ийм жинхэнэ хайр ба хүндэтгэлтэй тэнцэх өөр оршигч туурвигдаагүй юм. Өөрийгөө гэр бүлдээ зориулсан үнэнч эхийн уужим хайр, гүн хүндэтгэл, насан туршийн талархлыг хэмжих аргагүй юм.

Сайхан үнэрийн тухайд, түүнийг Хазрат-и Пайгамбарт хайрлуулсны гүн гүнзгий далд учир шалтгаан нь түүний сэтгэлд өгсөн нарийн ба гүн сэтгэгдэл юм. Сайхан үнэр, мэлэчүүдийн дуртай энх амгалангийн аялгуутай нэгэн салхи юм. Түүнчлэн цэвэр ариуны бэлгэ тэмдэг юм. Учир нь **цэвэр ариун зүйл сайхан үнэртдэг**. Жишээ нь Хазрат-и Пайгамбар ﷺ Эрхэийн маань ариун биеэс эгнэгт сарнайн үнэр ханхалдаг байв. Түүнээс дуссан ариун хөлс нь хүртэл анхилуун байв. Тэр сарнайн Хаан нь хэн нэгэн хүүхдийн толгойг илбэл, тэр хүүхдийн толгойноос удаан хугацаагаар сарнай анхилдаг байв.

Намаз мөргөлийн тухайд гэвэл, түүнийг ч Хазрат-и Пайгамбарын нүдний туяа болгов. Учир нь намаз гэдэг нь Аллахтай ярилцах мөч бөгөөд Тэрвээрийг харсан мэт болох нэгэн мөргөл үйлчилгээ мөн. Иймийн тул нүдний туяа мөн.

Аллахын Элчийн Өнчдөд Хандах Хандлага

Аугаа Эрх, Хайрт Элчийгээ хорвоод нэгэн “өнчин” болгож илгээсэн нь, өнчинд бусдаас огт өөр үнэ цэнийг мэдрүүлсэн байдаг. Аллахын Элч ﷺ өнчдөд өндөр хайр халамжаар анхаарал тавьдаг байв. Кур’ан-и Кэримд ч өнчнийг хамгаалах талаар маш олон ает байдаг.

Аллах Таала нь өнчдөд мэдрэмжтэй хандахыг сурган ингэж айлдана:

“Өнчнийг хэзээ ч дээрэлхэж болохгүй!” (эд-Духа, 9)

Хадисууд ингэж айлдана:

“Мусульманчууд дотор хамгийн буянтай гэр нь өнчинд сайхнаар хандсан гэр мөн. Мусульманчууд дотор хамгийн муу гэр- өнчинд муугаар хандсан гэр мөн.” (Ибн-и Мажэ, Эдэб, 6)

“Хэн нэгэн, мусульманчууд дундах өнчнийг авч идүүлж уулгахаар гэртээ очвол, өршөөгдөшгүй гэмт хэрэг хийгээгүй тохиолдолд Аллах Таала түүнийг заавал диваажинд оруулна.” (Тирмизий, Бирр, 14/1917)

“Хэн нэгэн зөвхөн Аллахын тааламжийн төлөө нэгэн өнчний толгойг илбэл, гар нь хүрсэн үсний тоогоор түүнд буян бичнэ...” (Ахмад, V, 250)

Расулаллах ﷺ нийгэм дэх өнчин зүрхнүүдэд туслахын тулд шаардлагатай үүрэг хариуцлагаа гүйцэтгэхийг асхабтаа дахин дахин зөвлөдөг байв. Энэ тухай жишээ:

“Хэн нэгэн хариуцлагатайгаар өнчин охин эсвэл хөвүүнд сайнаар хандвал, тэр хүнтэй би диваажинд хамт байх болно.” гээд хоёр хуруугаа зэрэгцүүлэн үзүүлэв. (Бухарий, Эдэб, 24)

Тэрээр, зүрх сэтгэл нь хүйтэн хатуу байгаадаа харамсан ярьсан нэгэн сахабид ингэж зөвлөв:

“Хэрвээ зүрхээ зөөллөхийг хүсвэл ядууг цатга, өнчнийг тэтгэ!” (Ахмад, II, 263, 387)

Мөн халамж ба энэрлийн оргил Эрхэм Элч маань ﷺ ингэж айлдав:

“Би итгэгч бүрт өөрийн аминаасаа илүү чухал, илүү давуу хандаг. Хэн нэгэн нас эцэслэн эд хөрөнгө үлдээвэл,

тэр эд бараа өөрийнх нь садан хамаатанд харьяалагдана. Харин өр эсвэл өнчин үлдээвэл, тэр өр надад харьяалагдана; өнчдийг хамгаалах нь ч миний үүрэг мөн.” (Мүслим, Жум’а, 43. Мөн хар. Ибн-и Мажэ, Тукадима, 7)

Аллахын Элч Амьтдад Хандах нь

Энэрэлт Пайгамбарын үйл бүр нь халамж ба хайран дээр суурилжээ. Тэр туурвигсдад уян зөөлөн сэтгэлээр хандаж шаардлагатай хэрэгцээг нь хангасан байв. Энэ уужим хайрын далайгаас амьтад ч хувиа авсан юм. Тухайн үеийн хүмүүс амьтдад маш ширүүн, энэрэлгүй ханддаг байв. Амьд байхад нь -өрөвдөлгүй- махыг нь огтолж аваад иддэг, амьтан зодолдуулах тэмцээн хүртэл зохион байгуулдаг байв. Хүний сэтгэлийг эвдэх энэ аймшигтай дүр төрхийг Хазрат-и Пайгамбар ﷺ цэглэв.

Эбү Вакид эл-Лэйсий ингэж ярина:

“Расулаллахыг ﷺ Мадинад ирэх үед Мадинагийнхан амьд тэмээний бөхийг хэрчиж хонины гуяыг ч амьдаар нь таслан иддэг байв.

Расулаллах ﷺ үүнд саад хийж:

«–Амьтныг амьд байхад түүнээс юу огтолсон- энэ нь сэгтэй адил тул идэж болохгүй. » хэмээн айлдав.” (Тирмизий, Сайд, 12/1480)

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ нэгэн өдөр замдаа толгойг хуйхалсан илжигийг харж ихээр гуниглан:

“Аллах тэднийг гэсгээг!” хэмээв. (Бухарий, Зэбайх, 25)

Үүрнээс ангаахайг нь авч эхийг нь зовоосон хүмүүст:

“Хэн энэ хөөрхийн үр төлийг авч түүнийг тамласан, хурдан зулзагийг буцааж өгцгөө!” хэмээн айлдав. (Убү Давуд, Эдэб, 163-164/5268)

Нэгэн удаа Расулаллах ﷺ Маккад очих зорилгоор ихрамаа нөмөрч Мадинагаас гарав. Үсае гэсэн газар хүрэх үед сүүдэрт хэвтэж унтсан нэгэн зээр харав. Орчлонгийн Хүндэт Элч ﷺ асхабынхаа нэгэнд, бүх хүнийг өнгөрч явтал зээрийн дэргэд хүлээж амьтныг үймүүлүүлэхгүй байхыг тушаав. (Муватта, Хажж, 79; Нэсаи, Хажж, 78)

Мөн Гэгээн Элч маань ﷺ арван мянган цэрэг бүхий агуу ордтойгоо Маккаг эзлэхээр явах замдаа гөлөгнүүдээ хөхүүлж буй эмэгчин нохойг харав. Шууд асхабаасаа Жуайл бин Сүракаг хажуудаа дуудаж уг амьтдыг хамгаалах манаачаар зогсоов. Исламын цэрэгт эх үр нохойг үймүүлэхгүй байх тухай ч сануулжээ. (Вакидий, II, 804)

Нэгэн өдөр яс арьс болсон тэмээг хараад эзэнд нь:

“Ярьж чаддаггүй эдгээр амьтдын төлөө Аллахаас айцгаа! Тэжээгээд унаж эдэл, тэжээгээд төхөөрч идэцгээ!” хэмээв. (Эбү Давуд, Жихад, 44/2548)

Бас нэг удаа Аллахын Элч ﷺ Энсараас нэгнийх нь хашаанд очихдоо нэгэн тэмээ харав. Тэмээ, Пайгамбарыг маань хараад гэнгэнэж нүднээс нь нулимс дусав. Элч маань ﷺ тэмээний дэргэд очоод чихийг нь энэрэн илэв. Тэмээ ч тайвшрав. Тэгээд Хазрат-и Пайгамбар ﷺ :

“Энэ тэмээ хэнийх вэ?” хэмээн асуув. Мадинагийн нэгэн залуу дөхөж:

“Энэ миний тэмээ, Алладын Элч ээ!” гэв.

Орчлонгийн Хүндэт Элч маань:

“Чамд хуртээн хайрласан энэ малын байдлыг хараад Аллахаас айхгүй байна уу? Чамайг түүнийг өлсгөлөн үлдээж бас их ядраасан тухай тэр надад гомдол ярьж байна.” хэмээн айлдав. (Эбү Давуд, Жихад, 44/2549)

Мөн нэгэн өдөр Расулаллах ﷺ замдаа хэсэг хүмүүстэй таарав. Тэд унаанаасаа буулгүй ярилцаж байв. Расулаллах тэдэнд ингэж айлдав:

“Та нар тэднийг ядраалгүй сайхан унацгаа, (зогсох үедээ) сайхан завсар өгч амраагаарай. Тэднийг зам ба гудамжид ярианыхаа индэр болгож дээр нь суусан хэвээр битгий ярицгаа. Нуруун дээрх зарим эзнээсээ илүү буянтай маш олон амьтад бий. Аллах Табарака Таалаг дурсах (зикр хийх) тал дээр тэд /эзнээсээ/ илүү.” (Ахмад, III, 439)

Хүндэт элч маань ﷺ нэгэн өдөр хонь төхөөрч буй нэгэнтэй тааралдав. Төхөөрөх гэж буй хонио газар хэвтүүлсний дараа хутгаа билүүдэхийг хичээж байв. Уг харгис, мэдрэмжгүй үйлийг харсан Хүндэт Элч маань тэр хүнд ингэж сануулав:

“Малыг олон удаа алахыг хүсээ юу? Хутгаа түүнийг хэвтүүлэхээс өмнө билүүдэж болсонгүй юу?” (Хахим, IV, 257, 260)

Нэгэн Хадис-и шарифтаа:

“Хэн тамаас хол байдгийг та нарт хэлэх үү?” хэмээж асуусны дараа:

“Тэд эелдэг, уяхан, энэрэлтэй, дотно, өгөөмөр сэтгэлтэй, зөөлөн ба өршөөмтгий хүмүүс юм.” хэмээн айлдав. (Ибн-и Хиббан, Сахих, II, 216/415; Ахмад, I, 415)

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ энэрэлтэй, энэрэлгүй хүмүүсийн байдлыг нэгэн хадистаа ингэж тайлбарлав:

“Цөлд цангаснаасаа болоод элс долоож буй нэгэн нохойг нүгэлтэн нэгэн эмэгтэй харав. Түүнийг өрөвдөж гутлаараа худгаас ус авч нохойд өгөв. Аугаа Эрх тэр эмэгтэйн нүглийг өршөөв. Өөр нэгэн эмэгтэй муураа үл хайхран өлсгөлөн үлдээв. Түүнчлэн газрын шавж түүж идэх ч зөвшөөрөл олгосонгүй. Эцэст нь муур өлсөж үхэв. Тэр эмэгтэй энэрэлгүйнхээ улмаас тамын зорчигч болов!”³⁷

Хүндэт Элч маань ﷺ ийнхүү урьдын мунхаг нийгмийг Аз Жаргалын Эрин болгов. Нэгэн цаг үед хүмүүст ч муугаар хандаж охидоо амьдаар нь шороонд булагсад эцэст нь амьтад ч хүрэлцэхээр энэрэл ба халамжийн туйл болцгоов.

Учир нь тэдэнд үсвэ-и хасэнэ/ хамгийн төгс үлгэр жишээ болсон Аллахын Элч ﷺ, нэгэн бяцхан шувуухайн эрхийг ч хамгаалан тэднийг уян нарийн мэдрэмжээр боловсруулж байв.

37. Хар. Бухарий, Энбия, 54; Мүслим, Сэлам, 151, 154; Бирр, 133; Нэсаи, Күсүүф, 14.

Могой хилэнц мэтийн алах шаардлагатай хортон амьтдыг ч их зовоохгүйн тулд нэг цохилтоор алахыг тушааж:

“Хилэнцийг нэг цохихдоо албал түүнд зуун буян ирнэ. Хоёр дахь цохилтоороо албал түүнээс бага, гурав дахь цохилтоод түүнээс ч бага буян хүртэнэ.” хэмээн айлдав. (Мүслим, Сэлам147; Эбү Давуд, Эдэб 162-163/5263)

Аюултай амьтныг алахдаа ч энэрэхийг зөвлөсөн нь, учрыг нь ухааршгүй нэгэн жишээ биш гэж үү?

Хазрат-и Пайгамбар туулж өнгөрүүлсэн уг агуу кулын шинж ба ёс суртахууны хэмжээгээрээ хэзээ ч бардамнан сайрхдаггүй байв. Аллахын, өөрт нь өгсөн буян хишгийг тоочин **“Ла факра: Бадрамнах хэрэггүй!”** гээд даруу занг толилуулж байв. (Тирмизий, Мэнакиб, 1; Ибн-и Мажэ, Зүхд, 37; Ахмад, I, 5, 281)

Омог бардамнал, сайрхлын үндэс нь шагшигдан магтагдах юм. Энэ байдал хүнийг эрх дураараа задрах шалтгааны нэг болдог. Расулаллах хүмүүсийн хамгийн цуутай нь бөгөөд Аллахын магтаалыг зүй ёсоор хүртсэн атлаа асхабдаа:

“Намайг «Аллахын кул ба Элч» гэгцгээ!” хэмээн айлдав. (Бухарий, Энбия, 48; Ахмад, I, 23)

Хүнд кул болох шинж байдаг. Хүн, эд бараа болон ашиг хонжоондоо боол эсвэл Рабдаа кул болно. Рабдаа кул болох нь хүнийг аминыхаа ашиг ба эд хөрөнгийнхөө боол болохоос хамгаална.

Эрхэм Пайгамбар маань ﷺ амьдралын эрс тэрс зүг чигүүдэд тогтоосон тэнцвэртээ өчүүхэн чалдаа, зохимжгүй байдал эсвэл ямар нэг дутагдал гаргаагүй юм. Түүхэнд ийм хоёр дахь хүнийг олох нь ямар ч боломжгүй.

Нийгэмд, амьдралын зарим үе шатуудад авьяас болон аль нэг талаараа бусдаас давуу хүн байдаг. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ бүх талаараа давуу төрсөн цор ганц жишээ мөн.

Тодруулбал: Тэр түүхэнд дурдагдсан хамгийн агуу нэгэн **үлгэр жишээ хүн** байв. Түүний амьдрал:

1. Кул болоход
2. Харьцаа хандлагад
3. Зан араншин, ёс суртахууны хувьд хамаг хүн төрөлхтөнд ижилгүй шинж, эрдэм, зүтгэл, ялангуяа эд хөрөнгийн шуналгүй байхын үлгэр жишээг үзүүлсэн дахин давтагдашгүй сайн сайхны бэлэг юм.

Угаасаа Тэр, үммэтдээ үлгэр жишээ болох хариуцлагаа ёсоор нь ухаарсан, **үүрд мөнхийн аз жаргалын удирдамж** байв.

Энэ талаар Түүний **намаз мөргөлд** үзүүлсэн нарийн мэдрэмж хамгаас илүү байв. Тэр Эрхэм шөнө багахан унтах бөгөөд түүний ариун бие гудасны бараа харах нь бараг үгүй. Хүн бүр шөнө амттай нойрондоо умбаж байхад тэр мөргөж залбиран нулимс бөмбөрүүлэн суудаг байжээ. Амьдралынхаа сүүлийн мөчүүдэд биеийн байдал

сайнгүй, өвчтэй байсан ч хүчлэн босч мэсжидэд очиж ард иргэд, итгэгчидтэйгээ хамт мөргөл үйлдсээр байсан юм.

Абдуллах бин Шиххийр Пайгамбарын маань мөргөлийн тухай өгүүлэхдээ:

“Нэгэн удаа Расулаллах -ынхаа дэргэд байлаа. Тэрээр мөргөл үйлдэж байсан бөгөөд уйлснаас нь болоод цээжнээс нь буцалж буй тогоо шиг чимээ гарч байв.” (Эбү Давуд, Салат, 156-157/904; Нэсаи, Сэхв, 18)

Рамазаны **мацгаас** гадна итгэгчдэд фарз болгосон мацаг байгаагүй ч Расулаллах -ын мацаг барилгүй өнгөрөөсөн сар эсвэл долоо хоног нь маш ховор юм.

Хазрат-и Аиша эх маань ингэж айлдана:

“Хүндэт Элч заримдаа хэд хоног үргэлжлүүлэн мацаг барьдаг байв. Тэр байдлаараа түүний мацаг дуусахгүй гэж боддог байсан.” (Бухарий, Савм, 52-53)

Сар бүрийн арван гурван, арван дөрвөн ба арван таванд, Шаввалын зургаа дахь өдөр, Мухаррам сарын ашура өдөрт мацаг барихаа хэзээ ч хойшлуулж байгаагүй. Дээр нь нэг дэх, дөрөв дэх өдөрт мацаг барьдаг заншилтай байв.

Зекат, аетаар итгэгчдэд өглөг өгөхийг, буян болгож эд бараа тараахыг тушаав. Гэтэл хамгийн сайхан тараах ажлыг эхлээд өөрөө л хийдэг байв. Аугаа Эрхийн:

“...Бидний өөрсдөд нь өгсөн шимээс тэд, Аллахын замд тараацгаадаг.” (эл-Бакара, 3) хэмээн тушаалыг хамгийн сайнаар амьдралдаа хэрэгжүүлэн эд бараагаа буянд зарцуулсан такватай наймаачдыг магтан шагшдаг байв.

Одод Дахь Хэм Хэмжүүрүүд

Аллахын Элч ﷺ маань зөвхөн Түүний хувьд оногдсон дэлхийн ашгийг өөртөө хадгалахгүйгээр, юу байгаа түүнийгээ Аллахын замд зарцуулдаг байлаа. Сахабагаас Эбү Зэр ﷺ ийнхүү дамжуулна:

Би Хазрат-и Пайгамбарын хамт Мадинагийн захад нэгэн бартаат газар алхаж байв. Бидний өмнө Ухуд Уул гарч ирэв. Аллахын Элч надад:

“–Аяа Эбү Зэр!” хэмээв. Би ч:

“–Сонсож байна, айлдагтун Расулаллах минь!” гэв.

Тэрээр ийнхүү айлдав:

“–Дэргэд минь тэр Ухуд уулын чинээ алт байсан ч намайг баясгахгүй. Өрөө төлөхөөр ялгасныг эс тооцвол, хажууд минь нэг динартай гурав хонохыг ч хүсэхгүй.”
(Мүслим, Зекат, 32; Бухарий, Истикраз, 3)

Заримдаа таслалтгүй мацаг барих бөгөөд хоёр, заримдаа гурван хоног юу ч идэж уудаггүй байв. Асхабаас хэсэг хүмүүс ч түүнтэй адил зүйл хийхийг хүсэхэд нь:

“Та нарын хүч тэнхээ үүнийг дийлж чадахгүй.”
хэмээн тэднийг хориглодог байв. (Бухарий, Савм, 48)

Энэ тухайд ; Хазрат-и Пайгамбар ﷺ маань бидний цор ганцхан удирдамж ба үлгэр жишээ байсныг мэдэж

Түүнийг чиг болгож авч чадах нь туйлын чухал хэрэг мөн.
Түүний үйл ба харилцаа хандлага нь:

1. Зөвхөн өөрт нь хамаатай,
2. Хүн бүрт хамаатай гэсэн хоёр хэсгээс бүрддэг.

Үүнээс үзвэл бид, зөвхөн түүнд л заяасан тусгай эрдмээс нь үлгэр жишээ авах үүрэгтэй биш. Угаасаа ийм агуу байдал ба хандлага нь нэг төрлийн “оддын хэмжүүр” бөгөөд үүнтэй төстэй зан байдал, харилцаа хандлага үзүүлэхэд бидний хүч бололцоо хүрэхгүй юм. Харин бид түүнийг даган дуурайж гэрэлт мөрөөр нь явах үүрэг, хариуцлагатай юм.

Хэн ч тэр хүчин зүтгээд Хазрат-и Мухаммэд Мустафа ﷺ-гийн түвшинд хүрч чадахгүй ч, хүч чадлаараа Түүний мөрийг дагаж явсан хүн бүр өөрийнхөө орчлонд нэгэн жижиг “Мухаммэд” байж болох юм.

Турк үндэстэн нутаг усаа хамгаалж буй баатарлаг цэрэгтээ **“Мэхмэтчик=Мухаммэдхэн”** хэмээх алдар нэрийг өгдөг нь цаанаа ийм нарийн учиртай юм.

Зекат өглөгийн хэмжээ нь эд баялгийн боломжоос хамааралтай тул бид ч ямар хэмжээнд хүрэхээ мэдэх хэрэгтэй юм. Бас Аугаа Эрхийн бидэнд хайрласан бусад боломж ба чадвар дахь хариуцлагын хэмжээсийг яг тодорхой мэдэх арга үгүй. Ийм л учраас сүүлийн амьсгал хүртлээ чадах чинээгээрээ жинхэнэ кулын амьдралаар амьдрах хэрэгтэй гэдгээ мартаж болохгүй.

Энэ тухайд өөрийн байдлаа дүгнэхэд хамгийн бодьтой, боломжтой хэмжүүр нь Аллахын Элч ﷺ -ийг даган хүмүүжсэн Энсар болон Мухажидууд юм. Тэд өөрсдийнхөө ашиг шимийнхээ төлөөсийг төлөхийн тулд тухайн үеийн хүнд нөхцөлд Самарканд, Хятад хүртэл алс хол явцгааж итгэл мэдрэмжийн чармайлт ба үйлчилгээгээ хэзээ ч ядарч туйлдсан шинж үзүүлээгүй билээ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

- ✿ Расулуллахыг Дагах Зүрхний Бэлтгэл
- ✿ Расулуллахыг Хайрлах Хайр Ба Дагаар Орох
- ✿ Түүний Ёс Суртахуун Ба Хайрын Толь:
Жаргалын Эрин
- ✿ Расулуллахын Хайрын Дуунууд
- ✿ Салават-И Шариф

Расулаллахыг Дагах Зүрхний Бэлтгэл

Хүндэт Элч 齋 –ийн маань ижилгүй үлгэр жишээ замаас шаардлагатай нөхцөл байдлаар ашиглан асхабын өндөр ёс суртахуунд дөхөж хүмүүжихийн тулд эхлээд зүрх сэтгэлээрээ дээд зэргийн бэлэн байхыг шаардана. Учир нь ижилгүй үлгэр жишээ байхын тухай аятад:

“Тангараглая, та нараас Аллах болон ахират өдөрт хүрнэ гэдэгт найдан, Аллаһыг ихээр дурдагчдын (итгэгчдийн) хувьд Расулаллахад маань үсвэ-и хасэнэ (хамгийн төгс жишээ) бий.” (эл-Ахзаб, 21) хэмээн айлдана.

Үүнээс үзвэл аятад илэрхийлсэн **“Аллах болон ахират өдөрт хүрнэ гэдэгт найдах ”** ба **“Аллаһыг ихээр дурдах”** явдлууд нь Расулаллахын үлгэр жишээ зангаас суралцах хамгийн чухал алхмуудын нэг болно.

Ибадэтүүд (Мөргөл, залбирал, зекат зэрэг үйлчилгээнүүд) нь тодорхой цагуудад гүйцэтгэгддэг. Гэтэл итгэл үнэмшлийг байнга хамгаалах хэрэгтэй байдаг. Аугаа Эрхийн бидэнд хайрласан итгэлийн хариуд цаг хором бүрт Тэрвээрийн тааламжийг эрэх эрхтэй. Энэ талаар зүрхэнд ямар нэгэн эргэлзээ дутагдал, сул дорой байдал мэдрэгдэх, нэфс (адгуусны дур хүсэл) ба чөтгөрийн төөрөгдөлд орохгүй байх ба Аугаа Эрхийг хэзээ ч мартаггүйн тулд байнга дурдаж байх (зикр хийх) шаардлагатай.

Аугаа Эрх нь зарим аетдээ:

“Аяа итгэгчид ээ! Аллахыг ихээр дурдацгаа.”³⁸ хэмээн айлдана. Гэтэл уг аетүүдэд тодорхой нэгэн тоо хэмжээ дурдаагүй нь чадах чинээгээрээ хамгийн сайнаар л хийх хэрэгтэйг илэрхийлнэ.³⁹ Ийм нөхцөд кул завшаан бүртээ, бүх чадлаараа Аллах Таалагийн нэр алдрыг ихээр дурдах юм.

Өөр нэгэн аетэд ингэж айлдана:

“...Аллах, Өөр лүү нь сэтгэл зүрхээрээ хандагсдыг зөв зам руу зална. Тэд, итгэл бишрэл ба сэтгэлээрээ Аллахыг дурдаж тайвширна. Зүрхнүүд зөвхөн Аллахыг дурдахад л амар тайванг олдгийг мэдэж авагтун!” (эр-Ra’d, 27-28)

Аллахыг дурдахдаа (зикр), мэдээж зөвхөн Аллах гэсэн үгийг давтах биш, онцгой чадварын төв болох зүрхэндээ орон зайг нь олж тэнд амар амгалан олгон тааламжтай байдлыг үүсгэх юм. Энэ мэт зүрхээрээ зикр хийсний үр дүнд тэр хэмжээгээр зүрхний өвчин арилж хир зэвийг нь цэвэрлэнэ, туяагаар дүүрнэ, энэрэл ба уян мэдрэмтгий мэдрэмжтэй болж тэнгэрлэг нууцад бэлэн болно. Зүрхний цохилтууд нь Аугаа Эрхийн хүссэнээр цохилох үед зорилго ба үйл хөдлөлүүд нь дээд түвшинд очих болно.

Аллахын Элч нэгэн хадис-и шарифтаа:

38. эл-Ахзаб, 41; Түүнчлэн хар. эл-Жум’а, 10.

39. Ямар нэгэн тушаалын дараа түүний хязгаар эсвэл хэмжээг тоо тоосон тайлбар ирээгүй тохиолдолд, тэр тушаалаар тэр үйлийг хийхүйц хамгийн өндөр эрдмийн түвшнийг ойлгох хэрэгтэй.

“Аллахыг хайрлахын тэмдэг нь Аллахыг дурдах дуртай болох юм. ” хэмээн айлдав. (Сүюүтий, II, 52)

Дурлагсад, хайртыгаа хэзээ ч мартахгүй; муугаар хэлэхгүй, зүрхнээсээ гаргахгүй. Итгэл үнэмшлийн жаргалаар амьдрахыг хүсч буй сэтгэлүүд зикрээ зүрхэндээ үргэлжлүүлнэ. Босохдоо, суухдаа, хажуулахдаа зикр хийн тэнгэр газрын туурвил дахь далд нарийн эрдэмд автан:

“...Аяа Раббий! Эдгээрийг Чи дэмий туурвиагүй; Чи Өөрөө дутагдлаас хол нэгэн сүбхан(ямар ч өө сэвгүй, төгс төгөлдөр) мөн! Биднийг тамын зовлонгоос хамгаалаарай, Аллах минь!” (Ал-и Имран, 191) гэгцгээнэ.

Уг гүн ба нарийнд хүрээгүй зүрхийг Аллах хүсэхгүй. Жишээ нь Зүмэр Сурагийн 22-р аетэд:

“...Арай ч дээ! Тэр, Аллахыг дурдах тал дээр зүрх нь хатуурагсад..” хэмээн айлдана.

Аетэд Аллахыг дурдах зикрээс холдсон хэн нэгэн, хүн гэх нэр хүндийг алдсаныг нь мэдэгддэг.

Эцэст нь Аллахын Элч ﷺ -ийг маань дагаж Түүнээс ёсоор нь суралцан ойлгохын тулд зүрхээ тэнгэрлэг хайраар дүүргэх, дэлхийн дэмий ярианаас гарч Аллах ба ахиратад хүрэх зорилтоор, зикрээр чимэглэх хэрэгтэй юм.

Расуллахыг Хайрлах Хайр ба Түүнд Дагаар Орох

Аллахын Элч ﷺ -ийг хайрласан үнэн сэтгэлийн үр дүн нь Түүний замын тоосыг толгойдоо титэм болгож Түүнд чин сэтгэлээрээ дагаар орон бууж өгөх мөн.

Учир нь Тэр бүх талаараа хүн төрөлхтний төлөө бүрэн төгс энэрлээс бүрдсэн ганц хүн юм. Энэ талаар Түүний зүрх, итгэгчдэд хэр их халамж ба энэрлээр дүүрэн байсныг доорх ает маш сайхан илэрхийлнэ:

“Тангараглая, та нарын дундаас үнэхээрийн хүндэт нэгэн пайгамбар гарч ирсэн бөгөөд та нарын гачигдал дутагдалд орох нь Түүнд маш хүндээр тусна. Тэрээр та нарт маш их хайртай. Итгэгчдэд Рауф (халамжтай) Рахим (энэрэлтэй) нэгэн юм.” (эт-Тавба, 128)

Түүний үммэтээ гэх халамж ба энэрлийг харуулах хадис-и шарифуудаас нэг нь:

“Аяа итгэгчид ээ! Аллах та нарыг аюулгүй байлгах болтугай! Та нарыг манах болтугай! Та нарыг муу муухайгаас хамгаалах болтугай! Та нарт туслах болтугай! Та нарыг өндөрт өргөх болтугай! Та нарт зам заах болтугай! Та нарыг Өөрийнхөө хамгаалалтад авах

болтугай! Та нарыг бүх төрлийн азгүйдлээс хайцаалан шашныг тань та нарын төлөө хамгаалах болтугай!..”⁴⁰

Тэр үйлээрээ, үгээрээ ба ёс суртахууны төгс байдлаараа хамаг хүн төрөлхтнийг бүрхсэн агуу энэрэл; зам заагч байв. Авралын зам дахь янз бүрийн саад бэрхшээлийн хамгийн том нь Түүний мөрөн дээр байв. Үммэтээ аврал ба энэрэлд хүртэхийн тулд агуу тэвчээр үзүүлэн хичээнгүйгээр чармайх бөгөөд заримдаа өөрийгөө өрөвдмөөр байдалд оруулснаас нь болоод тэнгэрлэг сануулга ирдэг байв:

“Тэгэхээр тэднийг энэ үгэнд (Сударт) итгэхгүй болохоор (мөн ийм учраас хохирох вий гэж) тэдний хойноос санаа зовж бараг өөрийгөө үгүй хийх нь!”
(эл-Кэхф, 6)

“(Расул минь) Тэднийг итгэн үнэмшихгүй байна гээд өөрийгөө тарчилган зовооно!” (эш- Шуара, 3)

Дэлхий дээрх хүн бүр Аллахад итгэж үнэмшсэнээрээ өөрсдийгөө тамын зовлонгоос аварч Аллахын халамж ба энэрэлд хүрэхийг нь Хазрат-и Пайгамбар маань хэрхэн хүсч байсныг илтгэх маш тодорхой баримт нь аетүүд мөн.

Расулаллахын үммэтээ гэсэн уг уужим халамж, энэрэл ба хайрын хариуд, үммэт нь болохын хувьд бид уг хайрыг хэр хариулж байгаагаа бодох шаардлагатай.

Үнэхээр нь Аллахын Элчийг гэсэн бидний хайрын хэмжээ Кур’ан болон Аллахын Элчийг удирдамж болгон

40. Табэраний, Эвсат, IV, 208; Эбү Нуайм, Хильетү’л-Эвлия, Бейрут 1967, IV, 168.

Түүний хэв маяг, төлөв байдлаар нь хэр хэмжээнд төлөвшсөнөөр маань тодорхой болно. Түүнд хайртай, Түүний төлөө хамаг юмаа зориулсан асхаб Түүнийг хэрхэн мэдрээ вэ? Түүний байдлаар яаж өөрсдийгөө төлөвшүүлэн, ёс суртахууныг амьдралдаа яаж хэрэгжүүлээ вэ? Бид нар эдгээр байдлуудын хаана нь явна вэ? Түүнийг хайрласан хайрыгаа уг хэмжээсээр хэмжиж зүрх сэтгэлээ Түүний ёс суртахуунаар чимэглэх хэрэгтэй. Бид хийсэн нүгэл, алдаа, дутагдал ба эсэргүүцлээ Түүнийх шиг цэв цэвэр ёс суртахуунаар угаах, Түүний ариун амьдралын утга учир ба эрдмээр нь дотроосоо гэрэлтэн амилах байдлаар амьдрах хэрэгтэй.

Аллахад хүрэхийн тулд нь Аллахын судар болон Оршилын Туяаны Сүннэт буюу агуу ёс суртахуунд нь цэвэр зүрхээрээ дөхөж Аллах ба Пайгамбарынх нь дуртайд дурлах ба дургүйд нь адилхан дургүй байх шаардлагатай.

Учир нь тэнгэрлэг хайрууд зүрх сэтгэлийг амьд бас эрүүл байлгаж сайн сайхан, ач буянтай зүг рүү зална. Хайр ба түүний эсрэг тал болох өшөө- хоёулаа нэг зүрхэнд хамт байж чаддаггүй. Гэтэл сэтгэл хоосныг зөвшөөрдөггүй тул, нэг нь байхгүй бол нөгөө нь байх шалтгаан болдог. Уг хоёр тэрсийн хоорондын ялгаа нь доороос доош ба дээрээс дээш хоёрын хоорондын зай шиг хязгааргүй юм.

Шүлэгч Кэмал Эдиб Күркчүоолу нь Аллахын Элчийн Сүннэт болон хайраас хол үлдсэн үл итгэгчдийг уг бэйтээрээ маш сайн анхааруулан сануулна:

*Сайшаал магтаалаас нь хол байх нь, юутай
харамсалтай;*

*Хоёр ертөнцөд гарз хохирол хангалттай, тэр
хэнэггүйчүүдэд !..*

*“Аяа! Хазрат-и Пайгамбарын магтаалаас хол байх
нь хайнга салан тэр хүмүүст гарцаагүй гарз хохирол
учрах хангалттай шалтгаан!..”*

Раб маань биднийг Түүнд хайраар холбогдоход
зохимжтой үммэт байлгах болтугай! Учир нь Тэр ойлгохын
аргагүй энэрэл ба халамжийн хязгаар байв!..

Үнэхээр бүх чадлаараа тэр хүмүүсийн авралын
төлөө зүтгэж байхад хариуд нь; Түүнийг хаяж чулуудан
доромжилсон ч мөн л тэдний сайн сайхны төлөө залбирсан
Хазрат-и Пайгамбарт, Зэйд бин Хариса:

“—Аяа Расулаллах, тэд Таны чин сэтгэлийн хариуд
ийм хүнд харгислалыг зохимжтой гэж үзэж байна... Гэтэл
Та одоо ч тэдний төлөө залбирсаар байна уу?” гэхэд,
Гэгээн Элч маань:

***“—Өөр яах вэ дээ! Би зовлон учруулахаар биш,
загцхүү энэрлийн төлөө ирсэн...”*** гээд тэдний авралын
төлөө залбирсан нь, өндөр зэргийн харамгүй, үнэн, уяхан
сэтгэл, энэрэл ба халамжийн хүрэшгүй оргилд байсныг
гэрчлэхгүй гэж үү?

Үнэхээр Аллахын Элч ﷺ маань пайгамбар болсноор,
хүн төрөлхтөн- хүлээсээр байсан авралын хамгийн төгс
удирдамжид хүрсэн байдаг. Ийм учраас өнөөдөр ч амь

биеийнхээ тааллаар амьдарч буй хүмүүс энэхүү агуу үлгэр жишээ Хүнийг ирэхээс өмнөх мунхгаар амьдрагсдаас ч илүү хариуцлага хүлээх юм.

Үүнээс үзвэл хүн төрөлхтөн ихэнхдээ хүч чадлыг дагаж бие махбодынхоо хүслээр амьдарч буй манай эринд, Оршигчдын Туяа Тэр үлгэр жишээ хүний зан төлвийг даган барихын хэрэгцээ бүр илүү ихэссэн байдаг!.. Түүхийн маань содон гайхамшигт эрин дэх хамгийн том нөлөөлөгч ч, Тэр өндөр цуутай Пайгамбарын жинхэнэ өв залгамжлагч болох буянт сайн үйлтэй итгэгчид ч нийгэмд үлгэр жишээ зан үзүүлэх хэрэгтэй юм. Гэхдээ өнөөдрийн байдлыг нэг ажиглахад хамгийн гашуун үнэний нэг нь иймэрхүү үлгэр жишээ хүмүүс ховордсон нь нөгөө ертөнцөд харамсан шаналах сүнснүүд болно гэдгийг гэрчилнэ.

Хазрат-и Пайгамбар , Түүний мөрийг дагагсад ба ялангуяа өөрсдийн маань түүхэн дэх итгэл ба онгодын баатруудын сэтгэлийн баяр хөөрт тэр түвшинд хүрэхийн тулд дахин гэрэлт үлгэр жишээ хүмүүстэй болох хэрэгтэй.

Ийм л учраас тэднийг сонсох, ойлгох ба сэтгэлийн ертөнцөөс нь хувь авах хэрэгтэй. Өөрөөр хэлбэл тэд, түр зуурын энэ дэлхийг яаж ухаарч Алладын тэдэнд хайрласан оюун ухаан, амь бие, эд баялгийг хэрхэн ашиглаж өөрсдөдөө ч, хүн төрөлхтөнд ч аз жаргалын замыг нээхээ сайн ухаарах шаардагатай юм.

Түүний Ёс Суртахуун Ба Хайрын Толь: Жаргалын Эрин

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ –ын маань гаднах хүмүүжил ба дотоод байдал нь үнэхээр хүчтэй нөлөөтэй байсан бөгөөд өмнө нь хагас зэрлэг, хүмүүнлэг энэрлийг ихэнх нь мэддэггүй, мунхаг нийгмийг маш богино хугацаанд, хүн төрөлхтний түүхэнд өнөөг хүртэл атаархсаар буй “сахаба” үнэмлэхээр, мөрөөдөшгүй нэгэн түвшинд хүргэсэн байв. Тэднийг нэг шашин, нэг далбаа, нэг хууль, нэг соёл, нэг иргэншил, нэг захиргаан доор нэгтгэв.

Мунхаг, өрөвдөх сэтгэлгүй хүмүүсийг- соёлтой; зэрлэг хүмүүсийг- иргэншсэн; гэмт хэрэгтэнг- муттакий буюу Аллахыг хайрлах хайр ба Түүнээс айх айдсаар амьдардаг ер бусын сайн хүмүүс болгов.

Хэдэн зууны турш нэр хүндтэй ганц ч хүн боловсруулж чадаагүй мунхгийн нийгэм, Аллахын Элч ﷺ-ийн маань хүмүүжил ба энергийн ачаар агуу шинж бүрдсэн олон хүнийг гаргав. Эд нар ч дотроо агуулсан тэр эрчим хүч, итгэл бишрэл болон оюун ухаанаа бамбар болгон дэлхийн өнцөг булан бүрт зөөн түгээцгээв. Цөлд буусан туяа нь үүрд мөнхийг сүүдэртээ авч хамаг хүн төрөлхтөнд эрх тэгш байдал ба эрдмийг тараав. “Лэвлакэ лэвлакэ”⁴¹

41. “Чи байгаагүйсэн бол, чи байгаагүйсэн бол (Би орчлонг туурвихгүйсэн).” Уг үнэнийг утгаар агуулсан хадисыг хар. Хаким, II, 672/4228.

гэсэн нууц илрэв. Орчлон ертөнц бүтээгдсэний зорилго биелэв.

Хүн төрөлхтөнд хамгийн төгс жишээ болох Алладын Элчийн хүмүүжлээр өссөн жаргалын үеийн хүмүүс, ур чадварын нийгмийнхэн байв. Тухайн эрин, гүн гүнзгий бодлогшролын эрин, Аугаа Эрх болон Элчийг нь ойроос таних эрин байв. Сахаба, бодол ба идеалын төвдөө тэвхид (Цор ганц Аллахад итгэх итгэл)-ийг байрлуулж зүрхнээсээ дэлхийн ашиг сонирхол буюу хуурамч бурхдыг хаяж чадав. Эд бараа болон амь бие нь унаа хөсөг мэт хэрэглүүр болов. Итгэлийг амтыг мэдрэв. Энэрэл уужимшрав. Мөргөл үйлчилгээ нь амьдралын хэв маяг болов. Үнэхээр харамгүй агуу уудам сэтгэл болон Исламын занг толилуулав. Нэг хадис сонсохын тулд сахаба, нэг сарын хол зам туулан буцаж ирдэг байв. Мал амьтнаа хуурсан хүний хэлсэн хадисыг үнэн гэж тоож авсангүй.

Сахаба нь Расулаллах ﷺ-аас маань юу авсан бэ?

а. Ойлгох (Тольдон тусгах, даган дуурайх, Алладын Элчийн байдлаар байх),

б. Харьцаа тогтоох (Аллахад ойртож Түүнийг зүрхэндээ таньж чадах).

Ингэхдээ тэдний амьдралд буян ба үнэн- хамаг гоо сайхнаараа; муу ба худал- хамаг муухайгаараа тодорхой болов.

Асхаб-и кирамд Аллах, орчлон болон амьдралын тухай шинэ нэгэн ойлголт бий болов. Нар, нэгэн жижиг толинд

ойсон шиг, Аллахын Элчийн байдлыг тусган амьдрах нь тэдний зорилго болов.

Мадинад ойролцоогоор дөрвөн зуун өрхөөс үүсэн бүрдсэн жижигхэн Ислам хотхон, аравхан жилийн дотор Ирак болон Палистинд хүртэл хил хязгаараа тэлсэн юм. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ маань өөд болох үед Византи ба Ираны дайн эхэлсэн байв. Гэтэл асхабын арван жилийн өмнөх байдал, хандлага, амьдрах арга, аж ахуйн түвшин болон амьдрал нь өөрчлөгдөөгүй байв. Тэд энгийн даруу амьдралаа үргэлжлүүлэв. Үрэн таран хийх, ховдог ба тансаг байдал зэрэг нь сахабагийн таньж мэдэхгүй амьдралын хэв маяг болов. Тэд байнга; “Маргааш энэ амь булшинд орно.” гэсэн ойлголтоор явдаг байв. Ийм учраас дэлхийн ашиг шимийг өөрсдийн аминд зориулж хэтэрхий хэрэглэхээс татгалзав. Итгэн үнэмшихийн амт болон бишрэлээр уг шимийг хүн төрөлхтөний авралт ба жаргалын багаж болгож хэрэглэв. Амьдралаа Аллахын тааламжийг олоход л чиглүүлэв.

Үнэндээ Ислам нь дарагдсан, зовсон, мөлхсөн хүний нийгмүүдийн хооронд үүрийн туяа шиг хурдан ба тунгалаг тарсны гол учир нь, асхабын хүрсэн газар бүрт төгс төгөлдөр Исламын үнэнийг толилуулсан явдал байв. Учир нь Аллахын Элчийн сонгогдсон шавь нар болох асхаб-и кирам нь, Аллахын кулуудад Эрхийн халамж ба энэрлийн нүдээр харж хандагч, бусдыг бодогч, шударга, эрх тэгш, өгөөмөр сэтгэлтэй, пайгамбарын туяагаар дүүрэн шилмэл итгэгчид байв.

Тэд анд нөхдийн төвдөө Аллах болон Элчийг нь байршуулсан байв. Ингээд унших бичихийг мэддэггүй нэгэн нийгэм, эцэст нь бүх хүн төрөлхтний иргэншлийн оргилд хүрэв. Зүрх бүр: “Аллах биднээс хэрхэн таатай болох бол, Расулаллах биднийг хэрхэн харахыг хүсэх вэ?” гэсэн агуу догдлолоор дүүрэн байв.

Тийм хүмүүсээр цаг эрин өөрчлөгдөв. Хүн төрөлхтөнд нэгэн ЖАРГАЛЫН ЭРИН иржээ.

Тэд ил амьдралын муухайгаас аврагдаж, шунал хүслээ байцаагч мусульманчууд болов. Зэрлэг ба тэнүүлч хүмүүс мэлэкүүд шиг болцгоов.

Ислам хуулийн арга судлаачдаас хамгийн чухал хүмүүсийн нэг болох **Карафий** (н.б. 684):

“Расулаллах ﷺ -ийн маань өөр ямар ч гайхамшиг байхгүй байсан ч гэсэн, хүмүүжүүлж боловсруулсан асхаб-и кирам нь Алладын Элч пайгамбар байсныг батлахад хангалттай.” гэв.

Тэд Кур’аны гайхамшгийн амьд нэгэн төлөөлөгч байв. Тэд ойлголт, мэдрэмж болон хүмүүнлэгийн үнэ цэнийг оргилд хүргэж хүн төрөлхтний эрдмийн оргил болов.

Тэр үед итгэгчийг төгс төгөлдөрт хүргэх ухаан, зүрхний үйл ажиллагаа нь нэгэн гайхалтай зохицол ба хамтын үйлдлийг хэрэглэдэг байв. Мусульманчууд итгэл бишрэл болон хайрыг амьд байлгахын тулд гүнзгий эргэцүүлэн бодогдоов. Хүмүүс энэ хорвоог нэгэн шалгалтын танхим гэдгийг ухаарав. Зүрхнүүд тэнгэрлэг хүчний урсгалтай танил болцгоов. Утга учир, эрдэм бүрийг мэдүүлж

муухайгаас татгалзуулахаар Хятад, Самарканд, тэдний дараах үеийнхэн Эндүлүс хүртэл аян замд гарцгаажээ. Тэр мунхгийн нийгэм **“жинхэнэ эрдэмтэд”** болов. Шөнүүд нь өдрөөр солигдов. Өвөл нь хавар болов. Гүн ухаан дэвшиж хүн- нэгэн дусал уснаас, шувуу- нэгэн бяцхан өндгөөс, мод ба жимс- үгүй гэмээр жижигхэн үрээс бий болсон ба тэдний жишээн дээр гүн гүнзгийгээр эргэцүүлэн бодож эхлэв... Амьдрал, Алладын тааламжид холбогдов. Энэрэл, халамж, эрхийг түгээх нь оргилд хүрэв.

Сахаби нарын хувьд амьдралын хамгийн таатай, учир утгатай үе мөч нь хүмүүст тэвхидийн мессежийг хүргэсэн цагууд болов. Цаазлагдаж байхдаа өөрт нь гурван минут хугацаа өгөгдсөн хувьгүй сахаба баярласнаа илэрхийлж:

“Тэгэхээр тэвхидийг мэдүүлэхэд надад гурван минутийн хугацаа бий.” гэв.

Товчоор хэлбэл сахаба, Кур’антай хамт ба Кур’аны төлөө л амьдарч- амьдралаа Кур’анд зориулав. Тэд түүхэнд үзэгдээгүй нэгэн чармайлт ба үйлчилгээг толилуулав. Тэд аймшигтай тамлалт, дарлал, харгислал үзсэн гэтэл итгэн үнэмшсэн үнэ цэнээсээ хэзээ ч буцаагүй. Алладын илгээсэн аетүүдийг амьдралдаа хэрэгжүүлж чадахын тулд эд бараагаа, хөрөнгөө, нутгаа орхин нүүж, энэ хайрандаа хамаг юмаа зориулж чадахаа мэдэцгээв.

Ает бүрийг яг яаж сурах ёстой, түүний дагуу амьдрахыг хичээцгээв. Тэд хамгийн аюултай цаг үед ч Кур’анаас салаагүй. Пайгамбар маань нэгэн дайны аянд Аббад –ыг мануулаар үлдээхэд хоёр гурван суманд оногдсоны

дараа л мануул найз Хазрат-и Аммарт мэдээлэв. Тэр үед Аммар:

“–Анхны сум чамайг онох үед яагаад мэдэгдээгүй юм бэ?” гэхлээр:

“–Нэгэн сура уншиж байсан, түүнийг дуусгахгүйгээр мөргөлөө эвдэхийг хүсээгүй юм. Гэтэл дахин нэг сум ирэхлээр нь уншихаа байж бөхийсөн. Аллахад тангараг өргөө, Аллахын Элчийг хамгаалах хэрэгтэйг бодоогүй бол, сурааг хагаслан мөргөлийг таслахынхаа оронд үхэхийг илүүд үзэхсэн.” гэсэн хариулт өгөв. (Эбү Давуд, Тахарат, 78/198; Ахмад, III, 344; Бэйхакий, Дэлаил, III, 459; Ибн-и Хишам, III, 219; Вакидий, I, 397)

Асхаб-и кирам, Кур’ан тулгууртай нэгэн амьдралаар амьдарч байв. Шашны дүрэм бүр нь тэдний хувьд тааламжтай байв. Буусан бүх ает- бараг тэнгэрээс буусан зоогийн ширээтэй адил байв. Хамаг хичээл зүтгэл чармайлт нь Кур’аныг ойлгох, Кур’анаар амьдрах буюу сайн нэгэн жишээ болох байв. Нэгэн эмэгтэй сахаби гэрлэх үеэр мэхир (гэрлэхдээ эхнэрийн нөхрөөсөө авдаг мөнгө эсвэл эд хөрөнгө) авахын оронд нөхрийнхөө Кур’анаас сурсан хэсгээ өөрт нь сургахыг хангалттай гэж үзсэн нь тэдний итгэлийг бишрэлийг илэрхийлэх ямар сайхан, гайхамшигтай нэгэн үзэсгэлэнгийн зураг адил.⁴²

Тэр сахабичууд шөнө босч мөргөл үйлдэхийг, үүрээр зикр хийхийг болон Кур’ан уншихыг халуун орноосоо

42. Хар. Бухарий, Никах 6, 32, 35; Фэдаилү’л-Кур’ан 21, 22; Мүслим, Никах, 76..

илүүд үздэг байв. Түүнчлэн шөнийн харанхуйд тэдний гэрийн хажуугаар явагсад нь зөгийн хүнгэнэх чимээ шиг зикр ба Кур'аны дуу сонсдог байв. Пайгамбар ﷺ маань тэдэнд хамгийн хэцүү нөхцөлд ч Кур'ан сургаж байв.

Энэ t-ийн ярьснаар Эбү Талха ﷺ нэгэн өдөр Элч дээр маань очив. Расулаллах ﷺ маань зогсоогоороо Асхаб-и Сүффэд Кур'ан сургаж байхыг харав. Аллахын Элч ﷺ өлссөнөөсөө болж бөхийсөн нуруугаа тэнийлгэхийн тулд гэдсэндээ чулуу уясан байв. (Эбү Нуайм, Хилье, I, 342)

Тэдний энэ үйл нь Аллахын судрыг сурах ба ойлгох, хүсэл нь Кур'аныг дахин дахин унших ба сонсох байв.

Сахаба-и кирам нь Аллахын Элчийг жишээ болгож аваад эцэст нь Мадина хот хафиз ба эрдэмтдээр дүүрэв.

Жаргалын эрин, ийм нэгэн цаг үе байв.

Дэлхийг хамаг сэтгэлзүйчид, нийгэмчид, боловсролын, нийгмийн антропологичид, нийгмийн инженерүүд, гүн ухаантнууд ба түүнтэй төстэй хүмүүс нэг дор цуглавал жаргалын үеийн нийгмийн түвшинд хүрэхүйц агуу шинжээр бүрдсэн жижигхэн нэгэн нийгмийг бий болгож чадах болов уу? Хаанаас даа, ямар ч боломжгүй?!. Фарабигийн мөрөөдөл төсөөлөлдөө зохион бүтээсэн идеал нийгмийн төслөөс бүрдсэн *«Мадинатү'л-Фазила»* буюу “Эрдэмтдийн Хот” гэсэн ном нь зөвхөн цагаан эрвээхийнүүдийн аманд хоол болж үлдэв.

Расуллахын Хайрын Дуунууд

Кулыг, Аллахын хайрын далайд хүргэх энэрэл ба хайрын ганцхан булаг нь Хазрат-и Пайгамбар ﷺ маань мөн. Угаасаа Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ыг хайрлах нь Аллахыг хайрлах; Түүнийг дагах нь Аллахыг дагах; Түүнийг эсэргүүцэх нь Аллахыг эсэргүүцэхтэй адил юм.

Аугаа Эрх аетдээ ингэж айлдана:

“(Элч минь ээ!) Ингэж хэл: Хэрвээ Аллахад хайртай бол миний үгэнд орцгоо, тэгээд Аллах ч та нарыг хайрлан, нүглийг тань өршөөх болтугай!..” (Ал-и Имран, 31)

Кэлимэ-и тэвхид буюу Аллахын цор ганц гэдгийг илэрхийлэх үг «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»-ийн дараа «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» хэмээх үг дагаж ирнэ. Бүх Кэлимэ-и тэвхид, бүх салават нь Аугаа Эрхэд хайр ба ойр дотны хүрээллийг бүрдүүлнэ. Дэлхий болон ахиратын жаргал ба сэтгэл санааны хамаг ялалтууд Түүний хайрын хөрөнгөөр л олддог. Дэлхий нь тэнгэрлэг хайрын илэрхийлэл мөн. Уг илэрхийллийн цөмийг “Мухаммэдийн туяа” л бүрдүүлэх ба Аугаа Эрхэд хүрэх ганц зам бол Түүний хайраар дайрч өнгөрдөг.

Бидний залбирлын мөн чанар, эелдэг даруу байдал, соёл хүмүүжил, ёс суртахуун, сайхан сэтгэл, гэрэлт царай зүс, яруу сайхан хэл, нарийн мэдрэмж, холыг харах ухаан

ер нь хамаг гоо сайхан нь Оршигчийн Туяаны хайраас зүрхэнд тусах гялбаа мөн.

Хазрат-и Мэвлана маш сайхан айлджээ:

“Ир, ээ сэтгэл! Жинхэнэ баяр нь Агуу Мухаммэдэд хүрэх мөн. Учир нь хорвоогийн гэрэл гэгээ- Тэр ариун оршигчийн туяа юм.”

Ийм л учраас Аллахын Элчийг үлгэр жишээ болгон дагах нь Эрхийн таалал ба хайранд нь хүрэх чухал хэрэглүүр юм. Өөрөөр хэлбэл хэн нэгэн мусульман Хазрат-и Пайгамбарын Сүннэтийн чиглэлээр урагшлахгүй бол Исламын чухал зорилго болох идеал хүн **“инсан-и камил”** буюу өө сэвгүй төгс хүн болж болохгүй. Шашны жинхэнэ амар амгалан болон аз жаргалд ч хүрч чадахгүй. Учир нь Аугаа Эрх нь Исламын зорилго болох “төгс хүн” загварыг Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань биед толилуулж Түүнийг орчлонгуудад энэрэл ба хамаг итгэгчдэд үлгэр жишээ нэгэн хүн болгов.

Гэтэл бид Аллах Таалагийн хайр энэрлийн хариуг хэрхэн хариулж зарлигийг нь хэр хэмжээнд гүйцэтгэдэг билээ?

Ямар ч эргэлзээгүй тэр төгс байдал, Аллахын Элч ﷺ -ийг маань чин сэтгэлээрээ хайрлах болон Түүний зүрхний хайраас хувь авахаар л эхэлдэг. Учир нь бидний хувьд цор ганц **“үсвэ-и хасэнэ”** болох Аллахын Элчид ﷺ хэрхэн дагаар орох талаар агуу Раб маань аетдээ ингэж айлдана:

“...Расул, та нарт юу өгсөн, түүнийг л авцгаа! Та нарт юуг хориглон түүнээс холдож Аллагаас айцгаа! Учир нь Аллахын тамлал ширүүн.” (эл-Хашр, 7)

“Аяаитгэгчидээ! Аллахын үгэнд орж Пайгамбарын үгийг дагацгаа, хийсэн үйл хэрэг тань хоосон бүү өнгөрөг!” (Мухаммэд, 33)

“Хэн, Аллах болон Расулын үгэнд орвол тэд Аллахын буян хишгийг хүртсэн пайгамбарууд, шударгууд, шэхидүүд ба буянтнуудын хамт байна. Тэд хэчнээн сайхан андууд гээч.” (эн-Ниса, 69)

Аллах Таала, суут тэнгэрлэг нэгэн зарлиг, заавар болох Кур’ан-и Кэримээ Расулаллах ﷺ -ын маань зүрхнээс үммэтэд дэлгэн таниулсан юм. Мэдээж Кур’аны нууцыг ч Аллахын Элчийн сэтгэл санаанд амилуулах байдлаар дэлгэрсэн байдаг. Хэрвээ сахаба шиг бид ч тэр ертөнцөд орох нэр хүндийг хүртэн тэндхийн тэнгэрлэг гоо сайхан, тушаал хорио, ухаан ба эрдмийн үзэсгэлэнг үзэх жаргалд хүрвэл, өөрөөр хэлбэл тэнгэрлэг яриа нь Түүний сэтгэлд илэрснийг уншиж чадвал, тэгээд л сэтгэл маань Жаргалант Эриний пайгамбарын андууд шиг Түүнийг эргэж тойрон үг бүрт, тушаал бүрт, түүнчлэн дохио зангаа бүрт нь ч:

“Эцэг эх, эд хөрөнгө, амь нас минь Чиний төлөө золиос болог, аяа Расулаллах!...” гэсэн үгийн утга учрыг, хайрыг ойлгож ухаарах болно.

Эрдэмтэд, оршигчдын оршин буй шалтгааныг Гэрэлт Мухаммэдийн хайр гэдгийг мэддэг. Ийм л учраас хамаг орчлонг зөвхөн Оршигчдын Туяа Хазрат-и Мухаммэд

Мустафа ﷺ –д маань зориулсан шиг байдаг. Хамаг орчлон Гэрэлт Мухаммэдийн алдар цуугаар, Түүний гэр болохоор л туурвигдсан. Учир нь Тэр, Аугаа Эрхийн «**Хабибий**» буюу дотны Хайрт хэмээн айлдсан нэгэн Хүн мөн.⁴³

Аллах ба **Элчид** нь сэтгэлээ өгч хайрласан мусульманчууд хэчнээн их баяр жаргалтай. Тэд уг хайрыг бусад хайраас хамгаас дээш байлгаж чадацгаадаг!..

Мухаммэдийн Үнэн рүү ухаанаас илүүтэйгээр хайраар дөхөж хүрэх боломжтой юм.

Түүнийг энэ хорвоод гийгүүлэн авчирсан Рабиул-Эввэл сарын тэнгэр нь итгэгчдэд энэрлээр нээгдсэн билээ.

Бидэнд эх сурвалжуудын өгсөн мэдээллээр Аллахын Элчийн сүүний буюу өрлөг эхүүдийн нэг нь аз хийморьт Сүвэйбэ хатан мөн. Энэ хатагтай нь Расуллахын өстөн асан Эбү Лэхэбийн шивэгчин байв.

Сүвэйбэ хатан, Эбү Лэхэбт ач дүүтэй болсныг нь мэдээллэхэд Эбү Лэхэб ч энэхүү баяртай мэдээг дуулгасан уг шивэгчнийг чөлөөлжээ. (Халабий, I, 138) Энэхүү садан хамаатны буюу Гэгээн Элчийг төрөхөд баярласан баяр хөөр нь Эбү Лэхэбийн там дахь- нэг дэх өдөр бүр шийтгэлийг нь хөнгөвчилдөг ажээ.

Аббас ﷺ ийнхүү тайлбарлав:

43. Хар. Тирмизий, Мэнакиб, 1/3616; Даримий, Мукаддима, 8; Ахмэт, VI, 241; Хэйсэмий, IX, 29.

Дүү Эбү Лэхэбийгээ нас барснаас хойш жилийн дараа ингэж зүүдлэв. Тэр их хэцүү байдалд байв:

“—Чамд хэр хандаж байна?” гэж би асуулаа. Эбү Лэхэб:

“—Мухаммэд төрсөнд баярлаж Сүвэйбээг чөлөөлсөн учраас Даваа гариг бүрт зовлон жаахан хөнгөрнө. Тэр өдөр, эрхий долоовор хоёр хурууны дундах жижиг нүхнээс гарсан усаар сэрүүцэж байна.” Хэмээн хариулав.⁴⁴

Ибн-и Жээрийн ингэж хэлнэ:

“Эбү Лэхэб шиг Пайгамбарын нэгэн өстөн, Аллахын Пайгамбарыг төрсөн өдөр гагцхүү хамаатны хувьд үзүүлсэн баяр хөөрөөс болж тамын зовлон нь хөнгөрч байгаа бол Пайгамбарын маань мэндэлсэн шөнийг хүндэтгэн Орчлонгийн Мөнх Хүндэтийн хайраар -сэтгэл ба хоолны ширээгээ нээсэн- итгэгчийн, Эрхийн онгонд ямар бэлэг хүртэхийг нэг бодох хэрэгтэй!.. Зохих үйл гэвээс, Аллахын Элчийн төрсөн сард оюун санааны сүнслэг яриа элбэг хийж эрдмээ шинэлэх, ариун сарын энергээс хүртэхээр үммэтийг хоолоор дайлах, ядуу зүдүү, өнчин аргагүй ба хэн хүнгүй хүмүүст бүх төрлийн буянт сайн үйл хийж гунигтай сэтгэлийг тайвшруулан тэднийг хандиваар баярлуулах ба Кур’ан уншиж бас уншуулах хэрэгтэй юм...”

44. Ибн-и Кэсир, эл-Бидаяа, Каир 1993, II, 277; Бэйхакий, Күбра, VII, 162; Ибн-и Са’д, I, 108, 125; Сүхэйлий, Равду’л-үнф, I, 273.

Асхаб-и Кирамын Расуллахад зориулсан Хайр

Расуллах ﷺ өөрийгөө асхабдаа, хэмжих аргагүй ихээр хайрлуулсан байв. Ийм нэгэн хайр зөвхөн тэнгэрлэг хайр ба эрдмээр л хэрэгжиж мэднэ; эс тэгвээс мөрөөдөл юм.

Асхаб-и кирам нэгэн хайрын хүрхрээ болж Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ийн маань эргэн тойронд үнэнчээрээ үлдэн Түүнд ойр, тэнгэрийн одод болсон байв. Асхаб дотор “Расулаллах ингэж хийсэн гэнэ” хэмээн, гагцхүү Түүнтэй холбогдохын тааламжаар амьдрахын тулд Түүний явсан замаар явж үнэрлэсэн сарнайг үнэрлэн зогссон газар зогсож байв.

Сахаба-и кирам эрхмүүдийн Аллахын Элч ﷺ –ээс мэдэрсэн домогт хайрын халуун үзэгдэл нь хязгааргүй. Эдгээрээс хэдэн жишээ нь ийм байна:

Хазрат-и Аиша эх маань Расулаллах ﷺ -ын маань туяат царайг ингэж ярив:

وَلَوْ سَمِعَ أَهْلُ مِصْرَ أَوْصَافَ حَدِّهِ
لَمَا بَدَلُوا فِي سَوْمِ يُوسُفَ مِنْ نَقْدٍ
لَوَائِمُ زُلَيْحَا لَوْ رَأَيْنَ جَبِينَهُ
لَأَثَرْنَ بِالْقَطْعِ الْقُلُوبَ عَلَى الْأَيْدِ

“Египетийнхэн, Расулаллах ﷺ-ын маань царайны гоо сайхныг сонссон бол Юусуф и-ын наймаанд ганц ч мөнгө зарцуулахгүйсэн. Зүлэйхаг муулсан эмэгтэйчүүд,

Хүндэт Элчийн туяа шиг гялалзсан царайг харсансан бол гараа биш зүрхээ л зүсэх байсан.”

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ, Кэлимэ Шахадэт буюу гэрчлэх үгэнд илэрхийлснээр мэдээж хувь хүн болон дүр төрхөөрөө ч нэгэн **“кул”** юм, гэтэл шинжээрээ **“элч нарын хаан”** мөн. Уг нарийн нууц хорвоог ажигласан **Азиз Махмуд Хүдаий** Хазрат нь ямар сайхан хэлсэн гээч:

*Уг хорвоо бүх зүйлс Эрхээр амьд байсны нэгэн толь юм,
Аллах байнга Мухаммэдээр дамжин толинд туссан мэт харагдана!..*

Хазрат-и Пайгамбар ﷺ туурвилын хайрыг төгс болгосон тэнгэрлэг хайрын илрэх төв юм. Гарцаагүй мусульманчууд Расулаллахын ﷺ тэнгэрлэг, юутай ч зүйрлэшгүйг мэдэрч Түүнтэй нэг болох, Түүний хайраас хувь авах зам дээр байдаг нэгэн юм. Хазрат-и Мавлана –күддисэ сиррүх –:

*“Хоёр ертөнц нэгэн сэтгэлийн төлөө л туурвигдсан!
«Чи байгаагүйсэн бол, Чи байгаагүйсэн бол Би энэ орчлонг туурвихгүйсэн ! ...» үгийн утгыг бодоцгоо!” гэв.*

Ийм л учраас Расулаллахын хайр хүнийг хоёр хорвоод ч эрхэм болгох агуу нэгэн нөлөө юм. Асхаб-и кирам ч уг хайрын ачаар буюу Орчлонгийн Хүндэт ﷺ Элчийн маань хайраар зуурсан учраас хүршгүй тэр түвшинд хүрсэн байдаг.

Асхаб-и кирамын тус ижилгүй хайрын өөр нэгэн үзвэр ийм юм:

Хижрэт буюу нүүдлийн үеэр Хазрат-и Эбү Бэкир, Сэвр агуй руу гарч байхдаа Орчлонгийн Хүндэт Эрхэмийн маань урдуур нэг, хойгуур нэг ороод байв. Аллахын Элч ﷺ түүний энэ байдлыг анзаараад:

“—Эбү Бэкир ээ, яагаад ингэж байгаа билээ?” хэмээн асуув.

Эбү Бэкир ﷺ:

“—Аяа Расулаллах аа! Мүшрикчүүд хойноос хүрч ирж магадгүйг бодож хойно чинь гарна, эсвэл урдаас ч отон хүлээж мэднэ гэж санаанд буунгуут шууд урд тань гарч байгаа минь энэ.” гэв.

Эцэст нь Сэвр агуйд хүрцгээв.

Үнэнч цолт Хазрат Эбү Бэкир:

“—Аяа Расулаллах аа! Намайг агуйг цэвэрлэтэл Та энд байж бай!” гээд дотогш оров. Агуйн доторхыг ч цэвэрлэв. Гараараа тэмтэрч нэгэн нүх олонгуут шууд хувцаснаасаа нэгэн хэсэг урч чихээд хааж байв. Ингэхдээ дээд хувцсаа тэр чигээр нь нүхэнд чихсээр, зөвхөн нэгэн нүх үлдэв. Эцэст нь тэр нүхийг өлмийгөөрөө дарсны дараа:

“—Одоо ороорой Аллахын Элч ээ!” гэв.

Өглөө болоход энэ байдлыг анзаарсан Пайгамбар маань:

“—Эбү Бэкир ээ, хувцас чинь хаана байна?!” хэмээн сандран асуув.

Эбү Бэкир ﷺ орой юу хийснээ ярьж өгөв. Уг сэтгэл харамгүй үйлийн хариуд сэтгэл нь хэт уярсан Алладын Элч ﷺ гараа өргөж Хазрат-и Эбү Бэкирийн төлөө (дуа хийн) залбирав.⁴⁵

Түүнчлэн Ухуд Дайнд хоёр хүү, аав, нөхөр ба дүүгээ алдсан нэгэн эмэгтэйн, Расулаллахыг ﷺ гэх хайрын илрэл хэчнээн сургамжтай:

Ухуд өдөр Мадина нэгэн мэдээлэл авч очицгоожээ. “Мухаммэд ﷺ хөнөөгдөв!” гэхлээр нь хотод хүмүүс хашхирч орилон дуу нь тэнгэрт хүрэв. Хүн бүр аянаас ирэгсдээс мэдээлэл авахыг хичээж байв. Энсаруудын нэг болох Сүмэйра Хатанд хоёр хүү, аав, нөхөр ба дүү нь шэхид болсныг хэлсэн ч тэр ариун хатагтай огт тоохгүй, сэтгэлээ зовоосон жинхэнэ зүйл буюу Алладын Элчийн байдлыг асууж:

“Түүнд ямар нэгэн юм болоогүй биз?” гэсээр байв.

Сахаба-и кирам хариуд нь:

“Аллахад талархал хүрэг, байдал нь сайн. Тэр, чиний хүссэн шиг амьд!” гэгцгээв.

Сүмэйра Хатан:

“Түүнийг харахгүй бол сэтгэл минь тайвшрахгүй, надад Алладын Элчийг харуулаач.” гэв.

45. Хар. Хаким, III, 7/4268; Ибн-и Кэсир, эл-Бидаяа, III, 222-223; Али эл-Карий, Миркат, Бейрут 1992, X, 381-382/6034; Эбү Нуайм, Хилье, I, 33.

Түүнийг харуулахад, бушуухан очоод хувцасны хормойноос нь барьж:

“—Аав ээж минь чамд золиос болог, Расулаллах минь!
Чамайг эрүүл байхад би өөр юунд ч санаа зовохгүй!”
гэв. (Ибн-и Хишам, III, 51; Вакидий, I, 292; Хэйсэмий, VI, 115)

Энэс бин Малик ингэж ярив:

Расулаллах -ын дэргэд нэгэн эр ирж:

“—Аая Расулаллах аа! Кияамэт хэзээ вэ?” гэв.

Гэгээн Элч маань :

“—*Чи Кияамэт өдрийн төлөө юу бэлтгээ вэ?*” хэмээн асуухлаар нь тэр ч:

“—Аллах ба Элчийнх нь хайрыг...” хариуг өгөв.

Иймийн тул Хүндэт Элч маань:

“—*Тэгвэл чи хайртуудынхаа хамт байх болно.*” хэмээн айлдав.

Энэс үүний араас ингэж хэлнэ:

“Исламд орохоос гадна өөр юу ч биднийг, Аллахын Элчийн **“Гарцаагүй чи хайрласантайгаа хамт байна.”** хэмээх үгийн чинээ баярлуулаагүй юм. Би ч Аллахад, Түүний Элчид, Эбү Бэкирт ба Умарт хайртай бөгөөд - тэдний хийсэн үйлсийг хийж чадаагүй хэдий ч- тэдэнтэй хамт байхыг найдаж байна.” (Мүслим, Бирр, 163)

Мэдээж Аллахын Элчийн энэ сайн мэдээнд багтан орохын тулд итгэгч бүр Расулаллах -ын маань хайр,

хүсэл ба гэрэл туяагаар зүрх сэтгэлээ чимэглэх хэрэгтэй юм.

Хүндэт Элч ﷺ -ийг маань хальж одсон тэр өдөр асхабын байдал гуниг шаналлаасаа шатаж хайлсан лаатай адил болцгоов. Тэр өдөр Аллахын Элчээс салахын зэрэгцээ гэнэтийн тэр хагацлын түймэр олны сэтгэлийг үймүүлж сахаба ухаан алдсан мэт болцгоов. Хазрат-и Умар ؓ мэтээр хяналтаа алдацгаасан байв. Хазрат-и Эбү Бэкир ؓ хүмүүсийг тайтгаруулах есөн зүйлийн арга чарга хайж байв. Учир нь Түүнийг харахгүйгээр ганцхан өдөр ч байж чаддаггүй итгэгчид энэ өдрөөс хойш түүнийг харахгүй. Энэхүү гунигийн галд тэвчиж чадаагүй **Абдуллах бин Зейд** ؓ гараа тэнгэр өөд өргөн, өнчин зүрхээ нээж:

“Аяа Раб минь! Одооноос эхлэн нүдийг минь сохор болго! Би хамгаас илүү хайрласан Пайгамбараасаа хойш дэлхийд юуг ч эс харья!..” хэмээн харууслын нулимстайгаар залбирахад, нүд нь төдөлгүй сохор болов.⁴⁶

Эбү Бэкир ؓ Расулаллах ﷺ -ыг өөд болсноос хойш ямар нэг хадис дамжуулах болоход Аллахын Элчийг санан уйлж өөрийгөө хүчлээд ч ярьж чадахгүй байлаа.

Эбү Хүрэйрэ ؓ түүний энэ байдлыг ингэж тайлбарлав:

“Эбү Бэкир t индэрт гараад:

«–Та нарын мэдэхээр Расулаллах ﷺ ноднин та нарын дунд, энэ миний зогссон шиг зогсож байсан...» гэв. Дараа

нь уйлав. Дараа нь энэ үгээ давтаж дахин уйлав. Гурав дахь удаагаа хэлж биеэ барьж чадалгүй дахиад уйлав.”
(Хар. Тирмизий, Дэват, 105/3558; Ахмад, I, 3)

Эбү Бэкир Хазрат-и Пайгамбарыг маань эсэн мэнд байхад байнга дэргэд нь байсан хэрнээ эгнэгт Түүнийг санаад хамт явдаг байв. Расулаллахыг өөд болсноос хойш бол уг хагацлаас болж Түүнд хүрэх хүсэл нь бүр ширүүдсэн байв.

Хазрат-и Аиша эх маань, аавыгаа нас барах үедээ Хазрат-и Пайгамбарт хүрнэ хэмээн хэрхэн догдолж байсныг ингэж илэрхийлнэ:

“Аав Эбү Бэкир минь нас барах үедээ:

«–Өнөөдөр ямар гариг вэ?» гэж асуув. Бид:

«–Даваа гариг» гэв.

«–Хэрэв би өнөө шөнө нас эцэслэвэл маргааш өглөөг битгий хүлээ! Миний хувьд хамгийн сайхан өдөр ба шөнө Расулаллах -д маань хамгийн ойр болох тэр мөч. (Өөрөөр хэлбэл Түүн дээр хурдхан хүрэх мөч юм.)» гэв.”
(Ахмад, I, 8)

Асхаб-и кирамаас зарим нь нэг хормын өмнө ч гэсэн Аллах болон Элчид хүрэх нь дөхсөн, Түүнд хайртай өвчтнүүдийг атаархан хараад тэднээс Сэтгэлийн Хаанд маань мэнд дамжуулаарай гэж хүсдэг байлаа.

Мухаммэд бин Мүнкэдир , Расулаллахад хайртай Хазрат-и Жабирын амьдралын сүүлийн мөчид нь тэднийд зочлон очсон байв. Түүний нас барах мөч нь ихээр

дөхснийг ойлгоод Расулаллахын хагацлаар сэтгэл нь зовж буй Жабирыг ﷺ тайтгаруулахаар:

“Расулаллахад ﷺ маань бидний мэндийг хүргэ!” гэжээ.
(Ибн-и Мажэ, Жэнаиз, 4)

Расулаллахад хайртай сахаба-и кирам нь Хазрат-и Пайгамбарын тухай дурсамжийг сонсохлоор асар их тааламж авдаг байв.

Бэра ﷺ, завшаан бүрт Аллахын Элчийн тухай нэгэн дурсамж сонсохыг хүсдэг аавынхаа тухай ингэж ярина:

“Үнэнч Эбү Бэкир ﷺ, ааваас минь арван гурван дирхэмээр нэгэн шохой худалдаж аваад:

«–Бэра! Үүнийг манайд хүргээд өгөөдхөөч.» гэв.

Аав:

“–Үгүй! Мүшрикчүүд таныг мөшгин хайж байхад Расулаллахын ﷺ хамт Маккагаас Мадинад яаж нүүснээ ярихгүй бол явахгүй” гэв.

Тэгэхлээр нь Эбү Бэкир ﷺ нүүдлийн тухай ингэж ярив:

“–Бид хоёр агуйгаас гараад замдаа орлоо. Тэр шөнө ба дараа өдөр нь бас явган явсан. Үд дундын аагим халуунд сүүдэр олдох болов уу гэж би эргэн тойрноо нэг гүйлгэн харав. Ойрхон нэг сүүдэртэй хад байна. Шууд сүүдэрт нь очиж газрыг засаад Аллахын Элчийн ﷺ төлөө тэнд нэгэн даавуу дэвслээ.

«- Болгоогтун, аяа Расулаллах! Жаахан амрахтун!» гэв.

Хүндэт Элч амарч эхлэв. Би эргэн тойронд ирж явагсад байна уу хэмээн орчноо ажиглав. Нэг харвал хоньчин хонио тууж явна. Тэр ч над шиг сүүдэр хайж байлаа.

«-Чи хэний малчин бэ?» гэж асуусан. Курайшаас нэгний нэрийг хэллээ. Хэлсэн хүнийг би таньж байв.

«-Хонинд сүү бий юу?» гэвэл, «Байгаа» гэв.

«-Тэгвэл бидэнд жаахан сүү сааж өгнө үү?»⁴⁷ гэвэл, «Тэгье, болно!» гэлээ. Тэгээд нэгэн хонь барив. Би малчинд, хонины дэлэнг болон гараа сайхан арчиж цэвэрлэхийг захилаа. Тэр ч гараа цэвэрлэв. Хэсэг сүү сааж надад өглөө. Хажуудаа Расулаллахын төлөө амыг нь ч даавуугаар бөглөсөн нэгэн дашмаг авч явсан байлаа. Түүнээс сүүн дээр ус нэмэхэд сүү ч хөрөв. Дараа нь уг сүүг Орчлонгийн Хүндэт Эрхэмийнхээ дэргэд авчрав. Тэр ч сэрсэн байв. Би түүн рүү сунган:

47. Арабчуудын ёс заншлаар зорчигчдод бүх амьтдын сүү чөлөөтэй гэж үздэг байв. Малчдадаа үүнийг сургаж шинэ малчиндаа ч хажууд нь хэн нэгэн ирвэл сүү харамлахгүй байхыг сурган шаарддаг байв. Исламд ёс заншлын дагуу шийдвэр өгөхийг зөвшөөрсөн байдаг. (Сүхэйлий, Равду'л-Үнүф, Бэйрут 1978, II, 152)

Аллахын Элч ингэж айлдана: “Турван бүлэг хүн бий, Аллах Таала киямэт өдөр тэдэнтэй (тааламжтай) ярихгүй. Эд нар: Хажуу дахь усныхаа илүүг зорчигчдод өгдөггүй хүн, бараагаа зарах тулд -худлаар- тангараг өргөдөг хүн ба халифэд ам өгч, халифэ өөрт нь өгөхөд хэлсэн амандаа хүрч, өгөхгүй бол амласнаа барьдаггүй хүн мөн.” (Эбү Давуд, Бүюү, 60/3474)

«- Болгооно уу, уугтун Расулаллах!» гэлээ.

Аллахын Элч ﷺ сүүг ууж би ч жаахан санаа амрав...” (Бухарий, Асхабу’н-Нэбий, 2; Ахмад, I, 2)

Сахаби нар Расулаллах ﷺ-д маань маш их хүндэтгэл, эрхэмлэл ба хайр үзүүлдэг байсан бөгөөд зарим нь Расулаллахын ариун гар хүрсэн хэмээн толгой дахь үсээ авахуулдаггүй байв. (Эбү Давуд, Салат, 28/501)

Сахаби эмэгтэйчүүд хүүхдүүддээ Аллахын Элчийг хайрлахыг сургасан доорх явдал нь хайрын маш гоё нэгэн илэрхийлэл юм:

Сахаби эмэгтэйчүүд, хүүхдүүдийгээ Аллахыг Элчтэй уулзалгүй удвал тэднийг загнадаг байв. Хүзэйфэ ؓ хэдэн хоног Расулаллах ﷺ -ыг маань хараагүй тул ээж нь уурлаад загнажээ. Өөрөө үүнийг ингэж ярина:

“Ээж надаас асуув:

«–Аллахын Расултай сүүлд хэзээ уулзав?»

Би:

«–Хэд хоног Түүнтэй уулзаж чадаагүй.» гэлээ. Тэр надад ихэд уурлан маш ширүүн загнав. Би ч:

«–Түр хүлээ ээж ээ, битгий уурла! Би шууд Расулаллах ﷺ -ынхаа дэргэд очъё, Түүний хамт үдшийн мөргөлөө ч үйлдье, тэгээд Түүнээс надтай хамт, таны төлөө өршөөл гуйхыг хүсье.» гэлээ...” (Тирмизий, Мэнакиб, 30/3781; Ахмад, V, 391-392)

Расулаллахын тэргүүн мүүззин, Пайгамбарын мэсжидийн алтан гургалдай **Хазрат-и Билал** т-ын байдал бүр өөр байв. Аллахын Элч мөнх бусыг үзүүлж хорвоогоос халихад Хазрат-и Билал бараг хэлгүй юм шиг болж ам нээхээ болив. Өргөн Мадина түүнд давчуу санагдах болжээ.

Халифэ болох Хазрат-и Эбү Бэкир , Аллахын Элчийн үеийн эзаны хүндэт дурсамжийг сэргээх хүслээр Билалаас эзан уншихыг нь хэдэн дахин гуйв. Тэр пайгамбарт хайртай, хөөрхий Билал:

“–Аяа Эба Бэкир! Хэрэв чи миний хүслэнг асуувал Расулаллахаас хойш эзан унших тэнхээ үлдээгүй. Намайг битгий албад. Юу ч болсон намайг байгаагаар минь орхи.” гэж уучлал гуйв.

Харин Хазрат-и Эбү Бэкир , Расулаллахыг санагалзан Билалаас тэр сайхан үеийн эзаныг дахин дахин нэхэж:

“–Үммэт, Расулаллахаас хойш Түүний мүүззинийг ч алдах хэрэг үү?” гээд байв.

Олон олон гуйлтыг дийлсэнгүй Билал, эцэст нь нэгэн өглөөний эзанд толгойгоо бөхийлгөн нүд нь нулимстайгаар, минара (цамхаг) дээр гарсан ч нүдэнд нь өнгөрсөн тэр жаргалтай үеийн дурсамж амилж хоолой нь зангиран эзанаа дуудаж чадалгүйгээр доош буув. Эбү Бэкир ч өөр үг хэлээгүй.

Билал Аллахын Элчийн эрхэм дурсгалаар дүүрэн Мадинад удаан байж чадаагүй, тэр өглөөний мөргөлийн дараа шууд замд гарав. Дамаскад очив. Хурдхан л

Расулаллахад хүрэх санаагаар, хил хязгаар гэлгүй шэхид болох зорилгоор дайнд оролцсоор, гэтэл -тэнгэрлэг заяагаар- удаа бүрт гази (баатар) болж байв. Иймэрхүү байдалтай олон жил өнгөрөв. Түүнчлэн Дамаскыг мөхөөж хорин таван мянга газийг авч явсан аймшигт тахал хүрсэн ч Тэнгэрлэг нууц учраар Хазрат-и Билал дахиад амьд үлдэв. Гэтэл сэтгэл нь уг хагацлын түймрээр ассаар шатсаар явав.

Нэгэн өдөр зүүдэндээ Расулаллах ﷺ-ыг харав. Пайгамбар маань:

“–Билал аа, энэ хагацал чинь юу вэ! Над дээр ирэх цаг чинь одоо хүртэл болоогүй юү?” хэмээн ээмлэв. Тэгэхлээр нь Билал ﷺ гунигтайгаар сэрж шууд замд гарч Гэгээн Элчийн Ариун Оршуулгыг зочлохоор Мадинад ирэв. Тэрээр Аллахын Элч ﷺ -ийн маань ариун булшинд нь нүүрээ наан уйлж байхад Хазрат-и Хасан, Хазрат-и Хүсэйн хоёр ирэв. Билал ﷺ, Расулаллах ﷺ –ын маань диваажингийн анхилуун үнэртнүүд хэмээн энхрийлдэг хоёр зээг нь хармагцаа ухаан нь балартан шууд тэднийг тэврэн үнсэж эхлэв. Тэд:

“–Аяа Билал аа! Эзаныг чинь сонсохыг их хүсч байна аа!” хэмээн дахин дахин гуйсны эцэст Билал эзан уншиж эхлэв. Тэр мөчид Мадина найгав. “Эшхэдү эннэ Мухаммэдү’р-Расулуллах” гэхэд нь эр-эмгүй бүх хүн Аллахын Элч амилав гэж бодон Пайгамбарын Мэсжидийн замд орцгоов. Расулаллах ﷺ –ыг маань өөд болсноос хойш

Мадинад хүмүүсийн ингэж их уйлсан өдөр тохиогоогүй билээ.⁴⁸

Расулаллахад хайртай уг ариун сахаба, жар гаруй настайдаа Дамаскад нас эцэслэжээ. Нас барахдаа:

“–Маргааш Аллахын тааллаар хайрт андууд дээрээ; Хазрат-и Мухаммэд ﷺ болон найзууд дээрээ очно” хэмээн баясч байв.

Нэг талд эхнэр нь:

“–Би одоо яах билээ!” гэж уйлан байхад, нөгөө талд сэтгэл нь Пайгамбарын санагалзлаар дүүрэн Билал ؓ:

“Ямар сайхан юм бэ!” хэмээн баясч байв. (Зэхэбий, Сиер, I, 359)

Асхаб-и кирамын уг оргилсон хайрыг хадис-и шариф дамжуулахад ч илэрхий харж болно. Сахаба-и кирам нь Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -аас хадис-и шариф дамжуулж байхдаа, санаандгүй буруу юм хэлэхвий гэсэндээ өвдөг нь чичирч царай нь цайдаг байв. Жишээлбэл Абдуллах бин Тэс’үүд “*Расулаллах ингэж айлдав*” гэж байхдаа хэт ихээр дагжин чичирдэг байв. Түүнчлэн олон ч сахаба, хувь хүнийхээ дутагдлаа онцгой анхааран ямар нэг үгийг Аллахын Элчид хамаатуулан ярихдаа: “*Ингэж эсвэл үүн шиг, үүнд дөхүү байдлаар айлдав...*” мэтийн үгээр илэрхийлдэг байв. (Ибн-и Мажэ, Мукаддима, 3)

48. Ибн-и Эсир, Үсдү’л-Габэ, I, 244-245; Зэхэбий, Сиерү А’лами’н-Нүбэла, Бейрут 1986-1988, I, 357-358.

Учир нь *Тэр маш агуу нэгэн пайгамбар байсан* бөгөөд Расулуллахын (дээр нь сууж) хутба уншиж байсан хасарваанын мод, Түүний хагацлаар шатан уйлав. Мөн цангасан үммэттээ хуруунаасаа гайхамшгийн ус гоожуулав. Абдэст авсан усны савнаас нь балгасан өвчтөн эдгэрэв. Хоолны ширээнд нь суугсад идээ ундааны тэсбихийг нь сонсов.⁴⁹ Түүнээс үлдсэн гээг ба сахлын ариун үснүүдийг, мэсжидийн индэрт хадгалж “сахал-и шариф” нэрээр хэдэн олон зууны турш үммэтэд нь энэрэл болов.

Кияамэтэд махшэр имам нь Тэр;

Гэмтнүүдийг өмгөөлөх өмгөөлөгч Тэр;

Үммэтийнхээ төлөө “үммэтий, үммэтий” гэж дуудагч нь Тэр ﷺ...

Ливау’л-хамд (Талархлын Далбаа) Түүний гарт...

Хамаг пайгамбарууд Түүний сүүдэрт...

Диваажигийн хаалгыг онгойлгох анхны гар, Түүний л гар...

Шэйх Галиб тус үзэгдлийг маш сайхан дуулжээ:

Мөнхийн ордны индэрт хутбаг чинь уншина

Яллах шүүхэд шийдвэр чинь хүчинтэй

Худаяа огторгуйд Гүлбанг-и күдүүм⁵⁰ чинь татна

49. Тэсбих нь Аллахын нэрийг давтан дурдах мөн. Энэ ба төстэй га - хамшгийг харахын тулд. Бухарий, Мэнакиб, 25.

50. Гүлбанг-и күдүүм: 1. Шашны хөгжимтэй хамт дуулдаг ёслолын магтаал дуу эсвэл залбирал. 2. Хүндлэн ирэгчийг ёслолоор угтах ба ирэгчийг магтахын тулд хэлсэн үгс.

*Тэнгэрийн оронд Чиний хүндэт нэрийг дурдана
Чи Ахмэт у Махмуд у Мухаммэд Элч минь
Аугаа Эрхээс бидэнд хайрласан төгсгөлгүй хаан
Эрхэм минь*

Асхаб-и Кирамын Дараа Ирсэн Хайрын Хүрхрэнүүд

Хамаг орчлонг бүрхсэн энэрэл Хазрат-и Пайгамбар ﷺ-ын маань уг хайрын хамт олон, сахабагийн дараа ч мөн адил шинэхэн, догдолсон баяр хөөртэй бяцхан горхинууд болж тэр учралын далай руу үргэлжлэн урссаар байлаа. Учир нь дэлхий ба ахиратын аз жаргал, эрүүл мэнд нь Түүний хайрын өв хөрөнгөөр л хэрэгжих боломжтой.

Аллахын Элч ﷺ амраг нөхдөө кияамэт хүртэл үргэлжлэхийг хадис-и шарифдаа ингэж илэрхийлнэ:

“Үммэтийн минь дотор намайг хамгийн их хайрлагсдын нэг хэсэг нь надаас хойш ирэгсдийн дундаас гарна. Тэд намайг харахын тулд эд бараа болон гэр бүлийнхнийгээ зориослохыг хүсэн тэмүүлцгээнэ.” (Мүслим, Жэннэт, 12; Хаким, IV, 95/6991)

Рабминь, сулдорой бид бүхнийг уг хадис-и шарифад багтан орогсдын нэг болгох болтугай! Амин!..

Пайгамбарын хайртуудын хувьд, Аллахын Элчийн хайрын хамаг зовлон бэрхшээлийг даван туулсныг харуулах уг жишээ нь маш сургамжтай:

Абдуллах бин Мүбарак ярина:

“Би **Имам Маликийн** дэргэд байлаа. Бидэнд Алладын Элчийн хадис-и шарифаас дамжуулж байв. Тэр үед түүнийг ямар нэг зүйл зовоож байгаа нь царайнаас тодорхой байв. Царай зүс нь өөрчлөгдөн цонхийсон хэдий ч Расулаллах ﷺ-ын хадис-и шарифуудаас зогсолтгүй ярьж байв. Хичээл дуусч хүмүүс тарсны дараа би:

«—Эбү Абдуллах аа! Өнөөдөр чамайг нэг л хачин байхыг анзаарсан» гэхэд.

Тэр:

«—Тийм ээ, хичээлийн явцад нэгэн хилэнц ирээд намайг дахин дахин хатгав, тэр бүгдийг би тэвчсэн. Энд зөвхөн Расулаллахыг агуу ихээр хүндэтгэсэн учраас тэссэн.» гэв.”⁵¹

Имам Малик Хазрат нь Расулаллахын гишгэсэн шороог хүндэтгэн Мадина хотод унаа унаагүй. Гутал өмсөөгүй. Өөрөөс нь хадис-и шариф асуухаар зочин ирэхэд нь абдэст авч толгойдоо алчуур ороож сайхан үнэртэн түрхэн өндөр газар суусны дараа л хүлээн авдаг байв. Өөрийгөө Алладын Элчийн сүнсний онгонд бэлтгэн Түүний ариун үгийг дамжуулах болсон учраас ёс суртахуундаа хэтэрхий анхаардаг байв. Тэрээр Равзад имам байхдаа байнга нам дуугаар ярьдаг байв. Тэр үеийн халифэ **Эбү Жафар Мансур** чанга дуугаар ярихад нь:

“Аяа Халифэ минь! Энэ орчинд дуугаа намсга! Аллах Таалагийн, Пайгамбарын маань дэргэд чанга дуугаар бүү

51. Мүनावий, Фэйзү’л-Кадир, Бейрут 1994, III, 333; Сүюүтий, Мифтахү’л-Жэннэ, х. 52.

*ярь хэмээх сануулга нь чамаас хэт илүү эрдэмтэй асхаб-и
кирамын хувьд ч хүчинтэй байв!..” гэв.*

Мөн Имам Малик Хазрат, өөрийг нь зовоосон
Мадинагийн захиралд эрхээ халал болгож (уучилж):

*“Махшэр өдөр, Расулаллахын удмын хэн нэгэнд
гомдсон байхаасаа ичмүй!..”* гэсэн байв.

Аллахын Элчтэй хайраар холбогдсон үммэтийнх нь
томчуудаас **Сэйед Ахмэт Есэвий** Хазрат нь 63 настайдаа
өөд болсон Расулаллахыг гэсэн уужим хайраасаа болоод
уг наснаасаа хойш дэлхий дээр алхахаас хагацан, нас
бартлаа арван жилийн турш булш шиг нэгэн газар үнэн
зөв сургаалын (боловсруулах) ажлаа үргэлжлүүлэв.

Томоохон Хадис эрдэмтэн, мүжтэхид **Имам Нэвэвий**
Хазрат ч оршигчийн Тэр Туяаг тарвас хэрхэн иддэг
байсныг сонсоогүй тул амьдралынхаа турш тарвас идээгүй
юм. Амьдралынх нь хамаг үеийг бүрхсэн пайгамбарт
үнэнч байх сэтгэлээр, тарвас идэхдээ Түүний аргаас өөр
байдлаар хандах магадлалаас хол зогссон аж.

Даяарын Эзэн Хаан **Явуз Султан Сэлим Хаан**,
өөрийг нь Расулаллахын үнэнд хүргэх андыг, дэлхийн
хамаг хэмжээнээс дээш гэж үзэж:

*Дэлхийд падишах болох нь нэгэн хуурай маргалдаан аж;
Нэгэн андад боол болох нь хамгаас эрхэм аж!..*

гээд Аллах ба Элчийнх нь анд нарт дөхөж чадахын
үнэ цэнэ ба санагалзлыг ийнхүү илэрхийлсэн байдаг.

Дээр үед тамгандаа цэцэн үг эсвэл бэйт буюу хоёр мөрт бадаг сийлүүлэх заншилтай байв. **Бэзм-и алэм Валида (Хааны эх) Султан** нь Аугаа Эрхийн уг хорвоог Мухаммэдийн Туяаны нэр хүндээр туурвигдсаныг илэрхийлэхийн тулд тамгандаа:

*Мухаббатаас (хайраас) Мухаммэд бий болов,
Мухаммэдгүй мухаббатаас (хайраас) юу үүсэх вэ
дээ?!
Илэрсэнд нь Бэзм-и алэм зууч болов... хэмээх мөрийг
сийлүүлэв.*

Фузулий, алдаршсан Усны Магтаалдаа энэ тухай ингэж илэрхийлнэ:

*“Аяа нүд, Аллахын Элчийн хайраар сэтгэлд минь асч
шатсан гал дээр нулимсан ус битгий асга! Учир нь хэт
хайрын халуунаар түлсэн галд ус асгах нь арга чарга биш.
Энэ хайрын гал унтрах үгүй ээ!”*

*“Гэвч нүд минь Түүний хайраар тэгтлээ ихээр уйлаад
эргэх энэ тэнгэр нь бүрэн усан өнгөтэй юм уу; эсвэл нүднээс
гоожсон ус хамаг тэнгэрийг бүрхсэн үү?.. Мэдэхгүй юм;
Би төөрчихлөө.”*

*“Цэцэрлэгч, сарнайн цэцэрлэгийг услах гэж хий дэмий
битгий зүтгэг! Учир нь мянган сарнайн цэцэрлэг усалсан
ч Аяа Расулаллах, тэгсэн ч Чиний нүүр шиг сарнай хэзээ
ч дэлгэрэхгүй!..”*

*“Андууд аа! Хэрэв би Хазрат-и Пайгамбарын гарыг
үнсэх хүслээр үхвэл, хөрснөөс минь нэгэн ваар хийж
түүгээр Тэр агуу хайртыгаа усаар дайлцаа!. Ингээж*

Түүний гарыг үнсэн шафаатад /өмгөөлөлд/ нь хүрч магадгүй.”

“Тэр Энэрлийн Пайгамбарын хөл хүрсэн, хэсч зугаалсан ариун хөрсөнд хүрье хэмээн ус огт зогсолгүй, он удаан жилээр чулуунаас чулуунд мөргөн тэнүүчлэн урсч байдаг юм.”

Мөн Сүлэйман Чэлэби:

“Нэгэн сонин туяа- наран эрвээхий мэт!..” гээд нар ч гэсэн Түүний эргэн хажууд эрвээхий болсныг илэрхийлнэ.

Султан I Ахмад Хаан нь Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань ариун хөлийнх нь хэвийг малгайн дээрээ зуруулж дүгнэн бодох ухаанаас нь эрдэм авахыг хичээж:

*Титэм шигээ байнга толгойдоо авч явбал яахав
Тэр Элчдийн Хаан Хазратын Кадэм-и пакыг нь⁵² ...
Гүл-и гүлзар-и нүбүввэт нь⁵³ Тэр хөлийн эзэн мөн,
Ахмэд рүү зогсолгүй урагшил, нүүрээ тэр Сарнай
хөлд нь хүргэ!... мөрүүдийг бичив.*

Азиз Махмуд Хүдаяи Хазрат ч уг хайрыг ингэж илэрхийлнэ:

*Күдүүм чинь⁵⁴ энэрэл, , жаргал аяа Расулаллах!
Зүхүүр чинь⁵⁵ хайрын зовлонд эмчилгээ аяа*

52. Кадэм-и пак: Цэв цэвэр (ариун) хөл.

53. Гүл-и гүлзар-и нүбүввэт: Пайгамбарлаг цэцэрлэгийн сарнай.

54. Күдүүм: Алсаас ирэх, хөл тавих, урагшлах

55. Зүхүүр: Илрэх.

Расулаллах!

Гаднаас ч дотроос ч Худаяийг анагаа,

Тэр чиний хаалганы гэда⁵⁶ аяа Расулаллах!

Шүлэгч Набий нь хажжийн аянд Мадина руу дөхөх үеэр хамт явсан нөхдөөс нь нэгэн жанжин хөлөө санаандгүй Пайгамбарын дурсамж Равза-и Мутаххарагийн тийш хазайлгасанд маш их гунин санаа нь маш ихээр зовж Расулаллахыг гэсэн хүндэтгэлээ доорх агуулга бүхий шүлгэнд ийнхүү илэрхийлжээ:

“Аугаа Эрхийн назаргахи ба Тэрбээрийн Хайрт Пайгамбар Хазрат-и Мухаммэд Мустафагийн орон нутаг болох энэ газар ёс алдахаас болгоомжил!”

“Аяа Набий! Уг ордонд ёс суртахууны дүрмийг дагаж ор! Энд мэлэк болон ариун сүнсдийн эргэж тойрсон, пайгамбаруудын босгыг нь үнссэн ариун нэгэн онгон мөн!..”

Зүрхнээс асгарсан уг дотно хайрын хариуд, Расулаллахын гайхамшигт сургаалаар Равзагийн мүүззинчүүд, өглөөний мөргөлийн үеэр уг магтаалыг цамхгаас уншина. Расулаллахын уг сайшаал Набийгийн сэтгэлийг маш ихээр хөдөлгөн, нулимстай нүдээр Гавзад орно...

Сүүлийн үеийн том эрхмүүдийн нэг **М. Эс’ад** Хазрат нь Расулаллахыг гэсэн хайрын халуун гал дотор шатснаа маш сайхан илэрхийлнэ:

“Хайр минь, чиний гоо сайхны илэрлээс болж чамд хайртай хавар ч гал, сарнай гал, алтан гургалдай гал, цахилдаг гал, хөрс ба өргөс ч хүртэл хайрын гал дотор!..”

“Хамаг хайртыг шатаасан нь тэр ариун царайны чинь нар шиг гялбаат туяа юм... Ийм учраас сэтгэл гал, зүрх гал, хайраар чинь уйлах энэ хоёр нүд гал!..”

“Өдий чинээ галаар хайрын шэхидийг угаах боломжтой юу? Шарил гал, кэфэн/нас барсан хүнд өмсгөх цагаан өмсгөл/ гал, шэхидийг угаах амтат ус ч гал!..”

Өмнө нь христ байсан боловч Мухаммэдийн Үнэнийг ухаарах тааламжид хүрэхлээрээ нулимстай нэгэн итгэгч ба Пайгамбарын нэгэн хайрт болж хувирсан **Яман Өвгөн** нэрт, уг мэдрэмжтэй шүлэгчийн энэ мөрүүд хэчнээн гоё гээч:

Усгүй үлдэн шатаж буй цөлд амиа алдсан ч үл шаналнам

Галт уулууд шатна цээжинд минь, далайд унасан ч чийгийг үл мэдэрнэм

Тэнгэрээс галт бороо орж надад шингэсэн ч эс мэдэрнэ

Гоо сайхнаараа намайг амраа, би шатчихлаа аяа
Расулаллах

Хайраар чинь нүдээ хааж замд чинь амь алдах ямар их жаргал вэ!

Өрөөнд чинь насаа эцэслэх хувь надад заяахгүй болов уу, хаан минь?.

Нүд минь анихад, нэрээр чинь амь алдах баяр хөөр

Гоо сайхнаараа намайг амраа, би шатчихлаа аяа
Расулаллах

Дагаар орном хөөрхийлөлтэй би, энэ уйтгар нь Чамд
арга зам

Хэл минь шарагдан галаас буцна, доороос сануулга

Сэтгэл чинь юу хүссэн ч энэ Китмийрийг хайрла

Гоо сайхнаараа намайг амраа, би шатчихлаа аяа
Расулаллах

Расулаллахыг огторгуйд залрахад (Мираж) тэнгэрийн орнууд хэрхэн бишрэн догдолсныг шүлэгч **Кэмал Эдиб Күркчүоолу** ингэж илэрхийлнэ:

“Миражийн шөнө Расулаллахын царайг үзсэнээсээ авсан эрдмээр, Түүний алдрыг дэвшүүлэх гэж тэнгэр Расулаллахын хөл гишгэсэн газарт талархлын мөргөл үйлдэнэ!..”

“Хазрат-и Жэбраил, Хазрат-и Пайгамбарын агуу онгонд зочин болж орохын тулд шөнө бүр бишрэлтэйгээр ихрам руу орно!..”

“Хазрат-и Пайгамбарыг нэг удаа харсан нь Түүний сарнайн царайнд автан ухаанаа алдана! «Аллах, Аллах!..» дуугаараа дахин харах бишрэлтэд автана...”

Аллахын Элч ﷺ ямархуу гэрч гээч- Түүнийг удирдамж болгож үгэнд орогсдын аль нэг нь тэнгэр дэх одод шиг хүмүүнлэгийн тусгай төлөөлөгч болж; үүрд мөнхийн жаргалд хүрцгээжээ. Асхаб-и кирам, Эрхийн андууд ба салихчууд, бүгд Орчлонгийн Тэр Мөнхийн Хүндэтэд ойртож чадсанаа хэрээр эрдэм ба үнэ цэнийг олсон байдаг.

Абдуллах бин Зэйд, Билал-и Хабэший, Имам Нэвэвий, Сэйд Ахмад Есэвий зэргийн сэтгэлийн байдлаас бидэнд хэр их хувь байна вэ?.. Бид нар ч асхабаас хойш үргэлжилж ирсэн хайрын энэхүү илрэлийн хүрээнд, Аллахын Элчийг хайрлах хайрын түвшнээ хэмжих ба Түүнд хэр сайн үммэт болж чадсанаа дүгнэж сүнсэндээ сэргэх ба амилах тариа тарих ёстой.

Бидний энд дурдсан Исламын томчуудын байдал нь мэдээж баатар, “од” хүмүүсийн хэмжээс мөн. Гэтэл тэднийг кияамэт хүртэл ирэх мусульманчуудын сэтгэлийн тэнгэрт од болгогч нь Расулаллахаас мэдэрсэн хайр, хүсэл ба холбооны эрчим мөн.

Хайр нь хоёр сэтгэлийн хоорондын цахилгаан шугам шиг холбоо гэдгийг бид мэднэ. Сайн нэгэн итгэгч болохын тулд зүрхэнд энэ шинжийг бий болгох нь шаардлага юм. Өнөө үед хүн төрөлхтний туулж буй бухимдал нь зүрхний уг шинж алга болсноос л үүсдэг. Ийм л учраас маш олон үнэ цэнэ хохирч хүний сэтгэлийн гүнд хагарч бутлагдаж байна. Сэтгэлийн урсгал чиглэл ч байнга энэ дэлхийтэй (түр зуурын хуурмаг зүйлстэй) холбоотой болох үед хойд насанд хүрэх замыг хэн ч олж чадахүй. Зүрхний хайраас

жинхэнэ хайр луу явах нь, Мэжнүний Лэйлад дурласан аяллаа Мэвлад цэглэсэн шиг, түүний зүрхээ дагасны үр дүнгээр боловсорч жинхэнэ хайранд дассанаар боломжтой болно. Өнөө цагт хүн төрөлхтөнд ийм л хайрын хэрэгцээ их юм. Хүн төрөлхтөн дэх хамаг харгислал, муу муухай, дутуу дулимаг байдал бүгд хайргүйдлээс үүсдэг юм.

Жинхэнэ хайрын хэмжээ нь хэрэгтэй бол хайрынхаа төлөө өөрийгөө золиослох зэргээр хэмжэгдэнэ. Үнэхээр их хайртай нэгэн- хэрэгтэй үед амиа өгсөн ч өөрийгөө золиос боллоо гэж бодохгүй. Үнэндээ өрөө төлсөн юм шиг санагдана. Гэтэл жинхэнэ хайрыг таньдаггүй, хайраас хувь аваагүй хүмүүс төгс замд орохгүй бөгөөд биеийнхээ мэдэлд амьдарч сэтгэлээ хий дэмий зарцуулж буй хэрэг юм.

Уулсын хүлээн аваагүй захиасыг дааж авах нь үнэндээ хүнд олгосон тэнгэрлэг онцгой эрх юм. Уг олдвор ба онцгой эрх бүхий үнэн хэргээр хүртэх нь жинхэнэ хайранд хүрэх зам мөн. Учир нь хүний сүнсний тэмцэл зөвхөн чин хайрын дотор хайлж алга болно. Төгс хүн үлгэр жишээ нэгнээс авсан эрдмийг хараад адгуусны дур хүслээ арилган сэтгэлээ диваажингийн цэцэрлэг болгох нь тэнгэрлэг олон үзэсгэлэнд хүрэх цонхыг өөртөө нээнэ.

Раб маань Кур’ан-и Кэримд “Рухаасаа үлээв.” (эл-Хижр, 29) хэмээн айлдаж хүнд өөрөөсөө өгсөн хүндэт гол зүйлийг сануулна. Хэрэв уг эрхэм гол зүйл нь итгэгчийг хайрын үр дүнгээр төгс төгөлдөрт хүргэж чадвал, тэр үед зүрх нь тэнгэрлэг нууцын хорвоо руу алхам алхмаар урагшилж эхэлнэ. Тэнгэрлэг хорвоогийн нууц, эд зүйлсийн

үнэн, хүн ба орчлон гэсэн нууц илрэн гарч ирэх ба кул нь цэвэр зүрхний үзвэрийг хүртэх болно.

Кул ийнхүү төгс байдалд хүрэхэд Аллахтай ойртож мунхгийн хөшиг нь нээгдэж эхэлнэ; “**ҮХЭХЭЭС ӨМНӨ ҮХЭХ**” гэсэн нууцаас хувь авна. Дэлхий болон түүнийг хайрлах хуурмаг хайр, түр зуурын бүх гоё сайхан зүйлс нэр хүндээ алдаж сэтгэлээс нь гарна. Ингээд сүнс нь Туурвигчдаа дөхөх- тайлбарлахын аргагүй тааламжтай замд хүрнэ.

Жинхэнэ хайрыг амсаагүй хүмүүс хүнд буй адгуусны хэм хэмжээг эвдлэн өнгөрч мэлэк рүү дөхөх замд алхам тавиагүй гэсэн үг. Хайрлахыг мэддэггүй зүрх нь боловсроогүй хөрстэй адил юм. Эрдэм, хайрлах юм. Учир нь оршихын нууц нь хайр юм.

Хүн төрөлхтнийг ядуурлаас аварч жаргалд хүргэх тэнгэрлэг энэрэл нь хүн төрөлхтөнд үсвэ-и хасэнэ болгон бэлэглэсэн Аллахын Элч маань мөн. Жинхэнэ хайрын зам нь жинхэнэ хайрыг Түүнээс сурах, Түүний төлөө өөрийгөө зориулах ба хайраараа Түүний мөрийг дагах мөн.

Учир нь Расулаллах хамаг орчлонгийн нүдний цөцгий, гол утга ба бий болохын учир, Аугаа Эрхийн том нэгэн бэлэг мөн. Тэрээр кул болон Эрх Таала хоёрын дундах учралын удирдамж мөн. Тэрбээр ойлгуулж үгээр илэрхийлэх боломжгүй тэнгэрлэг байдлаараа кулын албан зэрэгт бие нь мөнх бусыг үзэх хүртэл Аугаа Эрхэд үйлчлэх тал дээр бидэнд хамгийн агуу үлгэр жишээ билээ.

Үнэндээ Тэр орчлонгуудыг эзэлсэн энэрэл ба хайр мөн. Түүнийг дагасан хайрын сэтгэлүүд энэ хорвоод үргэлж Түүний хайрыг үгүйлэн санах бөгөөд ямагт Түүнээс хагацсаны гашууныг амсах болно. Сэтгэлийн энэ түймэр дотор:

“Гоо сайхнаараа намайг амраа, би шатчихлаа аяа Расулаллах!” хашхиралтаар хором мөч өнгөрөх бүрт улам ихсэх тэр хайраа илэрхийлнэ.

Эрхэм Бахаэддин Накшибэндийг, Юүнүсийг бас Мэвланаг сэтгэлийн тэнгэрт од болгосон ч энэ хайр мөн. Хазрат-и Мэвлана энэ хайраар үүрд мөнхийн ба жинхэнэ жаргалын оронд алхмаа хийсэн байдаг. Түүний жаргал нь эцэсгүй Жинхэнэ Мэдэл’тэй учрах байлаа. Учир нь тэд түр зуурын биеийн эрхээс аврагдаж үүрд мөнхийн зүг хөдөлсөн тул, зөвхөн мөнхөд баясна. Төгсгөл бүхий өөрөөр хэлбэл түр зуурын хуурмаг зүйлстэй жинхэнэ жаргал хэдий чинээ бас хэр тохиромжтой байж болох вэ?.. Учир нь жаргалын орны зам, хайрыг зохимжтой газар чиглүүлэхээр л дайрч өнгөрдөг.

Үнэндээ Хазрат-и Мэвланагийн энэ үгс нэг талаараа жаргалынхаа уг гарлыг ч толилуулна:

“Амьд байхдаа би Кур’аны боол мөн. Би Хазрат-и Мухаммэдийн хөлд наалдсан замын шороо мөн. Хэрэв хэн нэгэн миний энэ үгээс өчүүхэн төдий өөр үг дамжуулбал, би тэр хүнээс ч, түүний үгээс ч хол юм шүү.”

Хазрат-и Пайгамбар 齋-ын маань замынх нь шороо болох ба замд нь толгойгоо тавихын учир нь насаараа

Түүнд хайраар холбоотой амьдарч аль ч талаар Түүний сүннэтийг дагах гэсэн утгатай юм.

Түүнчлэн Оршигчийн Туяа’д зохимжтойгоор холбогдож Түүний оюун сэтгэлээр хучигдаж чадахын тулд Түүнтэй зүрхний холбоогоо батжуулж сэтгэлээ Расулаллахын хайраар гэрэлтүүлэх салават-и шарифыг үргэлж хэлж занших хэрэгтэй юм.

Салават-и Шариф

اللهم صلى على سيدنا محمد

Дуудлага: “Аллахүммэ салли а'лә сээеидинā Мухаммэд.”

Салаватын утга: “Аллах минь, Хүндэт Элч Мухаммэд'эд маань мэнд хүргэ.”

Аугаа Эрх нь Кур'ан-ы Кэримдээ Хазрат-и Пайгамбар ﷺ-ийн маань амьдралаар тангараг өргөсөн байдаг. Тэрээр Агуу нэрээ Элчийнхээ нэрийн хамт дурдсан бөгөөд итгэгч кул болохын тулд Түүний пайгамбар гэдэгт итгэж үнэмшихийг шаардсан байдаг. Мөн Түүний дэргэд дуугаа өндөрсгөхийг зөвшөөрөөгүй, ариун нэрийг нь энгийн нэр шиг дурдахыг хүсээгүй юм. Энэ бүхэн дээр нэмээд өөрөө болон мэлэкүүд нь Түүнд маш ихээр салат ү салам (мэнд мэдэх) хийдгийг мэдүүлж мөн тэдэн шиг Мухаммэдийн үммэтийг ч Түүнд маш ихээр салат ү салам хийхийг зарлиг болгосон байдаг.

Жишээлбэл аетэд:

“Аллах ба мэлэкүүд нь Пайгамбарт ихээр мэнд илгээнэ. Аяа итгэгчид ээ! Та нар ч Түүнд ихээр салават хийж чин үнэнээр дагаар орж мэнд хүргэцгээ.” (эл-Ахзаб, 56) хэмээн тушааснаар тэр агуу оршигчид салат ү салам хийх нь мусульманчуудын хувьд тэнгэрлэг нэгэн тушаал аж.

Асхабаас Үбэй бин Ка'б ﷺ ингэж ярина:

“Шөнийн гуравны нэг өнгөрөхөд Расулаллах ﷺ нойрноосоо сэрэн босч ингэж айлдав:

«Хүмүүс ээ! Аллахыг дурдацгаа! Аллахыг дурдацгаа! Газрыг байрнаас нь хөдөлгөх эхний суур (бүрээтэй төстэй нэгэн зүйл) үлээнэ. Араас нь хоёр дахь нь дагана. Үхэл хамгийн шируунээр дайрна. Үхэл хамгийн шируунээр дайрна.»

Хазрат-и Пайгамбараас:

«—Аяа Расулаллах аа! Би чамд ихээр салават-и шариф хийдэг. Үүнийг хэр олон хийх хэрэгтэй вэ?» гэж асуулаа.

«—Хүссэнээрээ хий.» хэмээв.

«—Залбирлынхаа дөрөвний нэгийг салават-и шарифт зориулбал зохих уу?» гэж асуулаа.

«—Хүссэн чинээгээрээ зориул. Гэхдээ түүнээс илүү хийвэл чиний хувьд илүү буянтай байх болно.» хэмээн айлдав.

«—Тэгвэл залбирлынхаа талыг салават-и шарифт зориулъя.» гэлээ.

«—Хүссэн хэмжээгээрээ. Гэхдээ илүү хийвэл чиний хувьд буянтай байх болно.» хэмээн айлдав. Би дахиад:

«—Тийм бол гуравны хоёр нь хүрэх үү?» гэж асуулаа.

«—Хүссэн чинээгээрээ. Гэхдээ нэмбэл чиний хувьд илүү буянтай байх болно.» хэмээв.

«—Тэгвэл залбиралд зориулсан бүх цагтаа Чамд салават-и шариф хэлбэл ямар вэ?» гэхлээр:

«—Тийм тохиолдолд Аллаx, хамаг саад төвгийг чинь шийдэж нүглийг чинь өршөөнө.» хэмээн айлдав.” (Тирмизий, Киямэт, 23/2457)

Үүнээс үзэхэд пайгамбарын хайртууд салат ү саламыг хэл яриандаа дадал болгодог аж. Учир нь салат ү саламууд итгэгчдийн сэтгэлд, Расулаллахын хайрыг ихэсгэх шалтгаан нь байх болно. Расулаллахыг зохимжтой ёсоор нь хүндэтгэн дагаж Түүний үсвэ-и хасэнэгээс хэрэглэх нь гагцхүү Кур’ан болон Сүннэтийн үнэнийг ухаарах үед л боломжтой юм. Энэ бүхэн зөвхөн Хүндэт Хазрат-и Мухаммэд ﷺ -ийн маань үлгэр жишээ ёс суртахуун ба зүрхний гүнд нь дөхөж очиход л боломжтой.

Түүний жинхэнэ онцлог шинжийг тайлбарлахад хэний ч ухаан чадвар хүрээгүй. Агуу ёс суртахуун ба ааль занг нь зохих ёсоор нь ойлгон ухаарч чадаагүй. Эрдэмтэд, ухаантад, сэтгэлийн хаад ба Жэбраил нь Түүний замд байхыг нэр хүнд, хаалганых нь гуйгч болохыг зол завшаан гэж үзэцгээв.

Нөгөө талаас Исламын ёс суртахуунд дуа- зикр (Аллахад талархах талархал), элчид нь хүргэх салаватаар эхлүүлж мөн л зикр, салаватаар дуусгадаг. Учир нь Пайгамбарын ﷺ тухай Аугаа Эрхэд дуа байдлаар хийсэн салават-и –шариф татгалзагдахгүй байх тухай нэгэн ойлголт бий. Залбирлынхаа эхлэл болон төгсгөлийг салат ү саламаар чимэглэх нь уг үнэнээс үүссэн. Өөрөөр хэлбэл дуа залбирал минь хүлээн зөвшөөрөгдөөсэй хэмээн найдаж буй хүн (зикр, салават гэх) хоёр дуаны дунд өөрийн залбирлаа хавсаргах нь түүнийг хүлээн зөвшөөрүүлэхэд хүрнэ.

Хазрат-и Умар ﷺ ингэж айлдав:

“Дуа залбирал нь газар тэнгэр хоёрын хооронд оршино. Расулаллахад салават хийхгүй бол дуа нь Аллахад хүрэхгүй.” (Тирмизий, Витр, 21/486)

Жишээлбэл нэгэн өдөр Хүндэт Расулаллах ﷺ маань мөргөлийн дараа Аллахад талархал болон салат ү салам хийлгүй мөргөл залбирал үйлдсэн хүнийг хараад:

“Энэ хүн яарав.” хэмээв. Дараа нь тэр хүнийг дэргэдээ дуудаж:

“Хэн нэгэн тань залбирахдаа эхлээд Аллах Таалад хамд ү салам хийж дараа нь пайгамбарт нь салат ү салам авчраг. Тэгээд хуссэнээрээ залбираг.” (Тирмизий, Дэават, 64/3477) хэмээн айлдав.

Ибн-и Аббас залбиралдаа Расулаллахтай ﷺ холбоотой байхын чухлыг ойлгуулах ийм нэгэн хадис дамжуулжээ:

Хайбарын еврейчүүд болон Гатафан аймгийн хооронд дайнтай байсан бөгөөд Хайбарын еврейчүүд тэдэнтэй тулах бүртгээ хожигдож байв. Эцэст нь:

“Аяа Аллах маань! Ахир цагт (Дэлхийн төгсгөлийн үед) илгээх тэр үмэт пайгамбарын нэрээр Чамаас биднийг ялагч болгохыг хүсч байна.” хэмээн залбирч энэ залбирлын араас Гатафаныг ялж буулган авчээ. Гэтэл Аллах Таала тэдний залбиралдаа дурдсан Хазрат-и Мухаммэд ﷺ -ийг пайгамбар болгон илгээхэд, Түүний пайгамбарын үүрэг болон авчирсан судрыг үгүйсгэв. Тэгээд Эрх Таала:

“Өмнө нь (Тэд пайгамбарын нэрийг хэрэглэж Түүний эрхэнд гэж) кафирчуудыг ялахыг хүсэх үед тэдэнд Аллахын онгоноос тэдний гар дахь (Тавратыг) баталсан судар ирж (Тавратаас) сурсан үнэнүүд нь нүднийх нь өмнө гарч ирэхэд түүнийг үгүйсгэв. Аллах ийнхүү

кафирчуудыг хараасан байдаг.” (эл-Бакара, 89) хэмээсэн аетийг буулгав. (Куртубий, II, 27; Вахидий, х. 31)

Үүнээс үзэхэд Хүндэт Расулаллах ﷺ –ын маань Эрхийн онгон дахь нэр хүндээр нь Аллахаас тусламж гуйсан мусульман бус хүмүүс ч Түүний тусламжтайгаар орчлонд ирсэн энэрэл ба элбэгийг ашигласан байдаг.

Аугаа Эрх нь Кур’ан-и Кэримдээ Аллахын Хүндэт Расул ﷺ -д хандан:

“(Аяа Элч минь ээ!) Чамайг тэдний дунд байх үед Аллах тэднийг зовоохгүй!..” (эл-Энфал, 33) хэмээн айлдав.

Уг тэнгэрлэг илэрхийлэл ч мүшрикчүүдэд хамааралтай юм. Ийнхүү мүшрикчүүд ч гагцхүү Түүнд бие махбодоороо ойр байсан тул ийм онцгой эрхтэй байхад, итгэгчид нь ямар ямар тэнгэрлэг шимийг хүртэхийг төсөөлөхийн аргагүй. Түүнчлэн тэр мусульманчууд зөвхөн Тэр Тусгай Оршигч (Гэгээн Элч)ид итгэснээр үл барам тус итгэлийн утга учрыг бүтээхээр Расулаллахын хайраас хувь авбал... Энд хэлэх ямар ч үг хүрэлцэхгүй!.. Үнэхээр итгэгчийн Расулаллахыг хайрлах сэтгэл ямар түвшинд хүрнэ, дэлхийд хүртэх амар амгалан, аз жаргал болон ахиратад хүртэх байр суурь нь ч төдий агуу байх болно.

Тиймээс бид Түүнд хийх салат ү саламыг хэзээ ч мартах учиргүй! Учир нь хамгийн аймшигт өдөр бидэнд Түүний л шэфаат хэрэгтэй!..

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Хамгийн Чухал Хэрэгцээ:
Үлгэр Жишээ Хүн

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай вэ?

Ухаан ба сэтгэлийн сургуульд

Хүнийг Хүн Болгох Боловсрол: Тэнгэрлэг Хүмүүжил

Аугаа Эрх газар ба тэнгэрүүдийг хүний төлөө үйлчлэхэд зориулан бүтээжээ.⁵⁷ Хүнийг ч тэдгээр зүйлсийн болон өөрсдийнх нь өмнө хариуцлагагүй, сул орхиогүй юм.⁵⁸ Өөрөөр хэлбэл Аллах, орчлон хүн хоёрт тэнгэрлэг хуулиудаар зам чиг заасан байдаг. Ингэхдээ Тэрээр эрх чөлөө ба хариуцлага гэсэн хоёр зүйлийг тэнцвэртэйгээр ашиглан шалгалтын амьдралаа өнгөрөөхийг зөвшөөсөн юм. Ает нь уг үнэнийг ингэж илэрхийлнэ:

“Аллах тэнгэрийг өргөж хэм хэмжээг (тэнцвэрийг) тогтоов. Хэм хэмжээг хэрхэвч бүү эвдэцгээ.” (эр-Рахман, 7-8)

Энэ нь хүн-орчлон дахь тэнгэрлэг эв эетэй нэгдэх ёстой гэсэн үг. Энэ уужим орчлонд өчүүхэн гэсэн ч замбарагүйдэл болдоггүйтэй адил, Аллахтай холбогдох хүний холбоо болон аян зам нь эрх тэгшээс төөрөх ёс үгүй. Жинхэнэ эрдэмтэд насаараа энэ журмаар амьдарч чаддаг хүмүүс мөн. Тэд хоёр ертөнцөд хамгийн баяр жаргалтай хүмүүс болно. Гэтэл түр зуурын амт ба хайранд автаж тэнцвэргүй амьдрагсад нь уг хорвоод ирэх ба явах үнэн нууцыг мэддэггүй хүмүүс аж. тэд Аугаа Эрхийн,

57. Хар. Жасие Сура, ает 13.

58. Хар. Кияамэт Сура, ает 36.

орчлон дахь тэнгэрлэг эв эе ба урлагтай нэгдээгүй, агуу эмх цэгцийг ухаараагүй хүмүүс. Тун харамсалтай нь тэдний амьдрал гүн гүнзгий хайнга байдал ба андуурал төөрөгдлөөр дүүрэн өнгөрч ахират ирэхэд маш том хохирол амсана.

Уг жишээний тайлбар нь хүний үнэнд нуугддаг юм. Хүн энэ дэлхийд шалгагдахаар ирсэн учраас сайн муу аль ч замаар явах магадлалтай туурвигдсан байдаг. Гагцхүү шалгалт зөвд ч бурууд ч хүч нь хүрэхийг шаардана.

Тийм болохоор хүний амьдрал байнга буян нүгэл ба сайн муугийн тэмцлээр өнгөрнө. Учир нь хүн энэ бүхний эзэн болохыг хүснэ. Өөрөөр хэлбэл буян нүгэл хоёрын хүч тэнцүү байдаг. Амьдралын замд буяны төлөө бидний оюун ухаан, ойлголт мэдэгдэхүүн, эрх мэдэл мэтийн чадварууд хүрэлцэхгүй. Хэрэв эдгээр нь хүрэмжтэй байсансан бол, Аллах анхны хүн болгож туурвисан Хазрат-и Адамыг пайгамбар хэмээн нотлохгүйсэн. Түүнд, хүмүүсийг дэлхий ба ахиратын жаргалд хүргэх тэнгэрлэг үнэнийг сургахгүй байв. Гэтэл Аллах Таала хүн төрөлхтнийг байнга тэнгэрлэг вахий болон пайгамбаруудаараа дамжуулан үнэн ба буян зүг чиглүүлсэн байдаг. Мөн ухаан болон сэтгэлийг нь дэмжих судар илгээж кулуудаа оюун санааны хүмүүжилд оруулав.

Учир нь энэ хоёр иртэй хутга шиг юм; хүнээр нүгэл хилэнц ч хийлгэнэ, сайн үйлс ч хийлгэнэ. Хүн **“ахсэн-и таквим”** буюу кулын хүрч чадах хамгийн өндөр түвшинд ухааны тусламжтайгаар хүрнэ. Гэвч ихэнхдээ **“бэл хүм эдал”** буюу оюун ухаанаараа адгуус амьтдаас ч доош түвшинд унана. Тийм болохоор ухааныг хэв журам доор

авах шаардлагатай. Тэр дэг журам нь вахийн хүмүүжил, пайгамбарын сургаал мөн. Хэрэв ухаан вахийн хяналт доор байвал хүнийг энх тайванд аваачна. Харин вахийн удирдамжаас холдвол гашуун төгсгөлтэй учирч мэднэ.

Түүхэнд маш олон харгис дарангуйлагчид байсан бөгөөд тэд ч өндөр оюун ухааны эзэд байв. Гэтэл олон олон эрх харгис, тэгш бус үйл хийж хүний амь хөнөөхдөө ч өчүүхэн төдий санаа зовсонгүй. Учир нь тэдний хийсэн харгислал, тэдний бодлоор хамгийн ухаантай үйлдэл байлаа. Жишээлбэл Исламаас өмнө Маккад аавууд, эхийнх нь сэтгэлийг аймшигтайгаар тарчлаан охидоо амьдаар нь булахаар авч явдаг байв. Тэдний хувьд нэг боол хөнөөх нь нэг мод огтлохтой ижил байв. Тэр бүү хэл үүнийгээ энгийн ёс, эрх мэт үздэг байв.

Тэдэнд бидэн шиг ухаан бас мэдрэмж байвч эсрэгээр нь ажилладаг араа шүд шиг байв. Найдаж хүлээсний яг эсрэгээр ажилладаг байв.

Энэ бүхнээс харахад хүн төрөлхтөн байгалиас заяасан эерэг ба сөрөг хүсэл сонирхлын үүднээс боловсрол, хүмүүжил ба чиглэл авах хэрэгцээтэй нэгэн оршигч юм. Гэтэл уг чиглэл туурвилтай эв зетэй байх шаардлагатай. Энэ нь вахийн хүмүүжил буюу пайгамбарчуудын сургаал ба боловсролоор л боломжтой. Туурвилд зохимжгүй аргаар чиглүүлбээс бүрмөсөн муу муухайн үндэс шалтгаан болно.

Хүний бүтцэд аль шинж давуу байна эсрэг шинжээ үгүй болгох хандлагатай байдаг. Буян нь давуу бол, мууг хүчингүй болгоно. Муу нь давуу байвал буянаа боохыг хичээнэ. Ийм байдлаар хүний дотор насан туршийн нэгэн

тулалдаан үргэлжилнэ. Мөн ийм шалтгаанаар Аугаа Эрх, пайгамбарууд болон вэлийчүүдээ аврал ба боловсролын удирдамж болгон хүн төрөлхтөнд тусгай боломж хайрласан байдаг. Гагцхүү тэр авьяастай, эрдэмтэй, өгөөмөр гараар хүмүүжсэн хүмүүс л сайн сайхныг хөгжүүлж чадсан байдаг. Ийнхүү өвөл шиг хөлдүү шинж нь хавар шиг сарнайн цэцэрлэг болж хувирсан байдаг. Охидоо амьдаар нь хөрсөнд булж байсан зэрлэг мунхаг үеийн хүмүүс Хүндэт Пайгамбарын маань ачаар хүн төрөлхтний хамгийн үнэ цэнэтэй хүмүүс болцгоов.

Угаасаа хүн төрөлхтөн, пайгамбаруудын хүмүүжлийг дагасан тохиолдолд л Аллахын таалалд нийцэх нэгэн кул буюу магтахад зохимжтой хүн болно. Эсвэл нэфс (адгуусны чанар, хүсэл шунал) ба рух (сэтгэл зүрх ба оюун ухаан)-ны тулалдаан болох тэнгэрлэг шалгалтад унагсад нь хамгаас дор, бүр түүнээс дор түвшинд унана. Дэлхийн амьдрал нь хүн төрөлхтний уг хоёр зорилтоос алийг нь хэрэгжүүлэхийг тогтоохын тулд бий болгосон байдаг. Доторх эерэг эсвэл сөрөг замыг хүн өөрөө сонгож чиглүүлнэ. Уг хандлага дотоод тулалдааны дүнгээр л хэрэгжинэ. Гэтэл энэ бүхэн хэрэгжиж байхад хүмүүс маш олон нөлөөнд автана. Хэн нэгэн сарнайн цэцэрлэгт байвал сайхан үнэр шингэнэ. Үүний эсрэг муухай газар байвал муухай үнэртэй болно. Эргэн тойрны нөлөө заавал харагдана. Ийм учраас оршигчдын хооронд хүмүүжил, боловсрол ба сургаалаар хамгийн их хэрэгцээ шаардлагатай нь хүмүүс мөн.

Хүн түр зуурын энэ амьдралаа үрэн таран хийж зовлон зүдгүүрт унах нь ил ба далд бий болсон ширүүн

зөрчлөөс үүсдэг. Үнэндээ уг зөрчлүүд, хүнийг Аллахад дөхүүлэх хамгийн давуу эрдэм болон түүнийг бүтээсэн зорилгоос нь холдуулах хамгийн дор адгуусан чанар нэг дор байснаас л үүснэ.

Үүнээс үзвэл хүмүүжүүлээгүй ба сэтгэлийн амар амгаланд хүрээгүй хүмүүсийн доторх ертөнц нь маш олон амьтан амьдардаг ой шугуйтай адил юм. Амьтан бүрийн ааш авир, зан төрх өөр өөр байдаг. Зарим нь үнэг шиг зальтай, зарим нь чоно шиг хэрцгий, зарим нь шоргоолж шиг шуналтай нэгэн цуглуулагч, зарим нь могой шиг хортой. Зарим нь илээд хазна, зарим нь хануур хорхой шиг цус сорно, зарим нь урдаас мишээж хойно нь нүх ухна. Эдгээр ааш араншингийн аль нэг нь тус амьтдад байдаг ааш мөн.

Өөрөө дотоод сэтгэлээрээ махнаас (адгуусны эрх мэдлээс) гарч чадаагүй, тийм болохоор нэг зангаа бат барьж чадаагүй хүн нь хоёр ааштай буюу олон зантай овилоггүй нэгэн болно. Заримд нь нэг амьтны, заримд нь хэд хэдэн амьтны ааш авир зонхилдог. Түүнчлэн тэдний ааш гадна төрх байдалд нь тусах тул, тухайн аашийг мэдрэх нь мэргэшсэн хүнд хэцүү биш юм. Угаасаа тэдний хандлага, дотоод ертөнц нь огтхон ч худлаа ярьдаггүй толь шиг юм.

Хорин сая хүний толгойг эргүүлж байгуулсан коммунизм нь зэрлэг зүрхний нэгэн аймшигт нөлөө биш гэж үү? Эртний Египетийн хаан Фароны төлөө, олон мянган хүний булш болсон пирамидууд үнэндээ энэрэлгүй харгислалын хөшөө биш үү? Эдгээр олон зуун ухаангүй үйлдэл нь одоо ч гайхмаар түүхийн нэгээхэн

хэсэг мэт харагдана. Гэтэл үнэн хэрэгтээ эдгээр нь хамгийн өлсгөлөн чононуудыг ч андууруулж айлгах тийм хэрцгий дүр төрхийг харуулахгүй байна уу?

Энэ бүхнээс харахад нийгэмд мэлхийн зантай хүмүүс эзэн болбол орчин намаг болно. Могой эсвэл жаран хөлт шиг хүмүүс эзэлбэл хамаг улс хорлогдож түрэмгийлэгчид ба эсэргүүцэгчид олширно. Гэтэл сарнайн ааштай хүмүүс эзэн суувал хамаг нутаг сарнайн цэцэрлэг болж хүмүүс жинхэнэ энх тайван ба жаргалд хүрнэ.

Ийм учраас вахийн хүмүүжил маш чухал. Вахийн хүмүүжлээс хол хүмүүс магадгүй харгислал үйлдэлгүй зарим нэг зөв сайхан үйлс хийх ч цаг бүр өнөөх харгислал үйлдэх шинжээ агуулсаар байдаг. Учир нь тэнгэрлэг хүмүүжлээс гадна бий болсон гоё сайхан бүх зүйл түр зуурынх байдаг. Ялангуяа хэцүү үед болон биеийн хүслэн цалгисан тохиолдолд агуу хүмүүжил эзэмшээгүй хүмүүсийн дутуу түүхий эрмэлзэл нь гадагш илэрнэ. Учир нь хүмүүжүүлээгүй нэфс нь яг мууртай адил. Тэр муур өөрт нь өгсөн өө сэвгүй сайхан идээгээ идэж байхдаа нэгэн хулгана харвал өмнөх сайхан хоолоо шууд орхино. Ухасхийж хулганын араас гүйнэ. Үүнтэй адил хүн, тэнгэрлэг хэмжээнд хүмүүжээгүй тохиолдолд сэтгэл нь хэмжээгүй сайн сайханд автсан ч нэфс муур, тааралдсан хулганы араас гүйсээр байх бөгөөд эцэст нь хүнийг туйлдуулна. Фарон ба Нэмрүтийн амьдралыг үзвэл эрх дураараа аашилж гэм зэмгүй олон хүнийг өчүүхэн хулганын чинээ бодож хөнөөснийг харна.

Гэтэл тэнгэрлэг хүмүүжил хүмүүсийг гэмгүй үед алах нь байтугай, кулын хамгийн өчүүхэн бага эрхийг ч зөрчихөөс болгоомжлон хүндэтгэхийг тушаана. Хазрат-и Пайгамбар ﷺ ногоон мөчрийг хүртэл огтлохоос татгалзсан байдаг. Маккаг эзлэхээр явах замдаа зулзагаа хөхүүлж буй нохойг үргээхгүйн тулд цэргээ замаас нь хазайлган хажуу талаар нь өнгөрөөж явуулсан байв. Мөн Хүндэт Пайгамбар маань ﷺ шоргоолжны үүр шатсан буйг хараад ихэд айн сандарч: *“Энэ шоргоолжны үүрийг хэн шатааж чадав аа!”* хэмээн харууслаа илэрхийлжээ. Ийнхүү Османы гүрэн Хазрат-и Пайгамбараас авсан энэрлийн хөрөнгөөрөө хүмүүст үйлчлэх, тэр бүү хэл оршигчдыг энэрэх оргилд хүрсэн олон олон сан байгуулсан байдаг. Жишээ нь амьтдын эрүүл мэндийг хамгаалах сангууд үүсгэн байгуулжээ. Уг энэрэл илэрсэн тэр үед манай нутгаар аялсан гадаадынхан, мусульманчуудын хороололд муур нохойнууд хүмүүст ойртон эргэн тойронд эргэлдэж байсан бол бусад хороололд муур нохой хүн харангаа хурдлан зугтаж байсныг дурсамждаа бичиж үлдээжээ.

Эдгээр нь хүний яаж хүмүүжсэний болон хэрхэн хүмүүжих хэрэгтэйн илрэл юм. Цус асгаж улаадсан тэр хөрсийг цусаар усалсан нь ч хүн, шаардлагатай нэгэнд цусаа өгч сарнай бэлэглэсэн нь ч хүн юм.

Энэ дэлхий ертөнцөд эерэг сөрөг, эрс тэрс зантай хүмүүс нэг дор амьдардаг. Нэг жишээ дурдвал энэ байдал бүдүүлэг зэрлэг янз бүрийн ааш араншинтай амьтдын жүчээнд аргагүйн эрхэнд хашигдсан нэгэн туяхан зээрт учирсан саад бэрхшээлтэй төсөөтэй юм. Заримдаа харамч нэгэн, өгөөмөр хүнтэй; тэнэг нь эрдэмтэнтэй; энэрэнгүй нь харгистайгаа нэг дор амьдарна. Харамч нь энэрэлгүй,

аймхай бөгөөд үйлчилгээнээс хол байдаг. Эсрэгээр нь өгөөмөр хүн энэрэлтэй, даруу, үйлчлэх эгнээнд үргэлж байдаг билээ. Тэнэг нь эрдэмтнийг ойлгохгүй; харгис нь шударга ёс хэмээн бодож эргэн тойрныхондоо байнга хүч хэрэглэнэ. Өөрөөр хэлбэл мэлэк сэтгэлтнүүдтэй чононцор санаатнууд дэлхийд нэг дор амьдардаг. Хэн нэгэн Эрхийг таних, Түүнд кул болж Түүнийг олох замд орсон байхад, нөгөө нь доор оршигчдын авир байдлаар амьдрахыг жаргал гэж бодох бөгөөд тэдний амьдрал; идэх, дурлах, эрх мэдэл гэх мэтийн хүсэл шуналаас л бүрддэг.

Үнэндээ бие биедээ тэрсүү занг агуулсан нэг дэлхийд амьдрах нь маш хэцүү нэгэн шалгалт мөн. Гэтэл хүн төрөлхтөн уг шалгалтыг давах ёстой. Учир нь *дэлхийн шалгалтыг давж тэнгэрлэг учралд хүрэх нь хүний гол зорилго юм*. Үүний төлөө муу муухай шинжүүдээс ангижран сайшаагдсан шинж чанарыг эзэмших, өөрөөр хэлбэл хүн нэр төртэй амьдрах шаардлагатай юм.

Тэнгэрлэг хувь заяатай хүн төрөлхтөн, биеийн хувьд хөрснөөс туурвигдсан байдаг. Тийм учраас сүнс нь Аллахыг зорих үед бие нь хөрс рүү буцна. Хүн бие махбоддоо бусад оршигчдын шинжүүдийг агуулна. Тийм учраас өөрийгөө сүнсний буюу оюун санааны хүмүүжил цэвэрлэгээнд оруулж нэфсээ хяналтдаа авах ба сүнсээ тэжээх шаардлагатай юм. Эс тэгвээс гаднаасаа чөтгөрийн, дотроосоо ч нэфсийн хорлолд орохоос аврагдаж чадахгүй. Тэр үед сүнсний хүч буурна.

“Нэфс болон түүний туурвигдсан зорилтын дагуу дүрсэлж сайн ба мууг сэргээгчид тангараг өргөмүй, нэфсээ муу муухайгаас хамгаалсан нь гарцаагүй авралд хүрнэ, түүнийгээ мууд булуулсан нь мэдээж хохирчээ.” (эш-Шэмс, 7-10)

Уг аетэд мэдүүлсэн хүний дотоод ертөнц дэх сайн мууг Хазрат-и Мавлана ийнхүү зүйрлэн тайлбарлажээ:

“Аяа Үнэний зорчигч оо! Чи үнэнийг мэдэхийг хүсч байвал; Муса үхээгүй, Фарон ч үхээгүй; өнөөдөр чиний дотор амьдарцааж байгаа, чиний оршилд нуугдан, чиний сэтгэлд дайнаа үргэлжлүүлсээр байна! Ийм л учраас нэг нэгэндээ дайсагнах уг хоёр хүнийг өөрийнхөө дотор хайх хэрэгтэй!”

Мөн Хазрат-и Мавлана ингэж айлдана:

“Биеийг хэт тэжээн тордох хэрэггүй! Учир нь тэр эцэстээ хөрсөнд өргөх нэгэн золио юм. Чи чухам сэтгэлээ л тэжээхээ бод! Аугаа дээдэд очиж нэр хүнд олох нь тэр мөн.”

“Биедээ тослог болон зөгийн балтай, чихэрлэг зүйлсийг бага өг. Учир нь түүнийг хэрэгцээнээс илүү хэрэглэсэн хүн эцэст нь нэфснийхээ хүсэлд автаж гутамишгтай байдалд унана.”

“Сүнсэнд оюунлаг тэжээл өг. Буурь суурьтай үзэл бодол, нарийн мэдрэмж ба сүнсний тэжээлээр түүнийг дайл, зорьсон газраа хүч чадалтай очиг.”

Хүмүүжээгүй нэфс, үндэс нь өмхөрсөн модтой адил. Түүний өмхөрсний шинж тэмдэг мөчир, навч, жимсэнд

нь илэрнэ. Зүрхэнд ямар нэгэн өвчин байвал биеийн үйл хөдлөлүүдэд илэрч хор уршиг нь ч илт харагдана. Эдгээр нь анагаах шаардлагатай өшөө хорсол, атаархал, үзэн ядалт, их зан мэтийн нэфсийн шинж тэмдгүүд юм. Тус сөрөг шинжүүдээ цэвэрлэх боломж нь юуны өмнө Аллахын хүссэн болон заасан зам чигээр явж эхлэхэд нээгддэг.

Хүний хувийн онцлогыг Аллах Таалагийн тааламжийн дагуу бий болгох хамгийн чухал хоёр чиглэл нь “жишээ авах” ба “дуурайх” юм.

Жишээ Авах ба Дуурайх Ермэлзэл

Хүн төрсөн цагаасаа эхлэн бүх зүйл дээр бусдаас үлгэр жишээ авах хэрэгцээтэй байдаг. Учир нь тэр хэл, шашин, ёс суртахуун, зан заншил мэтийн амьдралыг дүрслэх үзэл бодол, шүтлэг, үйл хөдлөл зэрэг бүх зүйлийг өөрт нь үзүүлж буй үлгэр жишээ болон тэр бүхнээс төрсөн сэтгэлгээгээр л бий болгоно.

Жишээ нь нэг хүүхэд аав ээж нь ямар хэлтэй байна зөвхөн тэр хэлийг л сурна. Дараа нь бусад жишээгээр хоёр дахь, гурав дахь ба дөрөв дэх хэлийг сурч болно. Үүнээс үзвэл хүний боловсрол нь олон зүйлээс нөлөөлөөд зогсохгүй төрөхөөс заяасан дууриах зөнгийн хүчээр түүнд эерэг эсвэл сөрөг зүйлсийг үлгэрлэхээс өөр зүйл биш юм. Ингээд хүн төрж өссөн ээж аав, гэрийн эргэн тойрон ба амьдарч буй нөхцөл байдал, нутаг орноосоо үлгэр жишээ авч эерэг эсвэл сөрөг төлөвшилтэй хувь хүн болж нийгэмд элсэн орно.

Гэтэл хүн, хэл ба түүнтэй төстэй ил тод зүйлсийг сурах нь ерөнхийдөө амархан байхад, шашин, ёс суртахуун ба дотоод ертөнц нь хэлбэржин тогтох тал дээр нэлээд хэцүү бөгөөд олон саад тохиолдоно. Учир нь биеэ жолоодох тэнгэрлэг чадварыг хүнд шалгалтын улмаас өгсөн бөгөөд хүнээс огт салалгүй дагадаг нэфс ба чөтгөр мэтийн саад бэрхшээлүүд, хүнийг сайн сайхан чанарыг даган дуурайхаас холдуулдаг.

Хүний мөн чанарт оршдог үлгэр жишээ авах ба дуурайх эрмэлзлийн шалтгаанаар -ерэг эсвэл сөрөг- хөтөч болдог хүмүүсийг дагаж чадах чинээгээрээ тэдний мөрөөр явахыг хичээнэ. Тийм учраас пайгамбарууд болон Үнэний андуудын зүгээс шашин, ёс суртахуун ба хойд насны талаар үнэн зөвийг хэлбэршүүлэн тогтворжуулахгүй бол хүмүүс анхаарал хайхрамжгүй байдал болон буруу тэрсэд автахаас аврагдаж чадахгүй бөгөөд тэдний үүрд мөнхийн жаргал нь гарз хохирол болж хувирна.

Үнэндээ өнөөдөр тансаглал дунд сэлж буй зарим алдартнуудыг үлгэр жишээгээ болгон тийм нөхцөл байдалд хүрэхийн тулд өөрсдийгөө болон мөнхийн жаргалаа алдагсдын хувьд хэчнээн харамсалтай. Уг аймшигтай байдал нь үнэндээ сэтгэл дотор хоосон орхигдсон орон зайг дүүргэх зорилгоор буруу хүмүүстэй нийлж буруу замаар явах гэсэн үг юм.

Мавлана -күддисэ сиррүх- нэфсийн залиг бодитоор илэрхийлэн хүний сонин хачин алдаа ташаарлыг ингэж харуулна:

“Хурга, чононоос зугтах нь мэдээж хэвийн зүйл. Учир нь хурганы дайсан нь чоно мөн. Гэтэл хамгийн сонирхолтой нь хурга чононд дурлажээ.”

“Иймэрхүү маш олон загас байдаг. Тэд усан дотор ямар ч аюулгүй байтал ходоодныхоо шуналаас болж дэгээнд ордог.”

Үүнтэй адил хүн төрөлхтөн өөрдсдийгөө нэфсийн хавхнаас үргэлж хамгаалан зөв чиглэл өгөх, зөв хандлага, нарийн мэдрэмжтэй, уян зөөлөн сэтгэлтэй үлгэр жишээ хөгчөөр дутаж байдаг.

Пайгамбаруудын Үлгэр Жишээ Зан

Хэн нэгнийг хараад бахархаж ааш занг нь бишрэх ба түүнийг дуурайхыг хичээх нь туурвилын эрмэлзэл бөгөөд хүн төрөлхтний хувьд хамгийн төгс төгөлдөр жишээнүүдийг олж тэдний мөрөөр явах нь маш чухал юм. Ийм учраас хайр хишиг нь эцэсгүй Аугаа Эрх- хүн төрөлхтөнд зөвхөн судар бус, мөн тэр судруудын амьд илэрхийлэл болсон, дээд түвшний олон мянган шинж тэмдгийг агуулсан пайгамбаруудаа илгээжээ.

Тэд нар шашин, шинжлэх ухаан ба ёс суртахууны үүднээс бүх талаараа төгс төгөлдрийг толилуулна. Үнэхээр тэр пайгамбарууд тус бүрдээ хүн төрөлхтөний түүхэнд тодорхой үлгэр жишээ хандлагыг оргил болгож хүн төрөлхтөнд онцгой, ер бусын үйлчилгээнүүдээ хүргэсэн байдаг.

Вэлий нар буюу пайгамбаруудын өв залгамжлагч болох Эрхийн андууд ч;

- Шашны ил ба далд ёсоор өөрсдийгөө чимэглэсэн,

- Зүхд ба таква замд зүрхээрээ хэмжээ хязгаарыг давж зан авираараа төгс төгөлдөрт хүрсэн,

- Оюун ухаанаа хоёр ертөнцийн хязгаарт өргөтгөж итгэн үнэмшихийн амт ба мэдрэхүйн гүнд хүрсэн,

- Хамаг хичээл зүтгэл, хүн төрөлхтнийг муу муухай араншин ба нэфсийн харанхуй худгаас аварч сайхан ёс суртахуун буюу эрдэм төгс огторгуйд өргөх; ариф, салих ба камил итгэгчид мөн.

Тэд, пайгамбарын хүмүүжил ба зан авирын төгс төгөлдрийг цаг үеүдээр тараасан оргилууд юм. Өөрөөр хэлбэл тэд, пайгамбаруудыг харах хишгийг хүртээгүй ч хүмүүсийн хувьд үлгэр жишээ авах агуу төгөлдөр хүмүүс билээ. Тэдний энэрлийн хэл- зүрх сэтгэлүүдийг аз жаргал дунд амилуулах ба сургаал нь үнэндээ пайгамбарын булгаас урсан ирсэн оюун санааны шүүдэртэй адил юм.

Дэлхийн хаана байсан ч хүмүүсийн дунд эрх тэгш хууль ноёрхож буй дүр зураг нүдэнд тусвал, хүмүүсийн зүрхийг нэг нэгэнтэй нь холбосон энэрэл ба халамж байвал, эсвэл нэгэн нийгэмд баячууд нь халамж энэрэлтэй хандан ядуучуудад туслахаар гүйж хүчтэйчүүд нь дорой буурайгаа хамгаалж байвал, эрүүл чийрэг нь аргаа барагсдын гарыг барьж хөрөнгөтэйчүүд нь өнчдийг тэтгэж бэлбэсдийг цатгаж байвал- эдгээр ач буянт эрдмийн жинхэнэ эзэд нь гарцаагүй пайгамбарууд ба тэднийг дагагсад гэдгийг мэдэж аваарай.

Хазрат-и Адам ба Хаввагаар -алэйхимэссалам- эхэлсэн хүн төрөлхтөн шашны энх тайван ба аз жаргалтай амьдрахын тулд; өнөөдөр Маккад оршиж буй Кабаг анх ибадэтийн өргөө болгожээ. Дараа нь аж ахуй ба нийгмийн хэрэгцээгээр тал бүр тархсан Адамын хөвүүд, үе үе пайгамбаруудыг даган хүмүүжиж шашны амьдралаа үргэлжлүүлэв. Тэнгэрлэг үнэнүүд болон шашнаа эвдсэн зарим мунхгуудын хийснийг залруулахаар Аугаа Эрх үе үе пайгамбарууд илгээж уг алдааг засаж шашнаа дахин сэргээв. Ийнхүү хүний хорвоо түүхийн турш тэнгэрлэг тусламжаар бие болон нийгмийн бухимдлаас байнга аврагдсаар төгсгөлийн үед хүрэв.

Эцэст нь дэлхий хэмээх өдрийн оройтой нь төстэй “Жаргалын Үе” ирж Хүндэт Пайгамбар Хазрат-и Мухаммэд Мустафагийн ﷺ хамт шашны амьдрал анх эхэлсэн газраа сүүлийн удаа төгс төгөлдрийн дээд хязгаарыг толилуулав. Цаашлаад дээд хязгаарыг бий болгосон Мухаммэдийн төгс төгөлдөрөөс хойш шинэ нэгэн төгөлдрийн ойлголт үгүй болов. Учир нь пайгамбар илгээж шашнаа дахиж сэргээх үйл цэглэж Аллахын тааалд нийцэх цор ганц шашин- Ислам болсон байдаг.

Тэгэхлээр хүний сурах ба даган чиглэх төрөлхийн зөн болох- дууриах шинжийн хувьд хамгийн төгс жишээ нь эцэсгүй ижилгүй ба тусгай үлгэр жишээг амьдралдаа толилуулсан Аллахын Хүндэт Элч ﷺ маань юм. Хүндэт Пайгамбарын маань ааш занд нь дурлаж Түүнийг чин зүрхээрээ хайрласан үедээ л бид даган дуурайхын амжилтад хүрч болох юм.

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

Зүрх Сэтгэл ба Оюун Ухааныг Хэрэглэх

Аугаа Эрх хүнд, онцгойлон түүнд хамгийн сайхан, хамгийн давуу оршигч болох нэр алдрыг хайрлажээ. Түүнчлэн газар тэнгэрт юу байсан ч хүний үйлчилгээнд зориулснаа айлдсан байдаг. Мэдээж энэ бүхнийг эргэцүүлэн бодогч хүмүүсийн төлөө зориулжээ.

Энэ нь Аугаа Эрхийн бидэнд хайрласан хишиг буяныг эргэцүүлэн бодох ба тэднийг зөв зориулалтаар нь хэрэглэх нь бидний хамгийн том үүрэг мөн. Бид ялангуяа зүрх сэтгэл, оюун ухаанаа хамгийн зөвөөр хэрэглэх тал дээр хариуцлага хүлээнэ.

Оюун ухаанаа хэрхэн хэрэглэх ёстой вэ?

Ухаан нэфсэд бууж өгөхгүй байх хэрэгтэй, эсрэгээр нь тэнгэрлэг үнэнтэй анд нөхөр болж шалгалтын хорвоод буйгаа анзаарах ёстой.

Сэтгэлийг хэрхэн хэрэглэх ёстой вэ?

Сэтгэл нь Аугаа Эрхийн хайрын орон. Тэнгэрлэг үзэсгэлэн мөн. Тийм учраас бүх төрлийн алдаа дутагдал, нүгэл хилэнцээс цэвэр байлгаж зикр болон тэвхидээр дүүрэн байлгах ёстой. Эцэст нь Аллахын онгонд калб-и сэлим буюу зүрхээ цэвэр ариухнаар аваачих хэрэгтэй юм. Чухам үүний төлөө;

Цорын Ганц Үлгэр Жишээ, Хазрат-и Пайгамбар

Аугаа Эрх бидэнд урьдаас сануулах болон хүмүүжүүлэх зорилгоор пайгамбаруудаа илгээжээ. Түүний эцэс хязгааргүй хайр энэрэл ба буян хишгийн бүтээл болж 571 он (өөрөөр хэлбэл VII зуун) хүртэл -бидэнд дамжуулснаар- 124 мянга гаруй пайгамбар иржээ. Аугаа Эрх хамгаас илүү хайртай, хамгийн онцгой пайгамбараа ч хамгийн сүүлд үлдээв. Тэрээр пайгамбар бүрээ нэгэн улс үндэстэнд илгээж тухайн улсын нийгмийн байдлын дагуу хүмүүжүүлж байв. Харин Хүндэт Расулаллах ﷺ –ыг маань хамаг хүн төрөлхтөнд илгээжээ. Кияамэт хүртэлх цаг хугацааг Түүний сургаалд тусгав.

Аллах Таала дэлхийн хамгийн харанхуй бүдүүлэг, мунхаглалын хамгийн ширүүн үед Түүнийг ганцааранг нь хүн төрөлхтөнд авралын удирдамж, нэгэн нар болгон хайрлав.

Мужизэ (ер бусын үйл явдал) -нүүдийн Хамгийн Гайхамшигтай нь

Аугаа Аллах Хүндэт Расулаллах ﷺ -д маань мужизэнүүдийн хамгийн гайхамшигтайг нь хайрлав: Кур’ан-и Кэрим. Кур’ан кияамэт хүртэл Аллахын үг байх бөгөөд Расулаллахыг Аллахын Элч байсныг батлах болно. Киямэт хүртэл ирэх хамаг хүн төрөлхтөн, Хүндэт Расулаллахад өгсөн уг гайхамшигийг харж ойроос таницгааж болно.

Хазрат-и Пайгамбар Кур’ан мужизэгээр Жаргалын Үе хэмээн нэрлэгдсэн нэгэн нийгмийг бий болгов. Дэлхийд үүнтэй төстэй хоёр дахь нийгэм байдаггүй. Учир нь тэр өдөр аймшигт мунхаглалд автсан хүн төрөлхтөн- адилтгаж хэлбэл Энэтхэгийн далайн хамгийн доод ёроолоос, эрдмээрээ Гималайн хамгийн өндөр оргилд хүрч чадсан хүмүүс болжээ. Охидоо амьдаар нь булдаг байсан нэгэн зэрлэг нийгэм, Хазрат-и Пайгамбарын хүмүүжил, эрдэм оюунаар Тигр мөрний дэргэдэх нэгэн чоно, сул дорой нэгэн хургыг барихад нь хүртэл тэсэж чадахааргүй тийм нэгэн энэрэл, халамж дүүрэн нарийн мэдрэмжээр хувирчээ. Зөвхөн уг амжилт Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын маань ааш зангийн агуу сайхныг болон Түүний ямар төгс төгөлдөр нэгэн үлгэр жишээ байсныг үзүүлэхэд хүрэлцэнэ.

Сохор Хүмүүс Нарыг Муулдаг

Хэрэв зүрхнүүд сохор биш бол Түүнийг заавал харна. Хэрэв хялар биш бол Түүнээс ямар нэгэн өө сэв олж эс чадна. Өөрөөр хэлбэл Түүнээс дутагдал хайгчид үнэндээ өөрсдийн алдаа дутагдлаа л илтгэхээс өөр юм олохгүй.

Түүх, овог аймгуудын өөрсдийн пайгамбарууддаа хийсэн бохир гүтгэлэг, элдэв ширүүн харгислалаар дүүрэн байдаг. Учир нь пайгамбаруудын мэдүүлсэн тэнгэрлэг үнэн нь зарим хүмүүсийн нэфсийн хүслэнд таардаггүй тул энэхүү гоо сайхан тэднийг тавгүйтүүлдэг байв. Ийм учраас тэд ч нэфсийнхээ амьдралыг хэвийн ба хууль ёсны болохыг батлуулах зорилгоор өөрсдийн алдаа дутагдал, муу муухайг пайгамбаруудад тохохыг хичээдэг байв.

Тийм учраас өнөөдөр ч Хазрат-и Пайгамбар ﷺ –ын маань эсрэг гүжир гүтгэлгийн сурталчилгаа тэр чигээрээ уг гүтгэгчдийн өөрсдийнх нь муу муухай зан суртахуун, зол жаргалгүй гутамшигт байдлаас нь өөр юуг ч үл илэрхийлнэ.

Бүх оршигчид, амьдралаа өөртөө тохиромжтой газар үргэлжлүүлдэг. Хүнд ч энэ зарчим үйлчилдэг! Амь амьдрал нь цэцгийн баланд оршдог зөгийг дассан орчноос нь өөр газар амьдруулах боломжгүйтэй адил бохир зүйлстэй зууралдаж байдаг нэгэн хулганыг сарнайн цэцэрлэгт амьдруулах боломжгүй. Агуу рухнууд Мухаммэдийн үнэнээс ойлгосон эрдмээрээ тэжээгддэг шиг, догшин-дорой рухнуудын хувьд муу муухай бохир зүйлсэд сэтгэл нь ханана.

Хазрат-и Эбү Бэкир ﷺ, Хүндэт Расул ﷺ –ын маань царай өөд хараад; “Үнэхээр ямар сайхан юм бэ!” гэж шагшин гайхдаг байв. Энэ нь үнэндээ тэр толинд туссан өөрийнхөө дотор мөн чанар, дотоод хандлагаа гэрчилж байгаа хэрэг. Жишээлбэл Хазрат-и Пайгамбар ﷺ маань:

“Эбү Бэкирийн эд хөрөнгөөс хэрэглэсэн шигээ өөр хэний ч эд хөрөнгөөс хэрэглээгүй ...” хэмээсэнд Хазрат-и Эбү Бэкир ﷺ нулимсанд автаж:

“Би болон миний эд хөрөнгө зөвхөн Чиний төлөө биш гэж үү, Расулаллах минь?!” (Ибн Мажэ, Мукаддима, 11) гэсэн нь өөрийгөө бүх талаараа Алладын Элчид зориулсныг нь харуулж байна. Учир нь түүний дотоод ертөнц Хүндэт Элчийн маань ёс суртахууныг өөртөө тусгасан нэгэн толь мэт болсон байв.

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

Эсрэгээр нь Аллах ба Элчийнх нь тэргүүн дайсан Эбү Жэхил, Тэр ариун царайнаас юу ч олж харж чадалгүй өнгөрсөн билээ. Уг ялгааны учир нь тэд Мухаммэдийн толин дээр өөр өөрсдийнхөө үнэн буюу дотор ертөнцөө харж байсан хэрэг. Учир нь пайгамбарууд арчсан толь шиг хүмүүс; хүн бүр тэндээс өөрийн доторх ертөнцөө олж үзнэ! Ямар ч толь танилын нэр нүүрээр хэмээн худал хэлэхгүй бөгөөд муухайг сайхан, сайхныг муухай болгон харуулахгүй! Өөрт нь туссан юм юу байна, түүнийг л үзүүлнэ.

Исламыг хамгаалагч Аллахын –жэллэ жэлалүхү- эрх мэдэл, сүр хүчний эсрэг мусульманчуудад, Кур’анд болон Хазрат-и Пайгамбарт халдахыг завдагсад хэзээ нэгэн цагт тэнгэрлэг өшөөнд өртөх нь маргашгүй үнэн.

Гэрэлгүй харанхуй ертөнцдөө могой шиг цагираглан, үе үе хор хөнөөлт ардтайгаа хутган үймүүлэхээр ухасхийгч хортой ам ба ухамсаргүй балнууд- цээжиндээ Пайгамбарын хайрыг тээж яваа тэр цэвэр итгэлтнүүдийг хэр их гомдоосон нь тодорхой.

Аллахын, хүний туурвилд хайрласан эрх ба үнэнд эрмэлзэх мэдрэмжийг үгүй болгох арга байхгүй гэдгийг мэдэх хэрэгтэй юм. Шашингүй үзэл, харгислалыг тараахыг хичээсэн ч рухи буюу оюун санаа ба зүрх сэтгэлийн гүнд суурилуулсан агуу үндсүүд ногоороход саад хийж чадахгүй. Кулын, Рабдаа ойртох хэрэгцээг зогсоох арга үгүй. Туурвил дахь уг агуу баяр жаргалыг саатуулах нь боломжгүй зүйл юм. Учир нь тэнгэрлэг хүч шашны хэрэгцээ болон Рабдаа ойртохыг Аллахын Элчийн сүннэт

буюу Аугаа Эрхийн хувиршгүй зарчим гэж айлдсан байдаг.

Хазрат-и Мэвланагийн үнэнийг илэрхийлсэн ийм нэг сайхан эшлэл бий:

“Дэлхийг гийгүүлэгч гэрэлт нарыг муулан түүнээс өө сэв хайх нь; миний хоёр нүд сохор, харанхуй хэмээн өөрийгөө доош хийн муулж байна гэсэн үг.

“Аллах хэн нэгний хөшгийг урж дутагдлыг нь дэлгэхийг хүсвэл, түүний зүрх сэтгэлд цэвэр хүмүүсийг буруушаах хүсэл төрүүлнэ.”

Хүн төрөлхтөн Хазрат-и Пайгамбарыг дорд үзэж муулахын оронд талархлаа яаж илэрхийлэхээ бодох хэрэгтэй. Учир нь Тэр төрснөөсөө нас эцэслэх хүртлээ хүн төрөлхтний авралын төлөө хичээн зүтгэснийг санаж түүний хариуд талархах мэдрэмжээр сэтгэл нь дүүрээгүй бол тэр сэтгэл биш юм.

Хүндэт Пайгамбарын бидэнд зориулсан, мэдрүүлсэн хайр нь ээж аавын хүүхдэдээ өгөх хайртай харьцуулашгүй их юм. Тэр Хүндэт Пайгамбар, хэн нэгэн хүн Түүн шиг аюул заналхийлэлд өртөн Түүн шиг саад бэрхшээл, элдэв харгислалтай учирч өлсгөлөн зовлонд унаагүйг илэрхийлнэ. (Тирмизий, Кияамэт, 34/2472) Гэтэл Түүний зүрх сэтгэл энэ бүхэнд огтхон ч гомдолсонгүй. Харин үммэтэд тохиолдсон зовлон шаналууд Түүний зүрхийг шатааж байлаа. Тэр үгээр илэрхийлэмгүй нигүүлсэнгүй энэрэнгүй, биднийг бодогч нэгэн бөгөөд дэлхийд бидний өршөөл ба аврахын төлөө хичээн зүтгэсэн шигээ төгсгөлийн ахирэт

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

өдөр ч биднийг бодон биднийг өмгөөлж хамгаалахын төлөө Аллаhad залбиран уг хүслээ биелэх хүртэл нулимс урсган гуйна...⁵⁹

Ийнхүү дэлхийд ч, ахиратад ч бидэнд шафаат хийхийн тулд чармайн зүтгэсэн пайгамбартаа талархсанаа илэрхийлэхийн тулд өнөөдөр бид Түүний хүссэн итгэгч болж Түүнийг аминаасаа илүү үзэн Түүнийг хайрладаг зүрхтэй болж чадахын тулд чармайн хэрэгтэй биш үү?

Хайрлагч, Хайртаа Хүнээ Дагадаг

Хадис-и шарифад:

“Хүн, хайрласантайгаа хамт.” хэмээн айлдана.
(Бухарий, Эдэб, 96) Бид Хүндэт Элчдээ хэр их хайртай вэ?

Жинхэнэ хайрыг- хайрлагч ба хайрлуулагч хоёр “аливааг хоорондоо хуваалцах нэгдэл” гэж ойлгож амьдрах хэрэгтэй. Физик дэх нэгдлүүдийн зарчим шиг жинхэнэ нэгдэл нь; төлөв байдын шилжилтээр бие биетэйгээ төстэй болохыг, ааш зангаараа нийтлэг болохыг шаардана. Хүн, хайртай хүнтэйгээ гаднаа ч дотроо ч хамт, мэдрэмж ба бодол санаагаараа хамт, амьдрахдаа хамт байдаг.

Өөрөөр хэлбэл хайранд ийм нэгдэл байхгүй бол хайртууд маань өөр өөр замаар явбал, тэр үед хайртайгаа хамт байж чадахгүй. Учир нь чин үнэнээсээ хайрлаагүй гэсэн үг.

59. Хар. Бухарий, Энбия, 3, 9; Мүслим, Иман, 327, 328; Тирмизий, Кияамэт, 10.

Үүнээс үзвэл бид Хүндэт Пайгамбартаа хэр их хайртай вэ? Сүннэтийг нь хэр бат барьж байна вэ? Бид хүүхдүүддээ болон эргэн тойрондоо Хүндэт Элчээ хэр сайн ойлгуулж чадах вэ? Түүний хоёр том гэрээс болох Кур’ан-и Кэрим болон Эхл-и Бэйттэй хэр их сэтгэлийн нэгдэлтэй байна? Гэр маань Кур’ан ба Сүннэтийн энергээр дүүрэн байдаг Эхл-и Бэйтийн гэрээс хэдий хэр хувь авсан байдалтай байна?..

Түүнийг Дагах нь Сэтгэлийн Боловсролыг Шаардана

Энэ ээдрээтэй ертөнцөд болон махшар талбарт аз жаргалтай байхын тулд бид амьдралынхаа хором мөч бүрт Гэгээн Элчийг үлгэр жишээ болгож авах шаардлагатай. Түүнийг нийгэм, гэр бүл, ажлын амьдралдаа жишээ болгож авах ёстой. Учир нь Тэр хамгийн доод түвшнээс хамгийн дээд түвшний бүх хүмүүст үлгэр болох цор ганц жишээ мөн...

Түүнийг бид хэрхэн үлгэр жишээ болгож авах вэ? Цааснаас уншаад уу? Үгүй. Бид зүрх сэтгэлийнхээ ертөнцөд тэр үлгэр жишээ хүний эрдмийг боловсруулснаар ... Аугаа Эрх нь энэ тухай Ахзаб Сурагийн 21-р аетэд тодорхой мэдүүлнэ:

“Тангараглая, та нараас Аллах болон ахират өдөрт итгэн Аллахыг ихээр дурдсан итгэгчдийн хувьд Расулуллахад үсвэ-и хасэнэ (хамгийн төгс үлгэр жишээ) бий.”

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

Дээрх боловсролын анхны шаардлага нь Аллахад хүрнэ гэдэгтээ итгэх мөн. Тэнд нүгэл буянаа дэнслүүлэхээ огт марталгүй, үргэлж оюун санаандаа бодож явах хэрэгтэй.

Тус боловсролын хоёр дахь шаардлага нь Төгсгөлийн өдөр буюу Ахирэтэд ямар ч эргэлзээгүй итгэх юм. Бид мөнх бус гэдгээ ухаарч хязгаарыг давахгүй байх хэрэгтэй. Үүнийг Хазрат-и Мавлана маш сайхан илэрхийлжээ:

“Дэлхийн амьдрал нэгэн зүүд төдий юм. Энэ ертөнцөд хөрөнгөтэй болох нь зүүдэндээ эрдэнэсийн сан олсонтой адил. Дэлхийн эд хөрөнгө үеэс үе дамжсаар дэлхийдээ л үлдэнэ.”

Үүнээс үзвэл шалгуурын ертөнцөд байгаагаа ухаарах шаардлагатай. Ингэж нэфсийн хүслэнг холдуулж сэтгэлээ мөнхийн аян зам руугаа чиглүүлэх ёстой. Ахирэт өдөр бидний хувьд уулзалтын талбар шиг тийм нэгэн төлөв байдлыг хожих хэрэгтэй билээ. Үүнийг хэрэгжүүлэхэд Гэгээн Элчийн маань үлгэр жишээ зангаас хувь авахыг шаардана. Тэр үед Аугаа Эрх бидэнд диваажинг амлаж сайн сайхны дээдийг хүртээн хайрлахаа илэрхийлнэ.

Энэ боловсролын гурав дахь шаардлага нь: Аллах Таалаг ихээр дурдах буюу зикр хийх юм. Зүрх сэтгэлдээ Аугаа Эрхтэй байнга хамт байх хэрэгтэй. Хэр зэрэг хамт байх? Үүний хариуг өөр нэгэн аетэд; **“зогсохдоо, сууж хэвтэж байхдаа”** хэмээн хариулжээ. (Ал-н Имран, 191). Өөрөөр хэлбэл байнгын хамт... Байнга тэнгэрлэг камер харж байгааг мэдрэх... Раб маань бидэнд гүрээний судаснаас маань ч ойрхон. Тэгвэл бид Түүнд хэр ойр вэ? Энэ байдлыг мэдэхийн тулд Гэгээн Элчийг жишээ болгож авах шаардлагатай.

Хазрат-и Пайгамбарын Үнэ Цэнэ ба Бид

Хүндэт Расулаллах ﷺ –ынхаа үнэ цэнийг ухаарч боловсрохгүйгээр Аллах өөд өгсөх аргагүй. Тодруулбал Аугаа Эрх Кур’андаа бидэнд Хазрат-и Пайгамбарт өгсөн үнэ цэнийг онцгойлон илэрхийлнэ:

“Эргэлзээгүй Аллах ба мэлэкүүд нь Пайгамбарт ихээр салам хийдэг (мэнд илгээдэг). Итгэгчид ээ! Та нар ч Түүнд салават хэлж бүрэн дүүрэн хүлээн зөвшөөрөхийн хамт мэнд илгээцгээ.” (эл-Ахзаб, 56)

Аугаа Эрх ч гэсэн Хүндэт Пайгамбарт маань салам хийдэг аж. Тэрээр туурвисан хамгийн агуу бүтээлдээ Өөрөө ч, мэлэкүүд нь ч салам хийцгээнэ. Үүний жинхэнэ чанарыг бидний зүрх, оюун, ухамсар маань бүрэн ойлгох аргагүй. Аугаа Эрх туурвисан бүтээлдээ хэрхэн салам хийх вэ? Энэ тухай зарим тайлбар байдаг ч үнэндээ энэ нь тэнгэрлэг нэгэн нууц юм. Гэтэл Аугаа Эрх Хазрат-и Пайгамбарт ﷺ маань онцгой нэгэн хайраа зориулжээ. Аллах Таала биднийг ч гэсэн үүнийг ойлгохыг хүсэн ингэж тушаана:

“Итгэгчид ээ! Та нар ч гэсэн Түүнд ихээр салават хийж бүрэн бууж өгөөд мэндэлцгээ!”

Гагцхүү уг салат ба саламыг бид зөвхөн амаараа хэлэх биш бүх бие сэтгэл, байгаа байдлаараа цаг хором бүр илэрхийлэх хэрэгтэй. Гэр болон ажил амьдралдаа, хүмүүстэй харилцах бүртгээ Хазрат-и Пайгамбарт салат ба саламд зохистой байдлаар хандаж буй нь илрэх ёстой.

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

Жишээлбэл Расулаллах ﷺ маань миний гэр бүл, худалдаа наймаа болон бусад хүмүүстэй хэрхэн харилцаж байсан шиг миний ч гэсэн тэгж харилцахыг хичээж буйг хараад Тэр инээмсэглэх байсан болов уу гэж бодох хэрэгтэй. Хүүхдүүдээ хүмүүжүүлж байгаа байдал мөн Ибадэт амьдралыг минь хараад урамшуулан мишээх болов уу?

Эдгээр асуултыг бид өнөөдөр өөрсдөөсөө асууж нэфс болон сэтгэлтэйгээ тооцоо бодож чадахгүй бол маргааш махшар өдрийн тооцоо маань ямар аймшигтай байх бол?. Ямар ч эргэлзээгүй киямэт өдөр бид бүхэнд:

اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

“Номоо унш! Өнөөдөр чамтай тооцоо бодоход чиний нэфс хангалттай хүрэлцэнэ.” (эл-Исра, 14) хэмээн айлдана.

Тэр үед амэл (буюу бидний хийсэн үйлийг нэг бүрчлэн тэмдэглэсэн үйлийн) дэвтрээсээ ил далд хамаг байдлаа бид харна. Өөрийн амьдралын киногоо үзнэ. Бид мөргөлөө хэрхэн үйлдээ вэ? Мацгаа яаж бариа вэ? Зөвхөн гаднаа ибадэт үйлдэв үү, эсвэл оюун санаа, сэтгэл зүрхээрээ ч кулынхаа үүргийг гүйцэтгэв үү? Биднийг хүний ертөнцөд байхад өгсөн Аллахын тоо томшгүй их буян хишиг, ач тусын хариуд юу хийсэн бэ? Бидэнд хайрласан амь сүнс, оюун ухаан, эд хөрөнгийг хэр зэрэг зөв зарцуулсан бэ? Хэр хэмжээгээр үрэв? Аллах болон Хазрат-и Пайгамбарыг хэр их хайрлаж Аллах ба Элчийн ёс суртахуунаас хэр их суралцаж чадаа вэ?

Эдгээрийг “маргааш” бидэнд үйлийн дэвтрээр харуулах бөгөөд кияамэтийн дэлгэц дээр үзүүлэх юм. Энэ тухай ает ингэж айлдана:

“Эцэст нь тэнд хүрэхэд тэдний чих, нүд ба арьснууд нь үйлдсэн бүх үйлийнх нь өмнө тэднийг гэрчлэх болно.” (Фүссилэт, 20)

Ийм учраас бид үе үе байр байдлаа тооцоолон бодох хэрэгтэй:

Нүд минь юу үзэж байна вэ? ...

Чих минь тэнгэрлэг вахий болон пайгамбарын илгээсэн үг сургаалыг хэр их сонсч байна? ...

Бие махбод болон боломжуудаа Аллаһыг зорих замд хэр зэрэг хэрэглэж чадаж байна вэ? ...

Ялангуяа үндсэн гол асуудал болох хараахан боломж завшаан гарт маань байгаа дээрээ, цаг алдахгүйгээр нөхцөл байдлаа анхаарч шаардлагатай арга хэмжээг авах нь чухал.

Хайр ба Хүмүүжлийн Шалгалт

Хамаг хүн төрөлхтөн шалгуурын ертөнцөд оршин байна. Өөрөөр хэлбэл дэлхий бол тэнгэрлэг шалгалтын орон юм. Эндэх чухал шалгалтын нэг нь Хазрат-и Пайгамбарыг хайрлах, Түүнийг бүрэн хүлээн зөвшөөрч үг үйлдэл бүрт бууж өгөх ба хүмүүжлээр нь хүмүүжих явдал юм. Аугаа Эрх ингэж айлдана:

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

“Аяа итгэгчидээ! Аллахын үгэнд орж Пайгамбарыг нь дагацгаа, үйлс тань дэмий бүү үрэгдэг!” (Мухаммэд, 33)

“Аяа итгэгчид ээ! Дуу чимээгээ Пайгамбарын дуунаас өндөр гаргуузай (Түүний гаргасан шийдвэрийн эсрэг шийдвэр гаргуузай)! Нэг нэгэн рүүгээ орилдог шигээ Пайгамбартай чанга дуугаар бүү ярьцгаа; эс тэгвээс үйлс тань дэмий үрэгдэж та нар ч тэр байдлыг анзаарахгүй.”

Пайгамбарын дэргэд дуугаа намсгагчид нь Аллах сэтгэлийг нь таквагаар шалгасан хүмүүс мөн. Тэдэнд өршөөл ба том шагнал бий.

(Элч минь ээ!) Чамайг өрөөнийхөө гаднаас нь дуудагсдын ихэнх нь ухаарахгүй хүмүүс мөн.” (эл-Хужурат, 2-4)

Тэгэхлээр Аллахын Элчид эелдэг хандах, Сүннэтийг нь дагах, Аллахын Элчийг ойроос таних маань бидний зүрх сэтгэлийн хувьд нэгэн таква шалгалт мөн. Түүнийг хайрлах хайрын үнэ цэнийг мэдрэх завшаан мөн. Түүнчлэн Аллахад дөхөх завшаан...

Расулаллах -д маань бүдүүлэг хандсан, холоос бархирсан, Түүнтэй хүндэтгэлгүй хандсан хүмүүс ч дутуу ухаантай, зүдүү хүмүүс гэсэн үг.

Энд өөр нэгэн үг дагавар нь бид Аллахын Элчийг жишээ болгож авах шаардлага. Бид амьдралаа Аллахын Элчийн амьдралын замналтай яаж дөхүүлэх хэрэгтэй вэ?

Энэ тухай бидэнд Кур’аны ийм нэгэн тодорхой заавар бий:

“Хэн Расулыг дагна, тэр хүн Аллахад бууж өгсөн байх болно. Хэн нүүрээ буруулбал, (Элч минь, мэдэж ав) Бид чамайг тэднийг мануулахаар илгээгээгүй!”

(эн-Ниса, 80)

Түүнийг Хайрлах Үнэлэлт Хэмжүүр

Абдуллах бин Хишамын ярьсан энэ эшлэл Расулаллахыг хайрлах хайр ямар түвшинд байх хэрэгтэйг заажээ:

“Нэг удаа Расулаллах ﷺ бидэнтэй хамт байлаа. Хүндэт Элч тэнд байсан хүмүүсээс Хазрат-и Умарын гарыг атган сууж байв. Тэр үед Умар ﷺ:

“–Аяа Расулаллах аа! Би чамд аминаасаа бусад бүх зүйлээсээ илүү хайртай!” гээд Расулаллахад хайраа илэрхийлэв.

Түүний энэ үгийн хариуд Пайгамбар маань:

“–Үгүй, амийг минь барьж байгаа Аллахад тангараг өргөө, би чамд аминаасаа илүү хайртай гэх хүртэл жинхэнэ утгаар нь итгэн үнэмисэнд тооцогдохгүй хэмээв.

Хазрат-и Умар ﷺ шууд:

“–Тэгвэл Аллахын нэрээр, одоо би чамд аминаасаа илүү хайртай аяа Расулаллах!” гэв. Тэгэхлээр нь Аллахын Элч ﷺ:

“–Одоо л боллоо, Умар аа!” хэмээв. (Бухарий, Эйман, 3)

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

Хазрат-и Мухаммэд Мустафа ﷺ –д ийнхүү хайраар бууж өгөх ёстой. Түүнийг сэтгэлийнхээ орон зайд цор ганц хаан, амьдралынхаа ганц удирдамж болгох ёстой. Учир нь Түүнийг хайрлахыг бидэнд фарз болгосон байдаг.⁶⁰ Эрх Таала, Кур’ан-и Кэримд:

النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ

“Пайгамбар, итгэгчдийн хувьд өөрсдийн аминаас нь илүү чухал ...” (эл-Ахзаб, 6) хэмээн айлдав. Тэр бидэнд үнэхээр аминаас ч илүү ойр, илүү чухал.

Энэ тухай Хүндэт Расулаллах ﷺ –ыг хайрлах хайр, хадис-и шарифад ч жинхэнэ итгэлийн шаардлагаар дурдагдсан байдаг:

“Нэфсийг минь хүчит гартаа барьсан Аллахад тангараг өргөө; хэн нэгэн намайг эцэг-эх, үр хүүхэд болон хамаг хүн төрөлхтнөөс илүү хайрлахгүй бол итгэж үнэмшсэнд тоологдохгүй.” (Бухарий, Иман, 8)

Ийм учраас асхаб-и кирам нь Расулаллах ﷺ –ын маань хамгийн жижиг хүсэлд ч:

“Ээж, аав, амь, бүх зүйл минь Чамд золиос болог, Расулаллах минь!” гээд түүний төлөө гүйж завшаан бүртгээ Түүнд өгсөн хайраа батлуулсан байдаг.

60. Хар. эт-Тавба, 24.

Уг хайрыг үл тоох, түүнчлэн хүндлэлгүй хандах нь мунхаглалын үр дүн мөн. Уг хайрын нөмөрт хоргодох нь аврагдах зам мөн.

Түүнийг Хайрлахын Шинж Тэмдэг

Хүн хамгийн ихээр хайрладаг хүнийхээ тухай ихээр дурдан завшаан бүрт хайрынхаа тухай, түүнтэй хамаатай зүйлсийн тухай ярина.

Өөрийгөө зөвхөн ажлын төлөө зориулсан хүн байнга ашиг хонжооны тухай ярина. Ингэж олсон, тэгж алдсан, үүнд ийм ашиг бий, түүнд тийм ашиг бий г.м... Зарим нь хүүхдэдээ маш их хайртай, тиймдээ ч цаг бүр, хаана байсан ч хүүхдийнхээ тухай ярина.

Гэтэл сахаба-и кирам ба эвлияуллахууд (буюу Аллахын замын анд бологсод нь) байнга маш их догдлол, хайраар Пайгамбарын маань тухай шагшин ярьж түүнээсээ тайлбарлашгүй сайхан тааламж авцгаадаг.

Чухам энэ л таних, дууриах ба ахиратад Түүнтэй хамт байх хүслээр дүүрэн Пайгамбарын хайр! Аугаа Эрх нь Гэгээн Элчийг ойроос таньж хайрлах хувийг бид бүхэнд хайрлах болтугай. Амин! ...

Орчлон бий болох шалтгаан болсон “хайр”-ан дахь нууц нь хайрлагч, хайртуулагчийн нөхцөл байдлаар амьдрах юм. Хайрлагч нь хэдий чадалгүй байсан ч хайрласан хүнийхээ нэр алдрын хүчинд үр дүнд хүрнэ.

Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?

Түүнийг Зохих Ёсоор нь Ойлгох Хэцүү

Халид бин Вэлид аялж яваад нэгэн мусульман овгийн ойролцоо хонов. Овгийн тэргүүн түүнд:

“–Бидэнд Хүндэт Мухаммэд –ийн тухай яриад өгнө үү?” гэв.

Халид бин Вэлид :

“–Аллахын Элчийн тэр мөнхийн гоо сайхныг ярихад миний хүч хүрэхгүй. Дэлгэрэнгүй ярихыг шаардвал бүр ч боломжгүй!” гэв.

Тэргүүн:

“–Мэдэхийн хэрээр ярь! Товчхон ч болно!” гэхэд Халид ийм хариу өгөв:

الرَّسُولُ عَلَى قَدَرِ الْمُرْسَلِ

“– Илгээлт нь илгээгчээ дагаж мөрдөнө. (Илгээсэн нь Орчлонгуудын Раб, Хорвоог Туурвигч тул, илгээгдсэний алдрыг чи өөрөө тооцоол!)”⁶¹

Аугаа Эрх бидний зүрхэнд асхаб-и кирамын Хазрат-и Пайгамбарт өгсөн хайраас хувь хүртээг! Бидний амьдралыг Хүндэт Расулаллах –ын маань хайраар чимэглэхийг таалан соёрхох болтугай!

Амин! ...

61. Али эл-Муттакий эл-Хиндий, *Кэнзү'л-Уммал*, Бейрут 1985, IV, 176/10044.

Төгсгөлийн Үг

Аллахын Элч 𐎂𐎠𐎫 –ийн маань агуу шафаатыг хүртэхийн тулд Түүнийг дагах тал дээр ямар түвшинд байсан ч гэсэн дахин шинээр тооцоолон бидний амьдралыг энд өгүүлсэн пайгамбарын хэмжүүрээр өөрчлөхийг хичээн гүн гүнзгий эргэцүүлэн бодох хэрэгтэй. Түүний үммэтэд зохих байдлаар бид амьдралаа авч явахын эрдэм ба баяр хөөртэйгээр ибадэтээ үйлдэх, харилцаа хандлага, зөн мэдрэхүйнүүд, бодол санаанууд, өнөөдөр маргааш гээд товчоор бид дэлхий болон ахиратад Түүний ижилгүй гоо сайхан ба гүнзгий утгыг ойлгохыг хичээх ёстой. Учир нь хүн хайрласан бол хайрынхаа хүчинд холбогдож түүнийг даган дуурайна. Агуу Оршигчийн Туяаг ёсоор нь даган дуурайхын тулд Түүнийг чин үнэнээр нь таньж үлгэр жишээ занг ёсоор нь үнэлэхийг хичээх ёстой.

Учир нь тариалангийн талбай хэдий өгөөмөр ч хур бороо орж нар ээн салхи үлээхгүй бол ногоорохгүй. Зүрх ч мөн үржил шимтэй хөрс шиг өгөөмөр болохын тулд хүн төрөлхтөнд үсвэ-и хасэнэ болсон Орчлонгийн Мөнхийн Хүндэт 𐎂𐎠𐎫 Элчийг маань хүлээн зөвшөөрөх үед боломжтой.

Учир нь Тэр өмнө ба дараа үеийнхнээс хамгийн агуу нь, эрдмийн дуусашгүй эх булаг, орчлонгийн хамаг элбэг энэрлийн учир шалтгаан юм. Эрт ба үүрдийн үнэнээр

дүүрэн Кур'ан-и Кэрим Түүнд заяасан нь; итгэлийн хорвоод бэлэг болсон.

Энд тайлбарласан бүхний эцсийн үр дагавар нь Хүндэт Пайгамбар ﷺ -т маань эсвэл Түүний тухай хамгийн өчүүхэн бага зүйлийг сануулах шалтгаан болж буй бүх зүйлд хэчнээн их хүндэтгэл үзүүлсэн ч багадна гэдгийг ухамсарлах юм. Учир нь Тэр агуу Пайгамбар, “Мүтэл” буюу төсөөлөх ч аргагүй Аллах Таалагаас “Хабиб минь” буюу “Хайр минь” гэсэн тэнгэрлэг хишгийг хүртжээ. Орчлонгийн агуу Туурвигчийн тоо томшгүй олон мэлэкийнхээ хамт “салат ба салам” хийсэн уг агуу Пайгамбарын төгс эрдэмд нь дөхөх, Түүнийг оюун ухаандаа агуулах, үгсийн илэрхийлэх утга учир хүрэлцэж дийлэхгүй юм.

Үнэндээ Түүний агуу шинжийн тухай илэрхийлсэн үг, зүгээр л чимээгүй цэглэхээс өөр арга үгүй юм. Түүнийг тайлбарлахад бидний хэл яриа илэрхийлж хүрэхгүй бөгөөд зөвхөн далайгаас авсан нэгэн дусалтай адил оюун ухаанд маань дуслалх шүүдрийн дуслууд шиг өчүүхэн ажээ...

Аллахын Элчийн хайраас өөр хэнд ч сэтгэлээ өгөөгүй, зэрлэг цэцэрлэгийн хуурамч цэцэгсэд хууртаагүй тэр итгэгчид юутай их баяр хөөртэй вэ! ...

Эд эс бүрээрээ Түүний оюунлаг сүнсийг амьсгалаа болгон Раб луугаа буцацгаая.

Түүний хайрыг гэрчээ болгон бид Рабаасаа сөгдөн гуйя

Хоёр хорвоогийн Хүндэт Эрхэм Мухаммэд Мустафад салават! ...

Расулү'с-Сэкалэйн Мухаммэд Мустафад салават!..

Имаму'л-Харамэйн Мухаммэд Мустафад салават!..

Жэддү'л-Хасэнэйн Мухаммэд Мустафад салават!..

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهٖ
وَصَحْبِهٖ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

Бидний үүрдийн жаргалын удирдамж болсон Хүндэт Расулаллах ﷺ -ын үлгэр жишээ зангаас ёсоор нь хувь авч энэ болон хойд насандаа Түүний сайн сайхнаар жолоодуулах боломжийг Аугаа Эрх маань бидэнд хүртээх болтугай. Түүний уужим ертөнцөөс сэтгэлд маань эрдмийн шүүдрүүд хайрлах болтугай! Түүний рухани уужим ертөнцөөс зүрх сэтгэлд маань хувь хишиг хүртээх болтугай. Бидний зүрх Аллахын Элчийн хайрын мөнхийн орон байх болтугай! Аугаа Эрх бид бүхнийг Түүний шафаатад хүргэх болтугай! ...

Амин!

Түүнд Үммэт Болох Нь Хамгийн Том Нэр Хүнд

Хаана гоо сайхан байна, Түүний нэгэн тусгал мөн. Орчлонд Түүний туяа тусахгүйгээр ганц ч цэцэг дэлгэрэхгүй! Бид Түүний алдар хүндээр л бий болсон. Тэр хэзээ ч гундахгүй, өдөр бүр шинэ, давхар давхар гэрэл туяанаас бүрдсэн нэгэн тэнгэрлэг цоморлиг мөн...

Мухаммэдийн үнэнд дөхөж чадах нь ухаанаас илүү сэтгэл болон түүнийг хүлээн зөвшөөрөхтэй хамаатай. Ертөнцийн хуулийг ойлгох Мухаммэдийн Үнэний дэргэд бидний оюун ухаан- хүүхдийн оюун ухаанаас ялгаагүй.

Аугаа Эрх, Исламд хүссэн “төгс хүн”-ий загварыг Хазрат-и Пайгамбар ﷺ -ын биед толилуулж Түүнийг хамаг хүн төрөлхтөнд ижилгүй үлгэр жишээ хүн болгов.

Түүхэнд бүхэл амьдралынх нь хамгийн жижиг зүйл хүртэл тодорхойлогдсон цорын ганц хүн Хазрат-и Пайгамбар маань мөн. Исламын соёлд бичсэн хамаг бүтээлүүд **нэгэн судар** ба **нэгэн хүнийг** тайлбарлахын тулд хичээн зүтгэсэн байдаг.

Орчлонгийн Хүндэт Элчийн маань амьдрал; хамаг өнгө, зохицол ба амт чанараараа хамгийн онцгой цэцгээр чимэглэсэн диваажингийн цэцэрлэгт хүрээлэнтэй төстэй бөгөөд эрэлд гарсан хэн бүхэн өөрсдийнхөө хувьд хамгийн гоё сарнайнуудыг тэндээс олж болно.

Гэгээн Элч маань ﷺ ингэж айдана: *“Жин ба хүмүүсээс бусад, тэнгэр газар хоёрын хоорондох бүх зүйл намайг Аллахын Элч гэж мэднэ.”* (Ахмэт, III, 310)

Түүнийг Ухуд танив, хасарвааны мод таньж санагалзлаасаа болоод уйлав, амьтад ч Түүнд хоргодож Түүний зовлон бэрхшээлийг өөрсдийн зовлон болгов... Гэтэл Эбү Жэхил ба түүнтэй төстэйнүүд нь өчигдөр ч өнөөдөр ч Түүнийг таньж чадаагүй...

Хүндэт Элч ﷺ-ийн маань төрх нь тунгалаг толь шиг бөгөөд хүн бүр тэнд дотно гадна, үг үйлс, ёс суртахуунаа шинжин хэр хэмжээ, зэрэг түвшнээ мэдэж байдлаа дүгнэх болно.

Аллах болон пайгамбаруудынх нь заасан замыг эсэргүүцэж итгэгчдийг зовоон шаналгагчид, хэзээ нэгэн цагт агуу хүчний гашуун зовлон ба хатуу сануулгатай учрах нь огтхон ч зугтаж чадашгүй бас өөрчлөгдөшгүй тэнгэрлэг нэгэн хууль мөн.

Түүнд Үммэт Болох Нь Хамгийн Том Нэр Хүнд

Кулыг Аллахын хайрын далайд аваачих энэрэл ба хайрын булаг нь гагцхүү Хазрат-и Пайгамбар ﷺ маань мөн.

Хайрын үр зөвхөн Түүний хайрын хөрсөнд ургана. Тэр, зүрх сэтгэлүүдэд элбэг дэлбэг ба эрдмийн булаг билээ. Түүний хайрын хөрс нь олон олон цэвдэг хатуу сэтгэлийг цэвэр ариун эрдэнэ болгон өндөрт өргөжээ.

Дэлхий, тэнэг мунхгийн харанхуйд булагдсан үед Аллахын Элчийн мөнхийн авралын урилгыг хүн төрөлхтөнд дуулгахаар ганцаараа зүтгэсэн тэр их хичээнгүй үйлсийг марталгүй, Түүний тэр агуу чармайлтыг өнөөдөр хэр хэрэгжүүлж байгаагаа эргэцүүлэн бодох хэрэгтэй.

Хүндэт Элч болон асхаб-и кирамын хайраас хувь авч зүрхээ итгэл бишрэлээр, сэтгэлээ Кур'аны эрчмээр, оюун санаагаа ибадэтийн баяр хөөрөөр, зүрх сэтгэлээ сайхан ёс суртахуунаар чимэглэж мөнхийн жаргалын тааламжаар амьдарч буй итгэгчид юутай баяртай вэ ...

Аяа Раб минь! Биднийг амьд Кур'ан шиг Исламаар амьдрагч Пайгамбарын хайртуудын нэг болго! Аллах ба Түүний Элчийн хайрыг, бидний мөнхийн жаргалын эд хөрөнгө болгож хайрла!

Амин...

Агуулга

Өмнөх үг	7
----------------	---

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ / 13

Ижилгүй Үлгэр Жишээ Хүн Хазрэт-и	
Мухаммэд Мустафа ﷺ	15
Хамгийн Сайхан Үлгэр Жишээ	26

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ / 41

Хазрат-и Пайгамбарын Агуу Ёс Суртахуун	43
Аллахын Элчийн Дүр төрх ба Ёс Суртахуун	44
Аллахын Элчийн Даруу Зан	49
Аллахын Элчийн Өгөөмөр Зан	53
Аллахын Элчийн Амьдрал	58
Аллахын Элчийн Хүмүүжил	65
Аллахын Элчийн Зориг	67
Аллахын Элчийн Уяхан Зан	69
Аллахын Элчийн Халамж ба Энэрэл	72
Аллахын Элчийн Өршөөл	74
Аллахын Элч Хөршийн Эрхийг Хүндэлдэг	78

Аллахын Элч Ядуучуудад Хандах нь	80
Аллахын Элчийн Боол ба Олзны Хүмүүст Хандах Хандлага.....	83
Аллахын Элч Эмэгтэйчүүдэд Хандах Арга нь	88
Аллахын Элчийн Өнчдөд Хандах Хандлага	93
Аллахын Элч Амьтдад Хандах нь	95
Одод Дахь Хэм Хэмжүүрүүд.....	102

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ / 105

Расулаллахыг Дагах Зүрхний Бэлтгэл	107
Расуллахыг Хайрлах Хайр ба Түүнд Дагаар Орох	110
Түүний Ёс Суртахуун Ба Хайрын Толь: Жаргалын Эрин	115
Расуллахын Хайрын Дуунууд	122
Асхаб-и Кирамын Расуллахад зориулсан Хайр	127
Асхаб-и Кирамын Дараа Ирсэн Хайрын Хүрхрээнүүд	141
Салават-И Шариф	154

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ / 159

Ухаан ба сэтгэлийн сургуульд	161
Хүнийг Хүн Болгох Боловсрол: Тэнгэрлэг Хүмүүжил	161
Жишээ Авах ба Дуурайх Эрмэлзэл	170

Пайгамбаруудын Үлгэр Жишээ Зан	172
Бид Түүнд Хэр Их Хайртай Вэ?	175
Зүрх Сэтгэл ба Оюун Ухааныг Хэрэглэх	175
Цорын Ганц Үлгэр Жишээ, Хазрат-и Пайгамбар	176
Мужизэ (ер бусын үйл явдал) -нүүдийн Хамгийн Гайхамшигтай нь	176
Сохор Хүмүүс Нарыг Муулдаг	177
Хайрлагч, Хайртаа Хүнээ Дагадаг	181
Түүнийг Дагах нь Сэтгэлийн Боловсролыг Шаардана	182
Хазрат-и Пайгамбарын Үнэ Цэнэ ба Бид	184
Хайр ба Хүмүүжлийн Шалгалт	186
Түүнийг Хайрлах Үнэлэлт Хэмжүүр	188
Түүнийг Хайрлахын Шинж Тэмдэг	190
Түүнийг Зохих Ёсоор нь Ойлгох Хэцүү	191
Төгсгөлийн Үг	192
Түүнд Үммэт Болох Нь Хамгийн Том Нэр Хүнд	195
Агуулга	198

